

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

5 Şubat 2013 Salı

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

5 Şubat 2013 Salı

---0---

K O N U

Sayfa

Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı (1/724) (Devam)

1:61

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:28

Madde 9 (Devam)

Önerge

1:2

Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	2, 3
Osman AYDIN	(Aydın)	2
Turgay DEVELİ	(Adana)	2:3, 4
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	3, 4, 6, 7
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		3:4, 6
Orhan KARASAYAR	(Hatay)	4
Soner AKSOY	(Kütahya)	4, 6, 7
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	4:5, 6, 7
Bayram TEK (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı)		6:7

Meteoroloji ve Standardizasyon Genel Müdürü)

İlknur DENİZLİ	(İzmir)	7
Osman AYDIN	(Aydın)	7
Alim IŞIK	(Kütahya)	7:8

Önerge

8

Haydar AKAR	(Kocaeli)	9, 11, 13
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		10:12
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	12
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	12
İlknur DENİZLİ	(İzmir)	12
Soner AKSOY	(Kütahya)	12, 13
Turgay DEVELİ	(Adana)	13

Önerge

13

Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	13:14
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		14
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	14

Madde 10

14:15

Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	15
------------------	---------	----

Selman GEZER (Enerji Ticareti Derneği Koordinatörü)	15:17
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	15:17
Soner AKSOY (Kütahya)	16, 17
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	17
Barış URHAN (TÜSİAD Temsilcisi)	17:18
İhsan AKYOL (TOBB Temsilcisi)	18
Osman AYDIN (Aydın)	18:19
Haydar AKAR (Kocaeli)	19
Önerge	19
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	19
Gerekçe	19
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	20
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	20
Önerge	20
Gerekçe	20
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	20
Önerge	20
Osman AYDIN (Aydın)	20:21
Kemal DEĞİRMENDERELİ (Edirne)	21
Soner AKSOY (Kütahya)	21, 22
Haydar AKAR (Kocaeli)	21
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	21:22, 23
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	21, 22
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	22:23
Önerge	23
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	23
Gerekçe	23
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	23
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	23
Önerge	24
Ümit ÖZGÜMÜŞ (Adana)	24
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	24
Önerge	24
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	24
Ümit ÖZGÜMÜŞ (Adana)	24:25
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	25
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	25
Önerge	25
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	25
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	25:26
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	26
Önerge	26
Orhan KARASAYAR (Hatay)	26
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	26
Gerekçe	26:27
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	27, 28
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	27
İKİNCİ OTURUM	29:61
Madde 11	29:30
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	30, 35
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	30, 31, 34:35

Levent Özcan CANER (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Daire Başkanı)	30:31, 32, 33, 33:34
Aydın SEYMAN (Borsa İstanbul Başkan Yardımcısı)	31:32, 33, 34:35
Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)	31:32, 33, 34
Metin KÜLÜNK (İstanbul)	32
Kemal DEĞİRMENDERELİ (Edirne)	32:33
Ümit ÖZGÜMÜŞ (Adana)	34, 35:36
Önerge	36
Alim IŞIK (Kütahya)	36
Gerekçe	36
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	36
Önerge	36
Alim IŞIK (Kütahya)	36
Gerekçe	36
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	36
Önerge	36:37
Ümit ÖZGÜMÜŞ (Adana)	37, 38
Alim IŞIK (Kütahya)	37, 38
Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)	37
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	38:39
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	38:39
Önerge	39
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	39
Gerekçe	39
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	39
Önergeler	39
Gerekçe	39:40
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	40
Önerge	40
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	40, 41:42
Kıvanç ZAİMLER (TÜSİAD Enerji Çalışma Grubu Temsilcisi)	40
Osman AYDIN (Aydın)	40
Selman GEZER (Enerji Ticareti Derneği Koordinatörü)	41
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	41
Aydın SEYMAN (Borsa İstanbul Başkan Yardımcısı)	41
Kemal DEĞİRMENDERELİ (Edirne)	41
Levent Özcan CANER (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Daire Başkanı)	41:42
Madde 12	42
Osman AYDIN (Aydın)	42
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	42
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	43
Önerge	43
Alim IŞIK (Kütahya)	43
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	43
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	43
Önerge	43
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	43:44, 45:46
Alim IŞIK (Kütahya)	44
Osman AYDIN (Aydın)	44
Ömer SELVİ (Niğde)	44, 45
Metin KILICI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	44:45

Madde 13		46
Ali YÜKSEL (OSBÜK Genel Sekreteri)		46:48, 50
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	47:48, 49
Cemal UYSAL (Kayseri OSB Temsilcisi)		48
Halil MAZICIOĞLU	(Gaziantep)	48
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		48:49
Ahmet Erdal FERALAN	(Nevşehir)	49
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	49
Önerge		50
Alim IŞIK	(Kütahya)	50
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		50
Madde 14		51
Önerge		51
Osman AYDIN	(Aydın)	51
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		52
Önerge		52
Gerekçe		52
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		52
Önerge		52:53
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	53
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		53
Önerge		53
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	53
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		53
Önerge		53:54
Gerekçe		54
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	54
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		54
Önerge		54
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	54
Gerekçe		54:55
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	55, 57:59, 60, 61
Osman AYDIN	(Aydın)	55:56
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		55:56, 59, 60, 61
Ahmet OCAK (EPDK Elektrik Dairesi Başkanı)		56, 58:59
Murat DAĞDEVİREN (DSİ Su Yapıları Denetim Hizmetleri Şube Müdürü)		56:57
Güven KARAÇUHA (DSİ Genel Müdür Yardımcısı)		57:58, 59, 60
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	58
Orhan KARA SAYAR	(Hatay)	59, 61
İlhan UMUT (DSİ Hukuk Müşaviri)		59:60
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	60

Açılma Saati: 15.25

Kapanma Saati: 20.27

5 Şubat 2013 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.25

BAŞKAN: M. M ücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: İlknur DENİZLİ (İzmir)

0

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri arkadaşlarımız, değerli milletvekillerimiz, değerli davetliler ve kıymetli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır, gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyorum.

Bugün (1/724) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı ile (2/246), (2/427), (2/448), (2/815) ve (2/829) esas numaralı kanun tekliflerinin görüşmelerine tasarı metni esas alınmak üzere devam ediyoruz.

31/1/2013 tarihinde yaptığımız toplantıda tasarının 9'uncu maddesi üzerinde görüşmelere başlamıştık. 9'uncu madde üzerindeki önerge işlemleriyle devam ediyoruz.

Şimdi bir adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı'nın 9'uncu maddesinin;

- beşinci, altıncı ve sekizinci fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini,
- yedinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını,
- onuncu fıkrasında yer alan “bedelsiz” ifadesinin madde metninden çıkarılmasını,
- onüçüncü fıkrasında yer alan “ayrıca belirtilmesi” ifadesinden sonra gelmek üzere, “ve TEİAŞ'ın uygun görüşünün alınması” ifadesinin eklenmesine ve “dağıtım tesisi” ifadesinin “tesis” olarak değiştirilmesine,
- ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Öztürk

İlknur Denizli

Hüseyin Üzülmöz

Bursa

İzmir

Konya

(5) Kurul tarafından onaylanan talep tahminleri doğrultusunda yatırım planlarının hazırlanması ve kurul onayına sunulması, onaylanan yatırım planı uyarınca yatırım programına alınan dağıtım tesislerinin projelerinin hazırlanması ile gerekli iyileştirme ve kapasite artırım yatırımlarının yapılması ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşa edilmesi görevi ilgili dağıtım sistemini işleten dağıtım şirketine aittir.

(6) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı özelleştirme uygulamaları hakkında kanun hükümleri çerçevesinde yapılan sözleşme sonrası elektrik dağıtım tesislerinin iyileştirilmesi, güçlendirilmesi ve genişletilmesi için yapılan yatırımların mülkiyeti kamuya aittir. Özelleştirilen elektrik dağıtım tesisi varlıklarına ilişkin her türlü işletmeyle yatırım planlaması ve uygulanmasında onay ve değişiklik yetkisi kurula aittir. Dağıtım hizmetinin bu kanunda öngörülen nitelikte verilmesini sağlayacak yatırımların yapılması esastır. Kurum dağıtım faaliyetlerini yönlendirir, izler ve denetler. Kurul tarafından onaylanmış yatırımlar belirlenen sürede ve nitelikte gerçekleştirilmediği takdirde 16'ncı madde hükümleri uygulanır.

(8) Dağıtım sistemi kullanıcılarının elektrik enerjisi ölçümlerine ilişkin tesis edilen sayaçların mülkiyeti dağıtım şirketine aittir. Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut kullanıcıların mülkiyetinde olan sayaçlar işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan iz bedelle devralınır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar kurum tarafından yönetmelikle düzenlenir.

(14) Bir dağıtım bölgesinin onaylı sınırı içerisinde yapılan bağlantı taleplerinin karşılanmasının teknik ve/veya ekonomik olmaması durumunda söz konusu bağlantı taleplerinin başka bir dağıtım bölgesince karşılanması hususu kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Öztürk...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, mutlu bir hafta diliyorum hepinize başarılı bir hafta.

Geçen hafta bu maddeyi çok tartıştık, önerileri de görüştük. Bu önerimizde bir önceki önerimize göre şu değişikliği yaptık: Biliyorsunuz, önceki önerimizde 14'üncü madde olarak yeni madde ihdas önerisinde bulunmuştuk. O öneride dağıtım şirketlerinin işletme ihtiyaçlarını görmek üzere telsiz gibi akıllı şebekeler için bilgi sistemlerini kurmasını öngörüydük ve daha sonra eğer ihtiyaç duyulursa kendi işlerini aksatmayacak şekilde bunların kiralanmasına olanak sağlıyorduk. Geçen hafta bunu çok tartıştık. Yeni bir yaklaşım tarzı bu sektörde. Dolayısıyla, Bakanlığımız, arkadaşlarımız epey düşüncelerini iletiler, tereddütlerini iletiler; biz bunları da dinledik. Bakanlığımızın bu konuda detaylı bir araştırma yapması, sektöre ne kazandıracak, ne kaybettirecek, diğer sektörleri nasıl etkileyecek, bunun araştırmasını yapmak üzere bu maddeyi geri çekmiş olduk. Diğer gerekçelerimiz aynen devam ediyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aydın...

OSMAN AYDIN (Aydın) – Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar, değerli sektör temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bu (5)'inci fıkrada özellikle "ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşa edilmesi görevi ilgili dağıtım sistemini işleten dağıtım şirketine aittir." ifadesi, burada dağıtım şirketinin yapılacak olan işlerle ilgili, özellikle tüketicinin mağdur edilmesi noktasında bir keyfiyet veriyor anlamı çıkıyor. Burada, dağıtım şirketine, yapılacak olan işlerle ilgili, özellikle tüketicinin mağdur edilmesi noktasında bir keyfiyet veriliyor anlamı çıkıyor. Bunun bir kontrole, bunun bir zapturapt altına alınması gerekmekte çünkü dağıtım şirketlerinin, bugün kamuoyunda şöyle bir imaj oluşmuş durumda, özellikle dağıtım faaliyetlerinden ziyade, dağıtım için yapmış oldukları yatırımların fahiş fiyatlardan yapılmasından dolayı bir eleştiri kamuoyunda oluşmaya başladı. Onun için, bu yapılacak olan işlerin yapılış şekli ve usulü ve özellikle dağıtım şirketine yakın grup şirketlerinden bu işlerin verilmemesi konusunda bazı kısıtlamaların getirilmesi kamuoyundaki bu algı konusunda hakikaten ciddi bir tedbir alındığı yönünde bir kanı oluşmasını sağlayacaktır. Bu yönüyle de dağıtım şirketlerinin yatırımlarla ilgili bir düzene sokulması gerektiği kanısındayız. Bu keyfiyetin ortadan kaldırılması gerekmekte. Bu konu özellikle dağıtım şirketinin 1'inci dereceden yakın veya da grup şirketlerinin veya da ortaklı olduğu şirketlere kesinlikle dağıtım şirketinin herhangi bir tesisinin ihale edilmesi, ortadan kaldırılması gerektiği kanısındayız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Efendim, söz sizde.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Kanun'un "Amaç, Kapsam ve Tanımlar" bölümü 1'inci maddesinde daha sonraki yapılacak maddelerin tanımı anlatılıyor, içeriği anlatılıyor. Burada, özelleştirilen dağıtım şirketlerinin, ihdas edilen dağıtım şirketlerinin veya dağıtım şirketlerinin çalışma koşulları düzenlenirken, özellikle KİT Komisyonunda, TEDAŞ tarafından... Özelleştirme İdaresi tarafından TEDAŞ'a ait dağıtım şirketlerinin 13 tanesinin özelleştirildiği hepinizin malumudur. Bu özelleştirilen şirketlerin, şimdi yeniden yapılandırılması konuşulan dağıtım şirketlerinde öylesine ilginç yolsuzluk, öylesine ilginç, Sayıştay tarafından, Teftiş Kurulu tarafından, somut, belgeli, hiç kimsenin bir şey söyleyemeyeceği somut yolsuzluklar saptandı ki, şimdi siz burada bu kanunu yaparken bütün bu bilgileri, ortaya çıkan gerçekleri bilmeden, göz önüne almadan bir çalışma yapılırsa, ileride buna benzer sıkıntıların yaşanması kaçınılmaz olur. Bu düzenlemelerin devletin arşivlerinde tarihin tanıklığına bırakılmaması gerekiyor.

Şimdi, 2010 yılından itibaren, 2005'teki özelleştirme kararı, 2006'daki uygulama kararları ve 2010 yılından itibaren yapılan özelleştirmelerde, arkadaşlar, değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; Çoruh Elektrikte, Fırat Elektrikte, Uludağ Elektrikte, Çamlıbel Elektrikte, Osman Gazi'de ve Trakya'da, tamamında yapılan özelleştirmelerde TEDAŞ Teftiş Kurulu ve Sayıştay müfettişlerinin tespitlerine göre, özelleştirilen her şirketin kasasında, TEDAŞ'ın uyarılarına rağmen, Sayıştayın uyarılarına rağmen, 10 milyon lirayla 30 milyon lira arasında para unutulmuş.

BAŞKAN – Efendim, özür dilerim, 5 dakika içerisinde toparlamanız lazım, ona göre... Konuşmanızın insicamını bozmadan bunu hatırlatayım istedim.

Buyurun.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkan, bu konuları bilmeden, bu konuların tecrübesini yaşamadan burada yapacağımız kanun eksik kalır, yanlış kalır çünkü geçmişte yapılan uygulamalarda, kanundan kaynaklanan, kanunu yorumlayan ve uygulayan idarecilerden kaynaklanan, çok açık, mahkemelere, teftişe konu olmuş yolsuzluklar var. Bu kanunu yaparken sizler...

BAŞKAN – Ona bir itirazım yok, neyi konuşacağınıza karışmıyorum, 5 dakika süreniz var, ona göre, insicamınızı bozmadan, 5 dakika içerisinde tamamlamanız adına söyledim.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Peki.

Şimdi, bu ortaya çıkan yolsuzluklar üzerine Enerji Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığıyla Teftiş Kurulu ve Sayıştayı baypas ederek yeni bir soruşturma raporu hazırlanması için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı dosyayı Enerji Bakanlığına gönderdi. Bu, hukuka aykırı; bu, teamüllere aykırı. Ortaya çıkan somut yolsuzluk raporlarını, tabiri caizse, piçleştirmek için, karıştırmak için, “Ya, o da böyle yazıyor, bu da böyle yazıyor.” demek için Enerji Bakanlığına gönderildi. Şimdi, Özelleştirme Başkanlığının bu raporları Enerji Bakanlığına gönderme yetkisi de yok. Özelleştirme İdaresi direkt Maliyeye, Maliye Bakanlığına bağlı, buna rağmen, açık olan hükümleri de baypas ediyorlar. Buradan şunu anlatmaya çalışıyorum çok kısaca: Özelleştirilen şirketlerin tamamına yakını, özelleştirilmeden önce, arkadaşlar, Sayın Başkan; tahakkuk ve tahsilatlarda üç ay, dört ay öncesine varan azalmalar var. Ne zaman şirket özelleştiriliyor, devrediliyor, tahsilat ve tahakkuk oranları 2’ye, 3’e katlıyor ve dikkatinizi çekerim, o şirketlerin yöneticileri özelleştirilen şirketlerde de görevlerine devam ediyorlar. Bu oranlar 100 milyonlarca rakama ulaşıyor, yolsuzluk rakamları. Bu Komisyondan ricamız, bu yasa yapılırken, bu yolsuzlukları önleyecek, hukuksuzlukları önleyecek, devletin malının, kamu malının çalınmasına engel olacak şekilde yasal düzenleme yapılırsa çok memnun oluruz.

Çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – 5 dakikaya sığmaz bu.

BAŞKAN – Efendim, ben kesmek istemedim, misafir milletvekilimiz, kesmek istemedim.

Bunları Genel Kurulda, herkese kürsüler açık, orada da dile getirme imkânınız olur.

Buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, tabii, Sayın Vekilimiz birtakım ithamlarda bulundu. Tabii ki ilki, devletin denetleme kurumları var, işte, Sayıştay bunlardan bir tanesi. Ama burada özellikle bürokrasiye çok ciddi, ağır ithamlarda bulundu. Ben şahsen bunu kabul etmiyorum. Yani bu yönetici arkadaşlarımızın bunu bilerek gerçekleştirdiği noktasında bir algı oluştu, bunun lütfen düzeltilmesi lazım. Hiçbir bürokrasi, istisnalar muhakkak vardır, onlar da suç işledilerse cezasını çekerler ama bilerek bu devleti zarara uğratmak için veya özelleştirmeye bir olanak tanımak için bunu yapmazlar. Özelleştirmeler AK PARTİ iktidarının temel felsefesidir, ülke kaynaklarını daha etkin kullanmak üzere gerçekleştirdiği hususlardır.

Teşekkür ederim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Burada Hükûmet var, gelsin onlar söylesin.

BAŞKAN – Müsaade edin efendim, lütfen. Lütfen efendim, bir saniye, ikili görüşmeyin, karşılıklı konuşmayın. Herkese söz veriyorum, sözü olan arkadaş konuşur.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ben milletvekiliyim, Komisyon üyesiyim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ne olursan ol!

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ne demek?

BAŞKAN – Lütfen Sayın Ayhan.

Evet, Hükûmete söz veriyorum.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, dağıtım özelleştirmeleri 2006 yılından beri devam ediyor. Tabii, dağıtım özelleştirmelerinin başlangıç sürecinde de Özelleştirme İdaresi Başkanı sıfatıyla benim bulunmam nedeniyle bazı açıklamalar yapma ihtiyacı hissettim. Söz konusu, Sayın Vekilimizin dile getirdiği dağıtım özelleştirmelerinde bazı dağıtım şirketlerinin kasalarında nakitlerle devredildiğine ilişkin iddialar TEDAŞ Denetim Kurulunca incelenmiştir. Gerekli idari

işlemler, gerektiğindeki savcılık suç duyuruları TEDAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yapılmıştır, buna ilişkin süreçler devam etmektedir. Kaldı ki, Özelleştirme İdaresinin İhale Şartnamesi ve İşletme Hakkı Devri Sözleşmesi çerçevesinde şirket tüzel kişiliklerinin, hisselerinin devri söz konusu olduğu için, şirketin devredildiği andaki varlık ve yükümlülüklerinin bir bütün olarak şirket tüzel kişiliği içerisinde devri ihale konusu olduğu için böyle bir konunun da şahsen denetim konusu edilmesine de şahsi olarak karşıyım. Bununla birlikte, TEDAŞ Teftiş Kurulu tarafından yapılan denetim raporları ilgili mercilere intikal ettirilmiştir.

Diğer taraftan, TEDAŞ'ın Teftiş Kurulunun başka konularda yapmış olduğu denetimlere ilişkin raporlar TEDAŞ Genel Müdürlüğü tarafından Özelleştirme İdaresine ve Bakanlığımıza intikal ettirilmiştir. Bu raporlarda, denetime ihtiyaç duyulan bazı hususlar tespit edilmiştir, TEDAŞ tarafından tespit edilmiştir. Bu hususlardan bir tanesi, TEDAŞ müfettişlerinin söz konusu denetimleri yaparken işletme hakkı devir sözleşmelerindeki bazı hükümleri tahrif ederek, değiştirerek raporlarına yansıttığı iddiası yer almaktadır. Altını çizerek söylüyorum: Bu bir iddiadır. Bu son derece önemli bir iddia olduğu için, Özelleştirme İdaresinin de kendi teftiş kurulu olmadığı için bunu Bakanlığımıza intikal ettirerek Bakanlığımız Teftiş Kurulu marifetiyle bunun incelenmesi, uzman kuruluş olarak inceletirilmesi talep edilmiştir. Bu inceleme süreci Bakanlığımız Teftiş Kurulu tarafından devam etmektedir. Bu iddiaların aslı, astarı, mahiyeti yakın zamanda, Teftiş Kurulu raporumuzla ortaya çıkacaktır. Kaldı ki, açıkça herhangi bir müfettişin herhangi bir denetim elemanının herhangi bir şekilde tespit ettiği bir yolsuzluğun, usulsüzlüğün herhangi bir denetim raporuyla ya da idari bir tasarrufla üzerinin kapatılması diye bir şey söz konusu değil. Bunlara ilişkin, savcılıklara direkt suç duyuruları yapılmakta ve savcılıklar tarafından gerekli işlemler tesis edilmektedir efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkanım, açıkça yalan söylüyor. (Gürültüler, “Müsteşarımıza hakaret edemezsiniz.” sesleri.)

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) – Savcılığa başvuru o zaman.

SONER AKSOY (Kütahya) – Ne biçim konuşuyorsun ya! Ayıp ya!

BAŞKAN – Lütfen efendim, lütfen! Ne biçim konuşuyorsunuz? Böyle bir şey olmaz! Komisyonunda böyle bir konuşmaya asla müsaade edemem. “Açıkça yalan söylüyor.” ne kelime ya! Aşağıda söylersiniz efendim. Burayı provoke etmenize asla müsaade etmem.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Siz her şeyi söylerken oluyor da Müsteşar cevap verirken mi olmuyor?

BAŞKAN – Lütfen Sayın Milletvekili, bu şekilde konuşamazsınız. “Yalan söylüyor, doğru söylüyor.”

SONER AKSOY (Kütahya) – Belki sen yalan söylüyorsun, ya sen yalan söylüyorsan?

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, olmaz böyle bir şey. Böyle bir üslubu kabul edemem, böyle bir üslubu asla... Lütfen özür dileyin.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Özür diliyorum. Yanıltıyor.

BAŞKAN – Siz meramınızı burada anlattınız. Biz kanunun maddelerini konuşuyoruz, biz burada müfettiş raporunu tartışmıyoruz.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Müfettiş raporu değil Sayın Başkan.

BAŞKAN – Her neyse, Sayıştay raporunu da tartışmıyoruz, onun yeri KİT'tir, gider KİT'te tartışsınız, burada biz maddeleri konuşuyoruz. Kusura bakmayın. Size söz verdim, meramınızı anlattınız.

Teşekkür ederim. (Karşılıklı konuşmalar, gürültüler)

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkanım, olur mu?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayıştayda olmaz. (“Sen CHP'nin avukatı mısın?” sesleri.)

Benim CHP'yle bir alakam yok! Ben on beş yaşından beri aynı siyasi partideyim! (“Ne bağıırıyorsun?” sesleri.)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen tekrar çalışma modumuza geçelim, kavganın kimseye faydası yok, ikili görüşmelerin kimseye faydası yok, üslubumuza lütfen dikkat edelim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan, Bakanlık temsilcileri, çok değerli sektör temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Enerji Piyasası Kanun Tasarısı'yla ilgili olarak verimli bir çalışma yapmaya özen gösteriyoruz. Bu Komisyon bu kanunu en iyi şekilde -sektörün bileşenleri, kamunun talepleri, sanayinin ve tüketicinin talepleri doğrultusunda- yapmak için gayret sarf ediyor. Burada az önce yaşanan olayın maksadını aşan veya yanlış anlaşılardan kaynaklandığını zannediyorum. Arkadaşlarımız, partili 2 arkadaşımız KİT Komisyonunda bu konudaki duyarlılıklarını Komisyonla paylaşmak için gelmişlerdir. Sayın Müsteşar da aslında aynı şeyleri söylemiştir. Yapılmış olan yanlışlıkların yapılan tutanaklarla savcılara aktarıldığı ve bu aktarımlar sonucunda konunun takipte olduğu söylenmiştir. Bu anlamıyla, arkadaşlarımız da bu kanun çıkarken, geçmişte var olan yanlışlıkların giderilmesi konusunda hassasiyetlerini Komisyona iletmek için gelmiştir. İfade yanlış, düzeltti zaten kendisi de. Bence bu tartışmayı bu çerçevede içerisinde algılayıp bundan sonra daha verimli bir çalışma ortamında gidelim.

Ancak bu kanunla ilgili olarak bizim talebimiz bir kez daha ortaya çıkıyor ki, bir alt komisyon kursaydık çok daha verimli çalışma ve kanunda arzu ettiğimiz sonuçları alma konusunda önemli adımlar atabilecektik. Bu anlamıyla bu gerçekleşmedi.

Şimdi gelelim bu 9'uncu maddeyle ilgili verilmiş olan, iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımız ve sanıyorum Sayın Hükümet temsilcilerinin de verdiği önergeye. Bu önergeyi geçen hafta tartıştık. Bu tartışmalarımızda hassas olmamız gereken noktaların bir kez daha altını çizelim hep beraber. Birincisi: Ne yapıyoruz? Mevcut sistemi değiştiriyoruz. Sayacı tüketiciden alıp dağıtım şirketine veriyoruz ve diyoruz ki: "İz bedelli veriyoruz." Bunu da, bakım ve onarımını dağıtım şirketinin yapacağını, bundan sonra alınacak sayaçların da yatırım kapsamında değerlendirileceğini ve tarifelerden, tüketiciden tahsil edileceğini söylüyoruz -yanlış söylemiyorum, varsa yanlış olduğunu söyleyen bir arkadaşım, uyarısın- bu noktadayız. Şimdi, biz bu konuda çeşitli kesimleri dinledik. Dağıtım şirketlerinin önerilerini de dinlediğimizde, onlar da bu sayacın kendilerinde olması gerektiğini, yeni teknolojik bir çalışma içerisinde bu sayaçlar kendi mülkiyetlerinde olursa bu konuda daha verimli bir sonuç alabilecekleri konusunda iddiaları var. Yalnız, bizim buradaki itirazlarımızı biz söyleyelim ve bu itirazların bu önerge içerisinde de çözüm bulmadığının altını çizmek isterim. Nedir söylemek istediğimiz? Tabii ki sayacın dağıtım şirketine olması itiraz edilmeyecek bir nokta olabilir ama objektif bir gözle bakalım. Geçen toplantıda da söylemiştim, sayaçla ev arasındaki bazı bağlantıları dağıtım şirketi sorumluluğuna almadı. Bir kere bunu almıyorsanız, sayacın sizin mülkiyetinize girmesiyle, bu anlamıyla doğabilecek sıkıntıları gidermiyor. Bu anlamıyla, geçtiğimiz kanun maddelerinde, sayaca kadar, sayaç dâhil dağıtım şirketine vermek, madem sayacı dağıtım şirketine vereceğiz, bu noktada önemli bir konudur, bir.

İki, altını çizdiğimiz çok önemli bir konu: Bugüne kadar sayaçla ilgili bir sektör oluşmuş, sayaç üreten yerli firmalar var, bu işi yapan sayaçla ilgili takma, sökme, bakım ve hizmetini yapan, elektrik ve elektronik ile ilgili teknisyen, firma, şirketler var. Şimdi, bütün bunların gelecekte nasıl olacağının tümüyle kaderini dağıtım şirketlerinin insafına terk ediyoruz. "Bu konuda bir yaptırım koyabilir miyiz?" diye önerdiğimizde, bunu EPDK kendi yönetmelikleriyle ikincil mevzuatta düzenleneceği konusunda bir konu konuşuldu. Sayın iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımız da bu konuda hassasiyetlerini dile getirdiler. Şimdi Türkiye'de çok iyi sayaç fabrikaları var ama bu noktada, sayaçlar tümüyle dağıtım şirketlerine verildiği zaman, dağıtım şirketleri de kendi kurdukları tedarik şirketi vasıtasıyla bu sayaçları tümüyle ithalat veya farklı noktalardan alma noktasında olma durumunda bu sektörün ne olacağı konusunda bir düzenleme yapmaya ihtiyacımız var. Bu konuda kimse bize net bir şey söyleme durumunda olmadı. Bu sektörü düşünmek durumundayız. Doğaldır ki, sayacı da alan dağıtım şirketi kendi işine göre bu işi en uygun veya başka yöntemlerle kendisi tayin edecektir ama bugüne kadar gelmiş bu sektörün güvencesiyle ilgili olarak EPDK bize bir güvence verebiliyor mu? Yani, diyebiliyor mu ki mesela: "Dağıtım şirketleri bu sayaçların yüzde 60'ını yerli firmalardan temin edecektir." diye bir güvence verebiliyor mu? Veya teknolojide yerli firmaların üretimlerinde veya yerli ortaklar konusunda bir şey diyebiliyor mu? Çünkü biz bir yanıyla bu kanunu çıkartırken sanayiye de düşünmek zorundayız ve sanayinin beklentilerine ve taleplerine de cevap vermek durumundayız. Bu noktada bu önerge bir açıklık getirme noktasında değil. Verelim sayaçları ama bu sektörü de koruyalım, bu sektörün korunması için nasıl adım atacağımız konusunda bir güvence alalım. Bu anlamıyla, artı, şunu da yapmamız lazım: EPDK sayaçların değiştirilmesi noktasında bir kriter koymalı. Yani, yeni sayaçların, bir yıllık, iki yıllık sayaçların tümünden değiştirilmesi mi, yoksa bir kritere göre mi sayaçlar değiştirilecek? Sonuç itibarıyla, bunların hepsinin belirlenmesi şunun için gerekli: Yatırım kapsamında değerlendirilen bu sayaçlarla ilgili yaptırımlar tüketiciden çıkacak bir parayla yapılacaktır, sonuç itibarıyla, tüketici o çerçevede içerisinde düzenlenecektir. Bütün bunlarla ilgili olarak, burada bu sayaç konusunu çözümlerken sektörlerin ortak menfaatini bulmak ve sadece bir takımın gözüyle bakmak değil, kolektif bir iradeyle bu noktayı hayata geçirmek zorundayız. Onun için burada bu önergeyi veren arkadaşlarımız ve Bakanlık temsilcileri bu konuda bizi aydınlatmak veya tatmin etmek zorundadırlar. Bu konudaki düşüncelerini öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, sayaçlar konusunda geçtiğimiz oturumda da gündeme gelen bazı hususları bu arada kapsamlı şekilde arkadaşlarımızla değerlendirdik. Yanımızda şimdi Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Meteoroloji ve Standardizasyon Genel Müdürü Bayram Tek var. Öncelikle, bu sayaçlara ilişkin uygulama nedir? İzin vererseniz, kısaca ifade etsin. Daha sonra, Sayın Vekilimin sorularına ilişkin olarak da ben açıklamada bulunmak istiyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ BAYRAM TEK – “Sayaçlar” dediğimiz elektrik, sıvı ve gaz sayaçları, artı, akaryakıt sayaçları da dâhil, Genel Müdürlüğümüz kapsamında olan ölçü aletleri. “Meteoroloji” anlam olarak metre biriminden geliyor ve eski ismimiz “Ölçüler ve Standartlar” dı. Kısaca bunu ifade ettikten sonra...

Sayaçların piyasaya arzı, arz aşaması ve piyasada kurulum aşamasındaki bütün sorumluluk ve yükümlülük tamamen Genel Müdürlüğümüze ait. Yani herhangi bir sayacın ülkemize girebilmesi için teknik düzenlemesine uygun üretilmesi gerekiyor. Yani bizim kendi ülkemizde de yine üretilmesi için teknik düzenlemesi uygulaması gerekiyor ki biz buna “Tip Onay” diyoruz. Yani yeni yaklaşım direktifleri -ki, Ölçü Aletleri Yönetmeliği kapsamındaki bir ölçü aletidir- tamamen Avrupa Birliği uyum sürecinde bizim uyumlaştırdığımız bir direktiftir ve tamamen Avrupa’da -birebir- neyse bizde de sayaçlarla ilgili uygulama aynı, mevzuat açısından, yani teknik düzenlemesi Avrupa’da neyse bizde de aynı. Herhangi bir sayacın teknik düzenlemesine uygun olup olmadığının, onaylanmış kuruluş dediğimiz “notified body” tarafından uygun görülmesi gerekiyor. Bir vesika verilmesi lazım, “Bu sayaç teknik düzenlemesi uygundur.” Biz buna “Tip Onay” diyoruz. Bunun üzerine, bu sayaca, C işaret dediğimiz, yani serbest dolaşıma tabi olduğunu ifade eden işaret vurularak ülkemizde serbest dolaşıma, Avrupa’da da serbest dolaşıma tabi bir ürün hâline geliyor. Yani, teknik düzenlemesine uygun herhangi bir sayacın ülkemize girmesine, bizim ülkemizden de Avrupa Birliği’ne ihracatına engel hiçbir şey yok. Ancak burada temel soru şu: Mesela, bizim üreticilerimiz -ki biz bunu sektörde yaşadık- Avrupa’ya sayaç satamıyorlar ya da Avrupa’ya sayaç giriyor ancak satış aşamasında oradaki alıcı firmalar teknik birtakım, yani o sayacın olması gereken teknik düzenlemesinin üzerinde farklı birtakım özellikler istiyorlar. Biz de bu yüzden kendi iç üreticimizi korumak amacıyla böyle birtakım standartlar getireceğiz. Yani ülkemize, yabancı ülkelerdeki, Avrupa’daki teknik düzenlemesi uygun sayaçlar girebilecek. Biz buna engel olamayız, bir engelleme getiremeyiz. Ancak kullanım aşamasında dağıtım firmalarımız bu sayaçları alırken kendi yerli üreticimizi korumak amacıyla, nasıl onlar bize birtakım uygulamalar getiriyorlar ise biz de o şekilde, alım aşamasında birtakım düzenlemeler yapabiliriz. Buna engel hiçbir şey yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Şu an yok, yapacağız.” diyorsunuz.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ BAYRAM TEK – Evet.

SONER AKSOY (Kütahya) – Daha yapacaklar.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ BAYRAM TEK – Yani, sayaçların değişim süreci başladığı için böyle bir şey var.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ne gibi bir teknik engel getireceksiniz?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ BAYRAM TEK – Teknik engel değil bu, yani sadece kullanıcı dağıtım firmaları sayaç alırken bizim kendi ülkemize has birtakım özellikleri ihtiva eden birtakım teknik düzenlemeler yapıp o şekilde üreticimizi koruyabiliriz. Yoksa, söylediğim gibi, eğer bu düzenlemeyi yapmaz isek yurt dışından sayacın gelmesine engel olamayız.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Gizliyse soruma devam etmeyeceğim, gizli değilse bilelim.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ BAYRAM TEK – Böyle bir şey gizli değil Sayın Vekilim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Oradakiler nasıl yapıyordu o zaman hukuki olmayan bir şeyi?

SONER AKSOY (Kütahya) – Ya böyle şey mi olur? Pazarı göre yapacaksınız, dünyaya göre yapacaksınız, dünyaya açık olacak.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ BAYRAM TEK – Hayır efendim, şöyle: Sayacın teknik düzenlemesi belli, Tip Onayı olan bir sayacı, standart... Yani Avrupa’da

üretilen sayaç neyse benim ülkemde de üretilen sayaç aynı. Bu konuda hiçbir sakınca, engel yok, aynı. Kara Avrupa'sı... Amerika farklı bir uygulama ama "Kara Avrupa'sı" dediğimiz Avrupa ülkesiyle -ki, bizim Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde yükümlü olduğumuz direktif vardı, bu direktifin önünü açtık- Avrupa'daki teknik düzenlemesi neyse bizde de aynı. Yani aynı sayaç üretiliyor, aynı sayaç piyasaya arz ediliyor.

SONER AKSOY (Kütahya) – O zaman biz de satabiliriz Avrupa ülkelerine.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ
BAYRAM TEK – Efendim, satamıyoruz.

SONER AKSOY (Kütahya) – Olmaz ki öyle şey.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ
BAYRAM TEK – İşte, efendim, normalde Avrupa ülkesini... (Karşılıklı konuşmalar)

SONER AKSOY (Kütahya) – Olur mu öyle şey? Biz niye satamıyoruz? Biz nasıl satacağız?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ
BAYRAM TEK – Şöyle efendim: Biz bu sayaç sektöründe yaşanan sorunları çözmek için "Saytek" diye bir komite kurduk, Sayaç Teknik Komitesi. Bu teknik komitenin amacı -üyeleri, işte, sorumlu bütün kamu kurumları var, üreticiler var, ithalatçılar var- bu piyasadaki birtakım sorunları gidermek, bunlara çözüm önerileri getirmek. Bu resmî bir komite.

İLKUNUR DENİZLİ (İzmir) – Bir şey sorabilir miyim ben?

BAŞKAN – Buyurun.

İLKUNUR DENİZLİ (İzmir) – Başkanım, şöyle bir şey yapabilir miyiz, biz kullanılan sayaçtaki yerli malzeme oranını belirleyebilir miyiz bir genelgeyle ya da yönetmelikle? "Yüzde 60 oranında yerli malzeme kullanılacaktır." dediğimiz an biz bu problemi hallediyoruz zaten.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Yok, hallolmaz.

İLKUNUR DENİZLİ (İzmir) – Halledebiliriz. Tablette nasıl yaptık bunu? Tablet alırken bunu nasıl yaptık? Tablette dedik ki: "Yüzde 20 oranında şu olacak." Ama burada da yapılabilir. Bir sürü üründe yapıyoruz bunu ama.

Başkanım, "Saatteki yerli malzeme oranını belirleyebilir miyiz?" diye soruyorum. Az ya da çok, "Yüzde 20, yüzde 30, yüzde 40 yerli malzeme kullanılacaktır." diye bir kısıtlama koyabiliyor muyuz? Bir sürü şeyde koyuyoruz bunu.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ
BAYRAM TEK – Bu konabilir, konmayacak bir şey değil. Önemli olan, teknik düzenlemesine uygun üretilip üretilmediği.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hangi mevzuata göre kuracaksınız? Onu bize söyleyin. "Teknik bir engel mi?" diyorum -yani onu soruyor- mevzuatı bana söylemiyorsunuz.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ
BAYRAM TEK – Önemli olan, sayacın öngörülen teknik düzenlemesine uygun üretilip üretilmediğidir. Buna yüzde 80, yüzde 70'le yerli kurulum öngörebilirsiniz. Bir düzenleme yaparsınız, bu bunu çözer.

İLKUNUR DENİZLİ (İzmir) – Bunu yaptığımız an itibarıyla problemi hallediyoruz zaten.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yaptığımız iş bir hukuk işi. Burada da hukuk yapıyoruz, düzenleme yapıyoruz. Ben diyorum ki size: Bunu yapabiliyor muyuz? Hangi şartlarla engelleyebiliyoruz, hangi hukuka göre? Biz satamadığımızı göre, bize hukuki bir engel koymuyorlar, onu teknik engel olarak koyabilirler, başka bir şekilde koyabilirler. Burada Komisyon üyelerinin bilgilenecek istediği bu detay.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ
BAYRAM TEK – Bir standartla bu yapılabilir, yani Türk Standartlar Enstitüsü bir standart düzenlemesi yapar.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Var mı böyle bir hazırlığınız?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI METEOROLOJİ VE STANDARDİZASYON GENEL MÜDÜRÜ
BAYRAM TEK – Üzerinde çalışma yaptığımız bir standart var, evet.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Konu anlaşılmıştır.

Sayın Işık.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar, geçen hafta kaldığımız yerden itibaren kanunun görüşmelerine devam ediyoruz. Öncelikle herkese başarılı bir çalışma haftası diliyorum.

Şimdi, geçen önergeyle bu yeni gelen önergeye baktığımızda, sayaçlar konusu çok konuşulmuş olmasına rağmen (8)'inci fıkrada herhangi bir yeni, ilave düzenleme yer almamakta. Sadece (14)'üncü fıkra -fiber optik kabloların kullanımıyla ilgili fıkra- çıkartılmış. Önergenin başka bir değişiklik içerdiği de görülüyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, geçen hafta da çok konuşulduğu gibi, bir vatandaşımızın mülkiyetinde olan herhangi bir mal yani sayaç, bedeli ne olursa olsun, bir düzenlemeyle elinden alınıyor. Hatırlarsanız, geçen hafta Hükümet özellikle bu konuda bir çalışsın diye... Bazı arkadaşlarımız: "Bunu yapabilir miyiz yani biz, kanunla vatandaşın malını elinden alabiliyor muyuz, alamıyor muyuz?" Bunun yarın hukuki birçok sorun ortaya çıkaracağı söylenmişti ama maalesef gelen önergede bununla ilgili herhangi bir şey yok. En azından vatandaşın muvafakatine veya sayacın ekonomik ömrünün dolmasına atıfta bulunarak buna bir çözüm bulabiliriz yoksa dün yeni takılmış bir sayacı, yarın bu kanun yürürlüğe girdikten sonra gelen firma "Ben bunu değiştireceğim, artık bu mal benim." derse, buna da bir iz bedel yani 1 kuruş, 2 kuruş, 1 lira, 2 lira vererek vatandaşın malına el koyarsa, inanıyorum ki birçok vatandaş "Kusura bakma, ben 50 lira, 100 lira verdim, paramı isterim." der yani kimse dağıtım firmasının ya da bir başka firmanın kendi malını elinden almasına müsaade etmez. Onun için, bu önergede, böyle bir çözümü de içine alacak şekilde, yeni bir düzenlemeye ihtiyaç var. En azından, belki "ekonomik ömrü dolmuş olanları" diyebiliriz -bizim ona ilişkin bir önergemiz var- veya vatandaşın muvafakatine onay vermemiz lazım. Aksi takdirde bu, sorunu çözmez diye ifade ediyorum.

Diğer, fiber optik kabloyla ilgili düzenlemenin üzerinde çalışılması için ayrıca değerlendirilmesinin doğru olacağı düşüncesindeyim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Burada, tabii, Alim Işık, Emin Haluk Ayhan ve Bahattin Şeker'in bir önergesi daha var. Bu, Hükümete özellikle söyleyeyim, sayaçlarla ilgili, "9'uncu maddenin (8)'inci fıkrasına, 'sayaçlar' ibaresinden önce gelmek üzere 'ekonomik ömrü dolmuş' ibaresini ekleyelim." diyor. Bu iki önergeyi de dikkate alarak birlikte işleme alıp yürütelim. Aynı konuları içeriyor. Bunu da okutayım ben bir.

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayaç konusunda muhalefetim kenarda durmak kaydıyla bir şey söylüyorum. ELDER'in bu konudaki önerisi daha mantıklı ve makul. Şöyle öneriyorlar: "İşletme ve dağıtım gerilim seviyesinden, bağlı tüketicilerin sayaçlarının kurulumu, işletilmesi ve bakımıyla mevcut sayaçların bir program dâhilinde işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan mülkiyetinin kullanıcının da yazılı oluru almak kaydıyla..." Bu, bir yanıyla kullanıcının da bu konudaki, saatiyle ilgili takdir hakkını şey yapması suretiyle iz bedel karşılığı alıyor ve buradan diyor ki: "İlgili mevzuatın öngördüğü kapsamdaki tüketiciler için uzaktan haberleşme ve sayaç okuma donanım ve yazılımının temini dağıtım şirketi tarafından yapılır." Bu, bir yanıyla da tüketicinin uzaktan okuma ve başka masraflarının düşürülmesi anlamında bir teknolojik yenilik getirip masrafı azaltacağı noktası itibarıyla değerlendirilebilir ama bu noktadaki bakış açısı normaldir, bu önergeyi dikkate almakta yarar vardır diye düşünüyorum. Ama sayaç konusundaki, bu sayacın temini konusundaki konuda, Sanayi ve Ticaret Bakanlığından gelen arkadaşlarımızın "Biz bunun yönetmeliğini hazırlıyoruz." şeklindeki eleştirisi tatmin edici olmamıştır. Şunu yapabilirler: Yani Avrupa Birliği ile yaptığımız anlaşmalar çerçevesi içerisinde kimseyi engelleme şansımız yok. Görünmeyen bazı engeller koymaya çalışacaksınız belki ama bu konuda sizin bu engellerinizin ne kadar geçerli olacağı, ne kadar hayata uygulanacağı konusu çok zor bir konu. Bu konuda bence sadece Sanayi Bakanlığının değil, EPDK'nın da alt düzenlemelerde, bu sayaçla ilgili bir alt düzenlemede bağlayıcı, yönlendirici, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının da elini güçlendirici bazı önermeler vermesine ihtiyaç var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu sayaçlar konusunda Alim Hoca'nın bir önergesi de var, onu da bir okutayım, Sayın Müsteşarın, Bakanlığın görüşünü öyle alalım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına,

1/724 Esas numaralı Tasarının 9. maddesinin 8. fıkrasına, "sayaçları" ibaresinden önce gelmek üzere "ekonomik ömrü dolmuş" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Alim Işık
Kütahya

Bahattin Şeker
Bilecik

Emin Haluk Ayhan
Denizli

BAŞKAN – Haydar Bey’in de bir katkısı varmış sayaç konusuyla ilgili.

Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, Sayın Başkan, önce ufak bir şeyi düzeltmek istiyorum: Ben KİT Komisyonu üyesiyim. Keşke KİT’teki raporları burada okuyabilsek, EÜAŞ, TEDAŞ, TEİAŞ hakkındaki raporları okuyabilsek, bu kanunları çıkartırken çok daha dikkatli oluruz diye düşünüyorum. Okumadığımız için de, bunları görmediğimiz için de burada aynı sıkıntıların devam edeceği kanun tasarıları, tasarıları devam ediyor, maddeleri de devam ediyor.

Bakın, yatırımlarla ilgili ve bu yatırımlardan önce özel şirketlere devrolan dağıtım şirketlerinin tüm taşınmazları aynı zamanda devletin malı olarak demirbaşına geçiyor. Fakat o tarihten sonra yapılan ve yatırım onayı alan tüm şeyler de, yatırım yapılan direkler, teller, her şey de yine devletin olarak kabul ediliyor ama şirketin de envanterine geçiyor, özel şirketin envanterine geçiyor. Bunlar kiralık şirketlerimiz bizim yani on beş yıl, yirmi yıl, otuz yıl sonra bunların kira sözleşmeleri dolduğunda bu şirket bizim karşımıza çıkıp “Öyle kolay değil benden şirketi geri almak. Ben bu tarihten, sizden devraldığım tarihten şu tarihe kadar otuz yıl içerisinde şu kadar yatırım yaptım ve bu yatırım karşılığında da şu kadar direk diktim, bu kadar tel çektim ve benim envanterimde bunlar var.” diyecek ve siz, bu şirketi devralabilmeniz için, tekrar ihale yapabilmeniz için bu parayı ödemek zorunda kalacaksınız veya alacak şirket bu şirkete bu parayı ödemek zorunda kalacak.

Yine, yatırımlar sonucunda, karar verilen yatırımların bir kısmı yapıldığında, biliyorsunuz, yatırımlar onaylandıktan sonra bu para bir şekilde tüketiciden talep ediliyor ve kesilmeye başlanıyor. Daha sonra, beş yıllık süreç sonucunda yatırımlar denetlendiğinde yatırımların yerine getirilmediğini görüyoruz. Yani yüzde 30 oranında, yüzde 40 oranında, yüzde 70 oranında, yüzde 80 oranında, yatırımların bir kısmının tamamlandığını, bir kısmının eksik olduğunu görüyoruz ve bunun sonucunda da eksik olanların parası tahsil edilmiş oluyor tüketiciden ama milyonlarca lira, milyarlarca lira şu anda bu özel şirketlerden tahsil edilmek için mahkemelerde bekliyor. Hatta mahkemeye de veremiyor, ne yapacağını şaşırmış durumda devlet. Sayıştay raporlarında bu her seferinde de belirtiliyor, bu paranın nasıl tahsil edileceği yönünde sorular soruluyor.

Aslında kanun çıkarken, eğer bakabilerseniz o Sayıştay raporlarına, bu paraların da bu dağıtım şirketlerinden nasıl tahsil edilmesi gerektiği konusunda birkaç madde ekleyebilirsiniz. Devletin büyük zararı var ve bugünden sonra da daha büyük zararlarla devam edecek.

Şimdi sayaç konusuna gelmek istiyorum müsaade ederseniz.

Şimdi, niçin değiştirmek istiyor özel şirketler sayaçları? SEDAŞ değiştiriyor Kocaeli’de ve değiştirirken de para talep ediyor vatandaşın. Ayrıca, sayacını da alıyor, el koyuyor -böyle iz bedel falan da belirlememiş- ve sayacı da parayla satıyor.

Şimdi, özel şirket sayacı değiştirir kardeşim. Bunun önüne geçemezsiniz. Niçin değiştirecek? Siz bu dağıtım şirketlerini satarken ne diyorsunuz? Şu anda 5 bin kişi çalışıyor bu dağıtım şirketinde. Ne yapıyor? Sayaç okuyor, bakım yapıyor, onarım yapıyor, yatırımlarda kullanılıyor. Özel şirket de buna göre bir birim fiyat belirleyerek veya rekabetini, ona göre maliyetini hesaplıyor, bu şirketi satın alıyor. Satın aldıktan sonra ne yapacak? Maliyetleri düşürecek ama satın alınırken sayaç okuma bedeli de bu faturaların içerisinde. Son tüketiciden bu bedel de alınıyor. Ama hayır. Şimdi ne yapacak özel şirket? Sayaçları değiştirecek, elektronik sayaçlar koyacak, fiber kabloları çekecek ve on-line izleyecek, artık sayaç okuma tarihi karışacak. Ben olsam ben bunu yapardım çünkü daha çok kazanmam gerekiyor ama sayaç okuma bedeli faturaların içinde devam edecek.

Şimdi, bunları düşünmek zorundayız. Bu kadar, istihdamı sıfıra indirecek, sayaç okumada istihdamı sıfıra indirecek bir madde görüşülüyor ama bu sayaç okuma bedelinin de devamı konusunda hiçbir şey konuşulmuyor.

Şimdi çok kısa bir örnek vererek bitirmek istiyorum: Çin’e gittim, bütün OGS’ler, HGS’ler, aklınıza gelebilecek tüm elektronik şeyler Çin’den geliyor buraya. On beş günlük ziyaretim sırasında otoyollarda çok kalabalık çalışanlar gördüm, çok çalışanlar gördüm yani bilek gişelerinde OGS falan kullanmıyorlar. Merak ettim, sordum, dedim ki: “Ya, bizim ülkemizde satıyorsunuz bunları, biz kullanıyoruz. Hiçbir kara yolunda bizim personelimiz kalmadı. Siz niye OGS kullanmıyorsunuz?” “Biz bu kadar insanı nerede çalıştıracağız eğer OGS kullanırsak?” dediler. Tamam, teknoloji gelecek ama siz, devlet olarak, Mustafa Bey, özelleştirmeler yapabilirsiniz ama istihdamı da göz önünde bulundurmalısınız. Siz sosyal devlet olduğunuzu unutmayacaksınız. Bakın, Koç ve Ülker grubu bugüne kadar üretim yapan tesisler açardı, artık hazır para kazanacağı ihalelere girmeye başladı ve eğer o parayı bugün üretime yatırırsa olsaydı Koç ve Ülker grubu, 40 bin kişilik bir istihdam yaratabilirdi Türkiye’de. Artık bunu yapmıyorlar, hazır para kazanmak istiyorlar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Müsteşara sözü veriyorum. Bu soruların cevaplarını da beraberinde alalım. 8'inci madde, özellikle sayaçlarla ilgili Alim Hoca'nın da bir önerisi var, onu da beraber değerlendirmenizi istiyorum.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, öncelikle sayaçlarla ilgili konuya ilişkin açıklamalarda bulunmak istiyorum.

Şimdi, sayaçlara ilişkin konu iki noktada düğümleniyor: Bir, sayaçların mülkiyeti sorunu; bir de sayaçların yerli ya da yabancı, ithal suretiyle temin edilip edilemeyeceği konusu. Sayaçların mülkiyetine ilişkin olarak, bu sayacın sahibinin tüketici mi olması doğru yoksa satıcı mı yani daha doğrusu dağıtım şirketi mi olması doğru noktasında düğümleniyor.

Şimdi, bu, neticede bir ölçüm cihazı ve faturalamaya tabi. Dolayısıyla kim faturalıyor ise ölçüm cihazının da ona ait olması genel kabul görmüş bir kural. Bugün –örneğimi mazur görün- manava gittiğinizde terazinizi yanınızda götürmüyorsunuz, oradaki terazide tarttırıp ona itimat ediyorsunuz. Kaldı ki o tür ölçüm aletleri Sanayi Bakanlığının çeşitli mevzuatıyla son derece katı bir şekilde, ciddi bir şekilde denetlenmekte.

Sayaçların mülkiyetinin dağıtım şirketlerine verilmesinin birçok gerekçesi var. Bunlardan bir tanesi, sayaçla ilgili tüm sorumluluklar, arıza, onarım, bakım, kalibrasyon eğer tüketicide olsa tüketicinin sorumluluğunda olacaktı. Bu durumda tüketici bir taraftan sayacı temin etmek, bir taraftan da bu sayacın sürekliliğini sağlamak durumuyla karşı karşıya. Ayrıca, sayacın doğru çalışıp çalışmadığından da sorumlu. Eğer sayacında dağıtım şirketi tarafından bir hata tespit edilip de geriye dönük bir faturalama yapılmak istendiğinde ciddi bir tartışma ortaya çıkacaktı. Buna ilişkin birçok dağıtım şirketiyle tüketiciler arasında ihtilaflar söz konusu. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından çıkartılan mevzuat çerçevesinde, her on yılda bir yapılması gereken ayar, kalibrasyon ve bakım muayeneleri var. Bunlar çoğu kez sayacın kendi maliyetinin üzerine çıkıyor ve sayacı değiştirmek, yeni bir sayaç almak bu masraflardan çok daha cazip hâle geliyor. Diğer taraftan, dağıtım şebekelerinde çok ciddi teknolojik gelişmeler yaşanıyor. Akıllı şebekeler bunlardan bir tanesi. Sayaçların tek bir merkezden otomatik okunmasına imkân verecek birtakım düzenlemeler, birtakım teknolojik yenilikler söz konusu. Dolayısıyla, bunları faturalayan dağıtım şirketinin bu sisteme elverişli bir yapı kurması son derece elzem. Ayrıca, şu anki uygulamada sayaçlar, müşteriler tarafından bireysel olarak temin ediliyor ve bunlara ilişkin yerli-yabancı ayrımı gözetilmeksizin piyasada gerekli standartları sağlayan herhangi bir ürün temin ediliyor. Herhangi bir yönlendirme söz konusu değil. Kaldı ki bunlar dağıtım şirketleri tarafından toplu alımlar suretiyle temin edildiği takdirde -ki biraz sonra yatırımlarla ilgili değerlendirmelerimi söylerken de bunun nasıl cazip bir şekilde temin edileceğini ayrıca ifade edeceğim- dağıtım şirketleri bunları çok uygun fiyatlarla temin edebilirler. Ayrıca sistemlerine uygunluk açısından da bu düzenlemeleri sağlayabilirler.

AB ülkelerinin birçoğunda ölçü sistemleri dağıtım sistemine ait, dağıtım sisteminin bir parçası. Bizim, mevzuatta da, başından beri söylediğim çağdaş düzenleme gereği, yapmaya çalıştığımız şeylerden bir tanesi bu. Dağıtım şirketlerince satın alınacak sayaçlar öncelikle 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'na, Elektrik Piyasasında Kullanılacak Sayaçlar Hakkında Tebliğ'e ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının sayaçla ilgili mevzuatına uygun olmak zorunda. Bununla birlikte, Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği kapsamında hâlihazırda dağıtım şirketlerince kurulumu yapılan otomatik sayaç okuma sistemleri kapsamında alınan sayaçlar kurumca yayınlanan usul ve esaslara göre alınmakta, yapılan sayaç alım ihalelerinde rekabete açıklık ve şeffaflık ilkesi aranmaktadır.

Bütün bu açıklamalar çerçevesinde sayaçların dağıtım şirketinin mülkiyetinde olması gerektiği konusunda ısrarlıyız. Kaldı ki bunların bilabedel alınması diye bir şey söz konusu değil. İz bedel birtakım bedelsiz iddialarını karşılamakla birlikte, iz bedel, bedeli değil, işletme ve bakım sorumluluğu karşılığında alıyor. Az önce de ifade ettiğim gibi, söz konusu işletme ve bakım sorumluluğu çoğu kez, özellikle ekonomik ömrünü doldurmaya yaklaşmış sayaçlarda, sayaç bedelinin üzerine çıkıyor. Dolayısıyla zımni bir bedel var, bu bedel de sayacın kendisinden daha yüksek bir bedel. Şu anda sadece kalibrasyon maliyeti 65,9 TL, sayacın satış fiyatı, yeni bir sayacın temini 35,3 TL. Müşteriye "Sen sayacını ölçtür, kalibre ettir, yeniden tak, senin sayacına güvenmiyorum." dediği zaman dağıtım şirketi, müşteri bu sorumlulukla baş başa kalmak zorunda ve eğer müşteri yapmaz ise dağıtım şirketi onun adına bunu yapıp faturasına yansıtmak durumunda. Oysa bunun mülkiyetini, işletme, bakım sorumluluğu ve iz bedeli karşılığında dağıtım şirketine tevdi ettiğimizde ise bütün bu sorunların üstesinden gelmiş oluyoruz.

Diğer taraftan, bir konuya -yerli konusuna- geçmeden önce şunu da ifade etmek isterim ki: Bu, hemen bu kanun çıktıktan sonra binlerce sayacın el değiştirmesi anlamına gelmeyecek. Dağıtım şirketleri de sonuçta kâr amaçlı, hesapları kitapları en ince ayrıntısına kadar EPDK tarafından denetlenen şirketlerdir, tüzel kişiliklerdir. Topu topu 21 tane şirket. Şimdi, bunlar istedikleri gibi,

istedikleri anda, istedikleri şekilde, sayaçları lüks olsun diye değiştirecek değillerdir. Ekonomik ömrünü doldurmamış sayaçların değiştirilmesi söz konusu değil. Ancak arıza ve bakım gereği var ise değiştirme imkânının da dağıtım şirketlerine verilmesi gerekir.

Yerli konusuna gelince: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızdan Genel Müdürümüz teknik düzenlemelerle yerli üretime yönlendirme tarzında uygulamalar yapabileceklerini söylediler. Buna katılıyorum, bu mümkün ama açıkça kanunda “yerli sayaç kullanılır” lafı bu piyasada rekabeti ortadan kaldıracak gibi, bizim uluslararası sözleşmelerimiz açısından da, özellikle Dünya Ticaret Örgütüne karşı olan sorumluluklarımız açısından da bizi sıkıntıya sokacak nitelikte. Dolayısıyla, sayaçların rekabetçi bir şekilde temini açısından bu düzenlemenin yapılması gerekir.

Dağıtım yatırımları konusu çok dile getirildi. Bir kere, dağıtım yatırımları tarifenin bir unsuru. Tarifenin bir unsuru olması sebebiyle EPDK tarafından hangi noktaya ne yapıldığının denetlenmesi lazım. Son yapılan kanun değişikliğiyle, verilen planların gereği gibi yapılıp yapılmadığı konusunda da denetim yetkisi Bakanlığa verildi ama yine her hâlükârda EPDK dağıtım tarifesini oluştururken bu yatırımların kaçta yapıldığına, nasıl yapıldığına, yapılıp yapılmadığına bakmak durumunda. Diğer taraftan, hiçbir dağıtım şirketi kendi istediği gibi, istediği fiyattan transfer fiyatlaması yapacak şekilde, kafasına göre, istediği yerden hizmet ve mal alarak yatırım yapamaz. Yapsa dahi bunların tarifeyle yansıyan fiyatları, TEDAŞ birim fiyatlarının altında EPDK tarafından belirlenen fiyatlardır. Tarifeyle bu fiyatlar yansır. Fazla bedelle yapmış olduğu yatırım, cebinden fazladan çıkmış olduğu gibi, şirkete cebinden para koymak anlamına gelir. Dolayısıyla yatırımlar konusunda herhangi bir kaygıya mahal yok. Bu konuda zaten bir düzenleme var, dağıtım şirketlerinin bu konuda çok geniş bir özgürlüğü de yok.

Devir süreci sonunda dağıtım şirketleri malum otuz yıllığına işletme hakkı devir sözleşmeleriyle devredildi. Otuz yıl sonra itfa edilmeyen, tarifeleri yoluyla geri alınamayan yatırımlar hesaplanacak ve bunun bedelleri ödenecek ve devir gerçekleşecek ama o tarihe kadar itfa edilen yatırımların yani tarifeler suretiyle geri alınan yatırımların bedelinin ödenmesi diye bir şey söz konusu olamaz. Ancak tarifeler suretiyle itfa edilemeyen yatırımların bedeli ödeniyor olacak. Dolayısıyla, burada bir hak kaybına, hak zayisine yol açtı diye düşünmek de son derece yanlış olur.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben şeyi anlayamadım: Sayacı niçin değiştirmek istiyorsunuz? Tam, buna net bir cevap verir misiniz? Sayaçlar niçin değiştirilmek isteniyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şu anda takılı olan sayaçları herhangi bir sebeple değiştirmek gibi bir durum söz konusu değil. Sadece –fiilî uygulamayı söylüyorum– bakım ve onarım ihtiyacı olan, kalibrasyon ihtiyacı olan sayaçların değiştirilmesi gündeme gelecek. Diğer sayaçlar, eğer ekonomik ömrünü tamamlayıncaya kadar böylesine bir sorunla karşı karşıya kalmaz ise dağıtım şirketi bunu değiştirmeyecek.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, Sevgili Müsteşarım, bunlar değiştiriliyor, şu an değiştiriliyor. Ya sizin haberiniz yok... Çok özür diliyorum. TEDAŞ Kocaeli’de değiştiriyor bunu...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Değiştiriliyor evet.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – ...parasını da alıyor. Şimdi, ben bir dağıtım şirketini satın almış olsam bütün sayaçları değiştiririm. Niye değiştiririm? Çünkü sayaç okuma bedelini, sıfıra indiririm maliyetlerini.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ha, onu değiştiremiyor ama.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, bakın, şunu yapmak lazım...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yanlışlık var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Çok özür diliyorum. Şurada getirilen önerge sadece ne diyor? İşte, iz bedel karşılığında, bakım ve onarım için iz bedelle devralır diyor. Sayaç okumayı değiştirmeye açıyor. Değiştirdikten sonra, teknolojik olarak bu altyapıyı kurduktan sonra 1 tane sayaç okuma elemanı çalıştırmadan on-line olarak yirmi dört saat bunu faturalandırabilir şirket ve faturalarına da sayaç okuma bedelini yansıtabilir. Şimdi bunların tedbirleri alınmak zorunda. Ben bu kadar masum olduğumu düşünmüyorum bu işin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Vekilim son derece haklı. Eğer sayaçlar otomatik okunursa “sayaç okuma bedeli” diye bir bedel söz konusu olmayacak çünkü maalesef sayaç okuma işini yapan personeli istihdam etmek durumunda kalmayacağız. Bu doğru.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ekleyelim o zaman buraya, önergeye.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu doğru ama bunun amacı bu değil. Sayaç okuma bedelinin ortadan kalkıyor olması, elektrik tarifesinde negatif bir etki yapıyor olması demektir Sayın Başkanım. Yani elektrik tarifesinde unsur bu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Çeksin. Ne zararı var onun?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ama bizim sayaçlarımız hâlâ giderek okunsun ve bunun için bir bedeli tarifelere de yansıtılmıyorsa bu başka bir şey.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok, yok, öyle demiyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Öyle demiyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sizinle aynı şeyi söylüyor. Siz “Elektrik sayaçları getirince okuma yazma bedeli ortadan kalkacak.” diyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Okuma yazma bedeli kalkacak. Bu, tarife metodolojisinin bir gereği.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Farklı değilsiniz, aynı şeyi söylüyorsunuz.

BAŞKAN – Haydar Bey de aynı şeyi söyledi. Orada bir problem yok.

Buyurun Sayın Değirmendereli.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi bu önergeyi veren arkadaşlar bir şeyi gözden kaçırmışlar galiba. Şöyle: (10)’uncu fıkrasında yer alan “bedelsiz” ifadesinin madde metninden çıkarılması öneriliyor ama 8’inci maddede de “Bu işletme ve bakım hizmetleri karşılığı sayaçlar kullanıcılardan iz bedelle devralınır.” diyor yani bir tarafta bedelsiz...

BAŞKAN – Tasarıdan “bedelsiz” ifadesini çıkardık. Bedelsiz alamazsın kardeşim. Vatandaşın şeyinin karşılığında...

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Hukuki olarak öbürü problem çünkü.

BAŞKAN – Alim Hocanın bir şeyi vardı önergesinde -ikisini beraber oylayacağım için- “Ekonomik ömrünü doldurmuş diye ilave edelim.” diyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir önerge daha var.

BAŞKAN – Bir önerge daha mı var? Bu konuyla ilgili yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Tüketicinin oluru almak kaydıyla” ifadesini koyalım, o yoksa mahkemeler çıkar. Bakınız, siz benim iz bedelle de olsa mülkümü alıyorsunuz. Kardeşim, ben de dava açarım, derim ki: “Sen benim elektrik sayacıma nasıl alıyorsun iz bedelle?”

BAŞKAN – Evet yani vatandaşın onayını almak...

SONER AKSOY (Kütahya) – İşletme ve bakım karşılığında alıyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam da işte bunu belirtmek, onayını almak noktasında...

BAŞKAN – Ama şimdi işletme ve bakım, ayar, filan bunların hepsinin yükümlülüğünü dağıtım firmasına veriyoruz Mehmet Ali Bey. Yani, dolayısıyla, şimdi, dağıtım firmasının sorumluluğuna veriyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Dolayısıyla, vatandaş “Ben bunu vermiyorum.” dediği zaman bunun bakımını, onarımını nereye yaptıracak?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bir saniye, söz verir misiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Son bir kaygıyı izale etmek için, izin vererseniz, çok kısa bir açıklama yapayım.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayaçların dağıtım şirketleri tarafından “Keyfi olarak yeni sayaç takayım ve bunun bedelini bir şekilde on yıl içerisinde tarifeye yansıtayım.” kaygısıyla, güdüsüyle değiştirilmesi makul bir dağıtım şirketinin, rasyonel bir dağıtım şirketinin yapacağı bir iş değil. Kaldı ki biz herkesin rasyonel olduğunu varsayamayız. İrrasyonel, birtakım, bu işten menfaat temin etmeye çalışacak olanlar olabilir. Fakat bunun tespiti hâlinde lisansın iptaline kadar varan, lisansın iptalinden daha beter birtakım yaptırımlar söz konusu. Yani dağıtım şirketleri başıboş bırakılmış, kendi başlarına çalışan şirketler değil. Bunlar düzenlemeye tabi, lisansı kapsamında faaliyet gösteren şirketler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hocam, buyurun.

SONER AKSOY (Kütahya) – Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım; ben de Sayın Müsteşarımızın son söylediği konuya açıklık getirmek istiyordum. Çok yerinde bir şekilde anlatmış oldu kendileri ve Sayın Müsteşarın açıklamaları bence tatmin edicidir. Hakikaten bunlar lisans altında çalışmaları için önemli bir denetim altındadır ve her an lisansı kaybetme gibi önemli bir sorumlulukları vardır.

Ancak ben başka bir noktaya da dokunmak istiyorum. Bu sayaçların Türkiye’de serbest pazar ekonomisine göre imal edilmesini ve rekabet ortamında imal edilmesini sağlamamız lazım. Sanayi Bakanlığının bu noktada gerekli düzenlemeyi yapması ve bu yeni bir teknolojidir, belki ileride bu noktada sanayicilerimiz AR-GE de yapabilir, daha ileri teknolojiler de geliştirebilir. Buna imkân sağlanmalıdır ve tabii, uzaktan okuma işlemi de ileri bir teknolojidir ve bunun da Türkiye’imizde yaşanması gerekir. İstihdam sorunu burada zaten hall oldu. Türkiye geliyor, yatırımlar, sanayiler, yeni yeni şirketler kuruluyor. Uzaktan okuma işleminin olması gerekir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yaşanıyor zaten, bankalarda falan var o.

SONER AKSOY (Kütahya) – Dolayısıyla, bizim Avrupa’ya ihraç edememekle alakalı hususu ben tabii kabul etmiyorum. Bizim sanayicimiz bugün dünyanın her yerine her türlü malı ihraç ederken Avrupa’ya bir şeyi ihraç edememesi söz konusu olamaz. Bunda mutlaka ya bürokratik bir engel vardır ya sizin çıkarttığınız uyduruk bir şey vardır. Yoksa sanayicilerimiz bizim Avrupa’ya da, Amerika’ya da bu sayacı eğer üretiyorlarsa hem ihraç ederler hem iç piyasada satabilirler. Bunun önündeki engelleri kaldırın. Efendim, mevzuatları kolaylaştırın. Pekâlâ bizim sanayicimiz bunları en iyi şekilde üretebilir.

Bir de bazı yolsuzluklardan bahsetti misafir arkadaşımız haklı olarak. KİT kuruluşlarında böyle şeyler olabiliyor. Bunun da ana kaynağı, bu işleri daha önce devletin yapmış olmasından kaynaklanmaktadır. Devletçiliğin olduğu her yerde yolsuzluk kapısı açıktır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – KİT’lerden bahsetmedi, özel dağıtım şirketlerinden bahsetti.

SONER AKSOY (Kütahya) – Yok, o KİT’lerden bahsetti. Siz de KİT’lerden bahsettiniz.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Devri sırasında yaşanan yolsuzlukları anlattım.

SONER AKSOY (Kütahya) – İşte o ama kökeni devletçilikten geliyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – “Devleti kaldıralım.” diyor.

SONER AKSOY (Kütahya) – Dolayısıyla yani o zaman da olmuş bunlar. Olmasın diye zaten bunlar yapılıyor yani denetim yapılınsın, lisansını kaybetme korkusu içerisinde serbest pazar ekonomisine göre çalışılınsın diye özelleştirmeleri yapıyoruz. Daha verimli, daha prodüktif, daha az yolsuzluğun olduğu bir sistem koymaya çalışıyoruz.

O bakımdan, ben, açıklamaların yeterli olduğu kanaatindeyim. Kifayet-i müzakere teklif ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yine bu konuyla ilgili yeni bir önerge geldi. Önerge sahipleri adına, tahmin ediyorum, Sayın Susam’a söz vereceğim.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığı’na

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 9. Maddesinin 10. Fıkrası aşağıdaki şekile değiştirilmiştir;

“(10) Dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin sayaçlarının kurulumu, işletilmesi ve bakımı ile mevcut sayaçların bir program dâhilinde işletme, kullanıcıların yazılı oluru alınmak suretiyle ve bakım hizmetleri karşılığında devralınması izbedel karşılığında dağıtım şirketi tarafından yapılır. Sayaç devir işlemleri her türlü, vergi, resim ve harçtan muafdir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit Özgümüş

Edirne

Aydın

Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAŞKAN – Sayın Susam, sizin de önergeniz dâhil, buyurun, söz istemişsiniz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bizim önergemizdeki temel amaç, sayaçları dağıtım şirketleri aldığında tüketicilerin onayı alınarak alınması, bir. Böylece yasal sorunlar çıkmaması.

İki, bakım ve onarım noktasında bedellerin bu anlamıyla tüketicinin üzerinden alınıp tarifelere yansıtılmaması ve sayaç okuma ve bu anlamıyla başka girdilerin de yenilenen yeni teknolojiyle ortadan kaldırılmasına aracılık edeceği için böyle bir önergeyle

sayaçların mülkiyetinin dağıtım şirketlerine tüketicinin onayı alınarak ve bir bedel ödetilmeden verilmesi şeklindedir. Bu amaçla verdik önergemizi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu önergeye, bu son okuttuğumuz önergeye Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergede -ikisini birleştirmiştik- bu “sayaçlar” ibaresinden önce gelmek üzere “ekonomik ömrü dolmuş” ibaresinin...

Bu ifadeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu ifadeye de katılmıyoruz az önce arz ettiğim gerekçelerle efendim, arıza ve bakım kalibrasyon ihtiyaçları da söz konusu olabilir değiştirme gerekçesi olarak.

BAŞKAN – Peki efendim.

Hükûmetin katılmadığı bu önergeyi de oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye, Mustafa Öztürk, İlknur Denizli, Hüseyin Üzülmaz’ın önergesine Hükûmet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değiştirilen önergeler doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyle ilgili önergeler var.

Hocam, sizin yeni öneriniz var mı 10’uncu maddeyle ilgili?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – 10’uncu maddeyle ilgili 5 tane önerge verdik.

BAŞKAN – Öbürleriyle karıştı da onun için tekrar sordum.

Onları tekrar ben alayım.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Toptan ve perakende satış faaliyetleri

MADDE 10- (1) Toptan ve perakende satış faaliyetleri, üretim şirketleri ile tedarik lisansı kapsamında kamu ve özel sektör tedarik şirketleri tarafından, bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmelikler uyarınca yürütülür.

(2) Tedarik şirketleri, herhangi bir bölge sınırlaması olmaksızın toptan veya perakende satış faaliyetlerinde bulunabilir.

(3) Tedarik şirketleri, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelere veya ülkelere, Kurul onayı ile elektrik enerjisi ithalatı ve ihracatı faaliyetlerini yapabilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(4) Dağıtım şirketi tarafından yürütülmekte olan perakende satış faaliyeti, ilgili dağıtım şirketinin ortaklarınca aynı kontrol yapısıyla kurulan tedarik şirketi tarafından yerine getirilir. Bu kapsamda kurulan tedarik şirketi, ilgili dağıtım bölgesinde bulunan serbest tüketici olmayan tüketicilere Kurul tarafından onaylanan perakende satış tarifeleri üzerinden elektrik enerjisi satışı yapar.

(5) Dördüncü fıkra kapsamında kurulan tedarik şirketi, serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde başka bir tedarikçi den elektrik enerjisi temin etmeyen tüketicilere, son kaynak tedarikçisi sıfatıyla elektrik enerjisi sağlamakla yükümlüdür. Bu şirketin son kaynak tedarikçisi sıfatıyla faaliyet göstereceği bölge, ilgili dağıtım bölgesidir ve bu husus tedarik lisansına derç edilir. Son kaynak tedarikçisi sıfatıyla sağlanacak elektrik enerjisi tarifeleri, Kurul tarafından belirlenir. Son kaynak tedarik yükümlülüğü bulunan tedarik şirketinin lisansının sona ermesi veya iptali hâlleri ile perakende satış piyasasının gelişimi doğrultusunda Kurulca gerekli görülmesi hâlinde, ilgili bölge veya bölgeler için son kaynak tedarik yükümlüsü tedarik şirketi Kurul tarafından yetkilendirilir.

(6) Son kaynak tedarikçisinin yetkilendirilmesine, son kaynak yükümlülüklerine, son kaynak tedarik tarifelerine, tedarik süre, sınır ve şartlarının belirlenmesine ve son kaynak tedariki uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) Tedarik lisansı sahibi özel sektör tüzel kişilerinin üretim ve ithalat şirketlerinden satın alacağı elektrik enerjisi miktarı, bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez. Ayrıca, söz konusu özel sektör tüzel kişilerinin nihai tüketiciye satışını gerçekleştireceği elektrik enerjisi miktarı da bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez.

(8) Dağıtım şirketi tarafından kurulan tedarik şirketinin piyasada rekabeti kısıtlayıcı veya engelleyici davranış veya ilişkilere girmemesini teminen ilgili tedarik şirketinin, bağımsız bir iktisadi işletme olarak çalışabilmesini sağlayacak tedbirler yönetmelikle düzenlenir. Dağıtım şirketi tarafından kurulan tedarik şirketinin piyasada rekabeti kısıtlayıcı veya engelleyici etki doğuran davranış veya ilişkilerinin tespiti hâlinde ilgili tedarik şirketi, bağımsız bir iktisadi işletme olarak çalışabilmesini teminen Kurulca öngörülecek tedbirlere uymakla yükümlüdür. Kurul, bu tedarik şirketinin yönetiminin yeniden yapılandırılması veya dağıtım şirketiyle sahiplik ya da kontrol ilişkisinin belli bir program dâhilinde kısıtlandırılmasını ya da sonlandırılmasını da içeren tedbirleri almakla yükümlüdür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen var mı?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Önergelerimiz üzerinde mi?

BAŞKAN - Önergeler dağıtılacak.

Arzu ederseniz, arkadaşlarımız uygun görürse...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Madde üzerinde söz istiyorum.

BAŞKAN - Şöyle yapayım Sayın Susam: Eğer vekil arkadaşlarımız uygun görürse, madde üzerinde özel sektörden söz alıp konuşmak isteyenler varsa onları dinleyelim, ondan sonra biz görüşmelerimize devam edelim.

Evet, madde üzerinde sivil toplum kuruluşları ve katılımcı misafirlerimizden söz almak isteyen?

Buyurun.

Kendinizi de tanıtır lütfen.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; Enerji Ticareti Derneği adına Dernek Koordinatörü Selman Gezer.

Bu 10'uncu maddede bir tek (7)'nci fıkradaki bir hususa biz dikkat çekmek istiyoruz. 10'uncu maddenin (7)'nci fıkrasındaki ilk bölümdeki sınırlamanın biz kaldırılmasını öneriyoruz yani kaldırılmasını düşünüyoruz. Burada sınırlamanın sadece nihai tüketiciye satışı sınırlaması gerektiğini düşünüyoruz. Bu aynı üretim konusunda konuşulmuş olan kurulu güçle net üretim miktarı hususu gibi bir husustur çünkü tedarik lisansı sahibi özel sektör tüzel kişilerinin, üretim ve ithalat şirketlerinden aldıkları enerjiyi direkt piyasada son tüketiciye satışını yapacaklar diye bir şey mecbur değil. Direkt olarak piyasaya girmiş bir enerji olmayabilir.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Kendi mi kullanabilir?

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Hayır.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Başka alternatif ne olur?

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Alternatif şu olur: Bir, türev piyasalarda bu işlemler yapılıyor olabilir. İkincisi de enterkonnekte piyasalar geliştikçe veya sistemler geliştikçe -TEİAŞ'a biliyorsunuz uluslararası hatlara katılma imkânı verildi- örneğin bir tedarik şirketi, mesela Gürcistan'dan alıp Bulgaristan'a satmak için alıyor olabilir bu elektriği. Bu, Türkiye'de nihai tüketiciye bir satış olarak Türkiye'nin enerji pastasına dâhil olmamış olur. Bunu sınırlamamak adına rekabet açısından doğrudur, nihai tüketiciye satışın sınırlandırılması mutlaka uygun görülecektir ama "Üretim ve ithalat şirketlerinden satın alacağı elektrik enerjisi miktarı bir önceki yılın ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez." kısmının metinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

10'uncu maddeyle ilgili bizim ETD olarak, Enerji Ticareti Derneği olarak görüşümüz budur.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkan, olayı biraz daha netleştirebilir miyiz anlaşılması açısından?

BAŞKAN – Evet, şimdi zaten...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Önergeden önce, olayı tam şey yapalım.

BAŞKAN - Anladım.

Maddeyle ilgili bir açıklama yapacak mısınız Sayın Hükûmet, yoksa...

Şimdi şey şu, arkadaşın söylediği: Biz, piyasadaki tedarikleri belli bir şeyle sınırlıyoruz "Bu yüzde 20'sini geçemez." diyoruz ancak bu bir yıl önceki tükettiğimiz elektrik miktarı kadar olsun. Aksi takdirde bizim Gürcistan'dan alıp Bulgaristan'a sattığımız ve bizim hatların üzerinden geçeni de bizim portföyümüze sayarsanız yani ben aynı zamanda ithal edip, ithal ettiğimi de ihraç ediyorum hiç şey yapmadan, ülkenin içinde satmadan. "Bunu nihai tüketicinin tükettiği miktarla sınırlandırın." diyor. "Benim alıp sattığım, dışarıdan alıp sattığım yani elin kuşundan alıp elin kargasına sattığımı da bu hesabımın içine katmayın." diyor. Anladığım özet bu.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – İzin verir misiniz Sayın Başkan, bir arkadaşla sorayım.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – (7)'inci fıkra değil mi?

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Evet.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – “Tedarik lisansı sahibi özel sektör....

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Tüzel...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tamam, tüzel kişi, hiç problem yok.

...üretim ve ithalat şirketlerinden satın alacağı elektrik enerjisi miktarı, bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez.”

Bu üretim dağıtım şirketlerinin mi satın alacağı, yoksa ülkenin elektrik üretimi mi?

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Hayır “Ülkenin bir önceki yılki toplam tüketim miktarının yüzde yirmisini geçemez.” diyor.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Özel sektör tüzel kişilerin tamamının ithal ve ihraç edeceği miktar bir önceki yıl üretiminin yüzde 20'sini aşamaz.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Hayır, her bir tedarik lisansı sahibi...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – “Kişilerinin” diyor yalnız.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Burada kasıt oysa, burada kasıt toplam tedarikçilerin yaptığıysa o zaman çok daha büyük bir kısıtlama olmuş oluyor.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Burada, bakın, arkadaşımız öyle ifade etti, toplamdan gitti.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Yani biz bunu her bir tedarik lisansı sahibi tüzel kişi olarak algılıyoruz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ama burada “tüzel kişilerin” deyince Türkiye'yi kapsıyor. Bir yanlış anlaşılma olmasın.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Çünkü öyleyse Türkiye'de en son bildiğimiz kadarıyla 150 küsur...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – 200.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– “Toplam satış” tı eski adı, şimdi “tedarik” olacak.

SONER AKSOY (Kütahya) – 200 milyar kilovatsaat.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Hayır, hayır, şirket sayısını söylüyorum, lisanslı şirket sayısı 150 küsur. Yani biz öyle algılamadık çünkü 150 şirketin...

BAŞKAN – Peki.

Şimdi açarız onu.

Peki, başka var mı?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Devam edeceğim Sayı Başkanım, onun için söylüyorum. Madde bitsin.

BAŞKAN – ETD'ye mi sorunuz var efendim?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yok, yok, beyefendinin söylediği, onda da bir müteredditlik var çünkü.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde 20'sini geçemez yani Türkiye'nin total üretiminin yüzde 20'sini geçemez.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Tüketiminin Sayın Vekilim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tamam, tamam yani Türkiye'nin toplamı, anladım.

“Ayrıca, söz konusu özel sektör tüzel kişilerinin nihai tüketiciye satışını gerçekleştireceği elektrik enerjisi miktarı da bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez.”

Siz “Bu sınırlama kalsın.” diyorsunuz.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Hayır, bu ikinci kısım, olması gereken, rekabet açısından olması gereken bir sınırlama.

Biz, ilk kısmının yani alım miktarına sınırlama getirilmesinin kalkmasını...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Geçse ne olur, sonunda ne olur olay, bu son fıkrada “geçemez” dediğimizde?

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Şimdi, şöyle olur: Örneğin, Türkiye'nin geçen yılki toplam tüketim miktarı 240 milyar kilovatsaat. Bu noktada bunun beşte 1'i ne yapar? İşte 50 milyar kilovatsaat.

SONER AKSOY (Kütahya) – 48.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– 48.

O zaman, her bir tedarik lisansı sahibi tüzel kişilik 48 milyar kilovatsaatten fazla elektrik alamaz anlamına gelir. Hâlbuki bir şirket 100 milyar kilovatsaat de gücü varsa, müşterisi varsa elektrik alabilir ama bunun 100 milyarını da Türkiye içinde satıyor anlamına gelmez, 48'ini maksimum Türkiye içinde satabilir, bu sınırlama okey, belki geri kalan 52 milyar kilovatsaatini de -atıyorum- Bulgaristan'a satacak, Yunanistan'a satacak, fiyat koşulları uygunsa Suriye'ye satacak, Gürcistan'a satacak yani...

SONER AKSOY (Kütahya) – Onu da başkası satсын canım!

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Ama şu an başkası diye bir şey yok artık. Bütün lisanslar tedarik lisansı altında birleştiği için.

BAŞKAN- Evet, dert anlaşılmıştır.

Peki, öyle midir?

Şimdi, Hocam, şöyle yapalım, anlamak adına şöyle yapalım: Sayın Müsteşarlığımızdan soralım. Bu derneğimizin gerçekten söylediği gibi midir birinci kısım? Bu konuda arkadaşlarımızdan biri bir izahat yapabilir mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Elektrik Ticaret Derneği temsilcisi arkadaşın söylediği gibidir, evet efendim. Eğer bir tedarikçinin, bugünkü rakamlarla -geçtiğimiz yıl Türkiye'de 240 milyar kilovatsaatın üzerinde bir enerji tüketildi, yüzde 20'si de yaklaşık 48 milyar kilovatsaat- 48 milyar kilovatsaatın üzerinde bir elektrik alma ihtiyacı söz konusu olursa beyefendinin söylediği gibi sorunlar ortaya çıkabilir ama bu rakam kendi başına çok büyük bir oran yani hiçbir toptan tedarikçinin ya da üreticinin bu rakama ulaşması çok yakın bir konu değil yani olabilecek bir konu değil.

SONER AKSOY (Kütahya) – Parası varsa hepsini alsın diyebilir miyiz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yüzde 20 limiti de bütün kanun çerçevesinde düşündüğümüz bir piyasa sınırı olarak öngördüğümüz bir oran. Dolayısıyla, biz, bu yüzde 20'nin çok makul bir oran olduğunu düşünüyoruz yani söz konusu elektrik, 48 milyar kilovatsaat bugünkü rakamlarla, 2013 limitlerini düşünürsek, bir elektrikten söz ediyoruz. Bunun için, bu, yaklaşık altı-yedi doğal gaz santrali falan eder, kömürde daha fazla eder belki yani bu limit oldukça geniş bir limit.

BAŞKAN – Peki.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Burada maksimum beş şirket, beş tüzel kişilik bu işi absorbe edebilir mi piyasada bu mevcut yazılı metne göre?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – En iyi şartta...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yani maksimum yani tekelleşse beş şirket olabilir maksimum.

SONER AKSOY (Kütahya) – Minimum...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ha, minimum beş şirket.

BAŞKAN- Son bir söz veriyorum, teşekkür edeceğim size.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Burada tek konu yani Sayın Müsteşarımızın dediği doğru, şu an için çok büyük bir rakam olabilir ama bu bir kanundur. Atıyorum, beş sene sonra bu rakamlar artık olabilir rakamlar hâline geldiğinde o zaman kanun değişikliği tekrar gerekecektir. Biz, hani biraz da ileriye düşünerek de fikrimizi bu şekilde ifade etmek istedik.

BAŞKAN – Konu anlaşılmıştır.

Teşekkür ederim.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ SELMAN GEZER– Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Sağ olun.

Başka, sektörden bu konuyla ilgili, yalnızca bu konuyla ilgili yani bu 10'uncu maddeyle ilgili...

10'uncu maddeyle ilgili buyurun.

Kendinizi tanıtır.

TÜSİAD TEMSİLCİSİ BARIŞ URHAN – Barış Urhan, TÜSİAD adına söz almış oluyorum.

Sayın Başkan, Sayın Müsteşarım, değerli komisyon üyeleri; öncelikle kurumum ve kendi adıma saygılarımı sunmak istiyorum.

Bizim, 10'uncu maddenin (2)'nci fıkrasıyla ilgili bir görüşümüz var, onu sunmak isterim. Tedarik şirketleri herhangi bir bölge sınırlaması olmaksızın toptan veya perakende satış faaliyetleri ile gelir ve giderleri ayrı hesaplarda izlenmek ve düzenlemeye tabi tarifeler kapsamında değerlendirilmemek kaydıyla söz konusu faaliyeti tamamlayıcı nitelikte olan mal ve hizmet ticareti faaliyetlerinde bulunabilirler.

Uygun görürseniz gerekçeyi de okumak isterim, konuyla ilgili gerekçemizi de.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜSİAD TEMSİLCİSİ BARIŞ URHAN – Tüketiciler, elektrik tedarik şirketlerinden Telekom ve benzeri şirketlerin sunmuş olduğu hizmet kapsamı çeşitliliği beklemektedir. Bu ihtiyacın karşılanmaması özelleştirmeye karşı algıyı olumsuz etkilemektedir. Tüketicilerin enerji verimliliği ve çevre konularında bilinçlendirilmesi ve alışkanlıklarının o yönde teşvik edilmesi tüketicilere bedeli karşılığı istedikleri ilave hizmetlerin sunulabilmesi bu şekilde tedarik şirketi tarafından sağlanabilecektir. Tedarik şirketlerinin piyasada güçlü oyuncular olarak yer alabilmesi ve Türkiye elektrik piyasasının sürdürülebilir gelişimini destekleyebilmek açısından bu şirketlerin farklı ticari faaliyetlerle mali yapılarını güçlendirmelerine olanak sağlanacaktır.

Bir de efendim, yine 10'uncu maddenin (8)'inci fıkrasının çıkarılması yönünde bir görüşümüz var. Onu da...

BAŞKAN – Peki.

Teşekkür ederim.

TÜSİAD TEMSİLCİSİ BARIŞ URHAN – Eğer uygun bulunursa, teknik açıdan da bir arkadaşımız var, eğer herhangi bir soru gelirse o da tamamlayıcı bilgi verebilecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

(8)'inci maddenin de çıkarılması...

Sektörden söz isteyen 10'uncu maddeyle alakalı?

Buyurun.

TOBB TEMSİLCİSİ İHSAN AKYOL – Sayın Başkan, saygılar.

İsmim İhsan Akyol, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği adına konuşuyorum.

10'uncu maddenin (4)'üncü fıkrasında “serbest tüketici olmayan tüketici” ifadesi geçmesine rağmen “Tanımlar” kısmında, 3'üncü maddede böyle bir ifadenin yer almadığını görüyoruz. İleride tüm tüketicilerin serbest tüketici olacağı da göz önüne alınarak bu eksikliğin giderilmesini, uygun bir şekilde tanımlanmasını öneriyoruz.

İkincisi ise son kaynak tedarikçisine herhangi bir şekilde serbest tüketici olarak başka bir tedarikçi den elektriğini temin ettikten sonra hukuki veya fiilî bir sebepten dolayı temin edemeyecek hâle gelenlerin de dâhil edilmesini yani bir tüketici, serbest tüketici son kaynak tedarikçisinin haricinde bir şirketten elektrik temin ettikten sonra veya ederken edemeyecek hâle geldiği durumda bu tüketicinin tekrar son kaynak tedarikçisine dönebilmesi ve bu şekilde muamele görebilmesini öneriyoruz. Bunun da bu şekilde maddeye işlenmesini teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Osman Bey, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Değerli Başkanım, bu 10'uncu maddenin geneli üzerinde, özellikle (3)'üncü ve (7)'nci maddeler ve diğer fıkralarda yer alan enerji ithalatının, ithalatçı kavramının değiştirilmesi ve bugüne kadar devlet eliyle, tekel vasıtasıyla yürütülen bu ithalat, enerji ithalatının genişletilmesi, özel sektöre açılması, bizim önümüzdeki dönemlerdeki enerji politikalarının gerçekleştirilmesi, enerji yatırımlarının geliştirilmesi, enerjiyle ilgili konulardaki süreç içindeki dışa bağımlılık meselesinin daha da artırılması ve bunun üretim aşamasının da –bağılılığı- elektrik üretimini de genişletici bir hâle getirilmesi hakikaten önümüzdeki süreç içinde ülkemizdeki enerji politikalarının sağlığı açısından, millî menfaatler açısından çok büyük sakıncalar doğuracağı kanısındayız.

Özellikle ithalatın devlet tekelinde ihtiyaca binaen kalması konusunda 3'üncü maddede ve 7'nci maddelerde değişiklik yapılmasının özellikle gerekli ve zorunlu olduğunu düşünüyoruz çünkü elektrik farklı bir konu yani her şeyde maliyet hesabını üç aşağı beş yukarı şöyle oldu, böyle oldu veyahut da ikamesi çok hızlı bir şekilde, eksikliğinde ikamesi çok hızlı bir şekilde, telafisi çok hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilecek diğer emtialarda ve mallarda ithalat, ihracat konusunda biraz daha liberal politikaları savunabilmek

mümkün ama özellikle elektrik piyasası konusunda ithalatın genişletilmesi, özel sektör şirketlerinin de bu konuda çalışmalarını yoğunlaştırması bir ticaret felsefesinin burada ön plana çıkartılması doğru bir felsefe olacağı kanısında değiliz. Bunun önümüzdeki dönemde yerel kaynakların yüzde 70 seviyesine çıkartılması konusuyla da direkt olarak alakalı olduğunu ve bu yüzde 70 hedefinin ulaşılması konusunda büyük bir engel oluşturacağı kanısındayız çünkü enerji üretim tesisi en basit tesisi dahi alsanız bugün yenilebilir enerjide geldiğimiz noktada bir rüzgâr türbininin montajının altı ay gibi, dört ay gibi hatta inşaatından bitimine kadar dört ay gibi bir sürede yapılabilmesi dahi şu anda gerçekleşen projelerde dört yıl, beş yıl gibi sürelerin objektif olarak, reel olarak ortaya çıkması bu sektördeki doğacak olan bir açığın ne kadar zor kapanabileceğini, dış bağımlılığın ne kadar artacağı konusunda hepimizde gerekli düşünceyi oluşturmuş diye tahmin ediyorum ve bu ithalat konusunda, özellikle devletin tekelinin ihtiyaca binaen muhafaza edilmesi ama ithalatın diğer şirketlere açılmaması çok önemli bir ilke olacağı kanısında olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Geneli üzerinde, Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Sayın Başkan, şimdi, hepimizin bildiği gibi, cari açıktaki en büyük kalem, birinci kalem enerji kalemi. Eğer siz enerjide ithalatı serbest bırakırsanız bırakın cari açıktaki enerji kaleminin rakamını düşürmeyi daha da ileri gidecek, daha büyüyecek rakam. Nedenleri şu: Şimdi, elektrik Türkiye’de ortalama 7 kuruşa mal ediliyor, elektrik enerjisi. Hangi kaynaklardan mal ediliyor? Termik santrallerden 11 kuruşa mal ediliyor, hidroelektrik santrallerden 3 kuruşa mal ediliyor, yenilenebilir enerji kaynakları yaklaşık 13 kuruş gibi bir bedel belirlenir ve doğal gaz da 16,50 kuruşa.

Şimdi, 16,50 kuruşa yapılan ve yüzde 46 enerji üretimini doğal gazla yaptığımız, elektrik enerjisi üretimini doğal gazla yaptığımız bir ülkede elektrik enerjisi ithalatını serbest bırakırsanız bilin ki belki ucuz alınacaktır ama taahhüt ettiğiniz şeyler var yani doğal gazla üretim yapan, özel sektöre taahhüt ettiğiniz, yirmi sene, otuz sene alım taahhüdünde bulunduğunuz anlaşmalarınız var. Bu anlaşmaları yerine getiremeyeceği için veya satamayacağı için, serbest piyasa ve tedarikçilere satamayacağı için, ürettiği ürünü satamayacağı için devlet bunları karşılamak zorunda kalacaktır.

Ben, kişisel fikrim olarak, ithalatın... Bir arkadaşın şöyle talebi vardı: “İthal edilebilir ama yurt dışına ihraç edilmek kaydıyla ithal edilebilir.” diye bir düşünce. Özel sektörün de bu alana girip ihraç etmesi anlamında düşünülebilir.

Yine, hemen burnumuzun dibinde Rusya var. Bütün enerji kaynaklarımızı, birinci enerji kaynaklarımızı oradan alıyoruz, yaklaşık yüzde 70’e varan bir enerji alımımız var orada birinci el. Elektrik, ikinci enerji kaynağı. Bunlardan üretim yapıyoruz ve orada bugün 403 dolara satın aldığımız doğal gazı düşünün, başka ülkeler 300 dolara, daha düşük rakamlara satın alıyor. Rusya’daki elektrik üretiminin Türkiye’ye transferi söz konusu sonuçta, birincil ve enerji kaynaklarının. Bunun için de aslında bunun hükümet politikası olduğunu düşünüyordum enerji kaynaklarının yerleştirilmesi ya da cari açığın düşürülmesi anlamında, aşağı çekilmesi konusunda ama burada tam tersi bir olay var. Eğer ithalata izin verilirse, bu mantıkla ithalata izin verilirse bence hem devletin bu işten zarar edeceğini düşünüyorum taahhütleri gereği hem de ülke politikalarına ters düştüğünü düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

Teşekkür ederim.

Geneli üzerinde başka söz? Yok.

Önergeler var.

Önergeleri okutup işleme alacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının 10. maddesinin 2. fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Alim Işık

Emin Haluk Ayhan

Bahattin Şeker

Kütahya

Denizli

Bilecik

BAŞKAN – Sayın Ayhan, gerekçe mi efendim?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Gerekçeyi okutun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Tasarının 10. maddesinin 1. fıkrası aynı anlama gelmektedir.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Açıklama istiyoruz.

BAŞKAN – Evet, bir açıklama...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bir başka önergeyle zaten o maddede “serbest tüketicilere” ifadesi ekleniyor. Dolayısıyla bir karmaşaya meydan verilmemesi için. O önerge okunmadığı için “Katılmıyoruz.” diye söyledim.

BAŞKAN – Tamam.

Teşekkür ederim.

Şey doğru ama başka bir önergede varmış zaten. Bir bütünlük bozulmasın diye...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – O önergenin kabul edileceğini biliyor musunuz?

BAŞKAN – Bilmiyoruz, gelince bakacağız, kabul edilebilir de edilmeyebilir de.

Evet, Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Elektrik Piyasası Kanun Tasarısı'nın 10. maddesinin 3. fıkrasındaki “Kurul onayı” ibaresinin “Kurum onayı” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Alim Işık

Bahattin Şeker

Emin Haluk Ayhan

Kütahya

Bilecik

Denizli

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Onayı veren makam ile yönetmeliği çıkaran kurumun aynı olmasının daha uygun olacağı düşüncesi ile bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Evet, Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 10. Maddesinin 3. Fıkrasında bulunan “Kurul onayı ile” ibaresinden sonra gelmek üzere “dördüncü madde uyarınca alınacak ithalat ve/veya ihracat lisansı çerçevesinde” ibaresi eklenmiş; “ithalatı ve” ibaresi metinden çıkartılmıştır.

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit Özgümüş

Edirne

Aydın

Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAŞKAN – Evet...

OSMAN AYDIN (Aydın) - Sayın Başkan, bu, demin 10'uncu maddenin geneli üzerinde söylediğim konuyla bağlantılı olarak 3'üncü maddede bu ithalat izninin sadece devlet elinde kalması yönüyle bu önerge verilmiştir. Bu önergenin veriliş amacı, bizim elektrik üretimi konusunda dışa bağımlılığımızın, özellikle dışa bağımlılığın bu derecede birincil enerji kaynağı yönüyle arttığı bir durumdan sonra tekrar enerji üretiminin de, üretilen enerjinin elektriğin de ithalatının serbest piyasa malı gibi görülmesi ve bu yönde kanunlaştırılması bu maddenin bu önümüzdeki süreçte yerel yatırımların planlanmasını ve yerel yatırımların gelişmesini, yerel üretimin desteklenmesi, yerel üretimin güçlendirilmesi konusuna büyük darbe vuracaktır. Firmalar ithal ettiklerini, ihraç etmek kaydıyla ithalatı her türlü şeyi yapsınlar. Bizim interconnected sistemi de köprü olarak kullanabiliyorlarsa kullansınlar ama iç piyasada tüketimi konusunda 1 kilovat enerjinin özel sektör marifetiyle ithalat izninin verilmesi özel sektörün de kafayı bu yönde yormasına, bu yönde çalışmalarını yoğunlaştırmasını gerçekleştirecektir ki bu 7'nci maddede yüzde 20' sine kadar ithalat izni veriliyor. Bir ülkedeki zaten

yüzde 70 birincil kaynak olarak bağlı olduğunuz yerde yüzde 20'ye kadar ikincil üretim olarak da, yüzde 20'ye kadar da iç piyasada satma şansı verdiğiniz takdirde üreticilere üretim konusunda büyük bir zafiyet... Üretimin desteklenmesi, üretim yatırımlarının planlanması ve organizasyonu konusunda çok büyük bir zarar vereceği düşüncesi var. O yönüyle de bu maddedeki ithalat izninin sadece bugün olduğu gibi gerek varsa, ihtiyaç varsa devletin tekeliyle yapılması, özel sektörün bu işin dışında tutulması, politikaların geliştirilmesi ve politikaların uygulanması yönüyle hedeflerin ulaşılması yönüyle çok doğru olacağı kanısındayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet. Yani orada ben bir açıklık olsun diye Sayın Aydın. Sayın Aydın, şeyi soracağım yani bizim şimdi şu anda yurt dışında da hidroelektrik santrali gibi bazı santralleri kuruyoruz. Kendi yatırımcımız gidip kuruyor, oradan buraya elektrik getirebilmek adına. Sizin öneriniz onların önünü kesmiyor değil mi?

OSMAN AYDIN (Aydın) - Şu yanlış anlaşılmasın: Biz sektörün üretimini devletleştirilim anlamında bir şey söylemiyoruz. Üretimi konusunda devlet tekeli yaratalım konusunda herhangi bir şey yok yani devletçilik mantığı değil bu. Bu farklı bir mantık. Bir ülkenin üretimini planlaması için bunun elektrik üretiminin hele, elektrik üretimi konusunda özel sektöre bu alanda çalışma imkânı verdiğiniz zaman bütün insanların enerjisi ithalat konusunda. Bunu da yüzde 20 gibi bir ülkedeki tüketilen enerjinin büyük miktarda bir kısmını bu ithalata konu ettiğiniz zaman bu yerli üretimin programlanması ve önümüzdeki süreç içinde kaynakların yerelleştirilmesi konusunda çok büyük darbe vuracağı inancındayız bu yönüyle.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Değirmendereli...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de bu konuda yani somut bir iki örnekle arkadaşımı desteklemek istiyorum. Söz gelimi Irak'ta petrol fiyatları oldukça düşük. Yani sınıra yakın bir yerde kurulacak bir tesisten çok ucuz maliyetle Türkiye'ye yapılacak yani ithalat içerideki piyasa dengesini bozabilir yani böyle bir negatifliği düşünebiliriz. Tersine de öyle bir an oldu ki yani elektrik sıkıntısı var...

SONER AKSOY (Kütahya) - Nasıl olacak ucuz malı getirince?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Standart fiyattan satacak.

BAŞKAN – Bir tamamlasın görüşünü.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Onu da yanıtlayayım.

İkinci tersine bir olasılık da enerjiye ihtiyacımız var. Enerjimiz yok ama dışarıdan yüksek fiyatla almak durumunda kaldık. Yani dağıtım şirketi... Yani söz gelimi Bulgaristan'dan ithal edecek dağıtım şirketi yüksek fiyat, "Ben niye yüksek fiyatla alıp piyasa fiyatlarından satmak durumunda olayım?" diye böyle bir şeyi de...

SONER AKSOY (Kütahya) - Almaz o zaman.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani bu bakımdan, gerektiğinde biz TEİAŞ üzerinden, yani devlet şirketleri üstünden bunu yapabilirsek bu tip olumsuzlukların da önüne geçip piyasayı daha regüle ederiz diye düşünüyorum ben de.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hükümet, buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, sayın vekillerimin dile getirdiği hassasiyetlere ve kaygılara katılmamak mümkün değil ancak bunun düzenlenmesinin yerinin bu kanun olmadığını düşünüyoruz. Kaldı ki 2001 yılında çıkan 4628 sayılı Kanun çerçevesinde zaten ithalat ve ihracat lisans almak suretiyle yapılmakta olan faaliyetlerdir. Bu yeni düzenlemeyle bunlar "tedarik lisansı" adı altında yapılmaya devam edilecek. İthalat ve ihracatın önünde her şeyden önce bir fiziki sınır var, fiziki kapasite sınırı var. Örneğin Suriye'den toplam ihraç edebileceğimiz ya da ithal edebileceğimiz 350 megavat, Gürcistan'dan 700 megavat, İran 350 megavat, Irak şu an kullanılmamakla birlikte 350 megavat, Avrupa'ya 400 megavat civarında ithalat-ihracat konneksiyon, bağlantı kapasitelerimiz var. Bu kapasiteler de zaten devlet kontrolünde, yüzde yüz devlete ait sistem işletmecisi olarak TEİAŞ'ın kontrolünde olan şeyler.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Anlamak için söylüyorum, bu rakamlar neye göre konuldu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bunlar sadece sistemin fiziki kapasitelerinin sınırları.

BAŞKAN – Hat kapasiteleri.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii. Yani o kadar hat yapmışız. Ama ileride Avrupa özellikle bu NSO bağlantısı kapsamında Avrupa'yla olan bağlantı hatlarımızı, kapasitelerimizi geliştirdiğimizde belki bu ithalat ve ihracat hacminin artması söz konusu olabilecek ama burada içerideki sistem güvenliğini temin etmek için ithalat önünde devlete bazı görevler vermek ya da kısıtlamalar koymak burada mümkün değil. Zaten iletim sistemi yöneticisi olarak biz bunu kontrol ediyoruz devlet olarak. Kaldı ki piyasa mevzuatı açısından da çok uygun değil.

BAŞKAN – İletim hatları kontrolü bizde olduğu için her şey düzene giriyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kaldı ki bir lisans sahibi olma yükümlülüğünü de ortadan büsbütün kaldırmıyoruz.

BAŞKAN – Doğru.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Eskiden ithalat ve ihracat lisansı diye ayrı ayrı verilen lisanslar tedarik lisansına dercedilerek yapılıyor olacak.

BAŞKAN – Önerge üzerinde son söz Sayın Susam'ın.

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Buradaki bizim bu önergeyi vermedeki hassasiyetimizi bir kez daha paylaşmak istiyorum. Sayın Müsteşar da bu konuda açıklama yaptı “Bu kanunda değildir.” dedi ama. Türkiye’de ulusal bir enerji politikasını bugüne kadar uygulayamamış olmamız, enerjiyi güvenli bir şekilde çeşitlendirme konusunda yerli ve yenilenebilir kaynaklar dâhil bir oran çerçevesinde üretemememiz ve arz edemememiz noktasındaki sıkıntılar nedeniyle bizde bir kuşku uyandı. Yani enerji arz güvenliğinde herhangi bir risk gördüğünde hemen ithalata yönelinilecekmiş gibi bir kuşkuumuz var. Bu kuşku nedeniyle de diyoruz ki: Bu kanunda bu ithalatın önünü açtığımız zaman günlük enerji arzıyla ilgili böyle noktalarda üretimi teşvik etmek veya genel enerji politikalarımıza bakmak yerine “Ucuzdur, dışarıdan ithal edelim.” diye teşviklerin verilmesi Kurul tarafından genel enerji politikamız açısından sıkıntılar doğurabileceği kuşkusuz bizde var. Bu kuşkuyla bu önergeyi verdik. Bu kuşkunun önemli bir kuşku olduğunu ve bugünkü enerji politikalarında çok kendini hissettirdiğini bildiğimiz için verdik. Amacımız buydu bu önergeyi vermekte.

BAŞKAN – Kayıtlara geçmiştir.

Teşekkür ederiz.

Buyurun Hocam.

SONER AKSOY (Kütahya) – Sayın Susam'ın yani bu kuşkusunu telafi etme bakımından söylemek istiyorum. Zaten elektrik piyasasında bir borsa teşekkül ediyor. Bir şirket kuruluyor, bu şirket çerçevesi içerisinde yani yurt dışında böyle üretimi olan firmalarımız varsa onlar getirip mallarını burada satacaklar veya da birisi almak istiyorsa gelip alacak, buradan alacak. Yani böyle bir İstanbul Menkul Kıymetler Borsası gibi burada yeni bir elektrik piyasası borsası kuruyoruz. Yarın belki ileride doğal gaz piyasası borsasını da kuracağız. Yani Türkiye enerji noktası itibarıyla bir köprü olmanın ötesinde bir terminal olma noktasına gidiyor. Bu bakımdan kurulan bu borsalara yurt dışından da malın girmesi ve çıkmasındaki engellerin mümkün olduğu kadar kaldırılması lazım. Yani siz fiziki şartlar itibarıyla da şartlarınızı genişletmeniz lazım çünkü AB ülkelerinde üretilen elektriklerin daha kaliteli olduğunu biliyoruz. Onun için sıkıntılar oldu, yıllarca oradan elektrik alırken problemlerimiz oldu. O bakımdan sistemleri de bizim mutlaka modernize etmemiz lazım. Bu yönüyle bir endişe olmaması lazım Sayın Susam.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ayhan, çok kısa lütfen.

Teşekkür ederim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bu enerji konusunda tabii ithalatın önemi enerji yatırımlarının bir defa belli bir süre aldığını mutlaka ve mutlaka göz önüne almamız lazım. Eğer ithalata bağlı veyahut da yatırımcılarımızın dışarıdaki yatırımlarının ürettikleri enerjiyi biz almak yöntemiyle bu ithalatı kolaylaştırır veyahut da yaygınlaştırdığımız takdirde kendi üretimimizi planlayacak birçok imkân elimizden kaçırılmış oluruz. Bizim yatırımcılarımız tabii ki dışarıda gitsinler yatırımları yapsınlar, tabii ki onlara destek oluruz elimizden gelen ama Türkiye’nin politikalarını karıştıracak şekilde böyle yatırımlar bizim işimiz değil. Gitsin, o ülkedeki yatırımına, o ülkedeki ihtiyaçlara uygun olarak üretsün, esas hedefi o olsun, o ülkedeki pazar olsun. Yatırımcımız dışarıda yatırım yaparken “Bizim ülkemizdeki yerel kaynaklarımızdaki yatırımlar bitti, sınırı kalmadı, onun için yeni ülkelerdeki bu kaynaklara yatırım yapalım.” diye bir politika ülke olarak uyguluyorsak o başka. Ama bizim kaynaklarımız biliyoruz ki yerel kaynaklarımızla ilgili

yatırımlar daha yeterince yapılmadığı gibi, bugün yerel kaynakların devreye girememesi bugün ekonomimizin en can alıcı noktası. Dış ticaret açığımızın esasını oluşturuyor, 60 milyarın üzerinde bir dış ticaret açığı veriyoruz ki enerji olayına yüzde 70, o yüksek planlamada hedef koyduğumuz yüzde 70 millî kaynaklara dayandırır hâle gelsek zaten dış ticaretle bir sorunumuz kalmayacak, dış ticaret açığımız diye bir meseleniz kalmayacak. O açıdan bu yatırımların, Türkiye'deki yatırımların, Türkiye'deki üretimin yerel kaynaklardan üretiminin önünü açıcı, destekleyici yönde olması nedeniyle bu 3'üncü maddede ithalata yine devlet eliyle devam edilmesi, özel sektörün bu faaliyetin içine enerjisini harcayacak bir fırsat bırakılmaması, enerjisine özel sektörün yatırımlar konusunda, yerel üretim konusunda harcamasına fırsat yaratacık bir tedbirin alınması doğru olacağı kanısındayız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yeterli müzakere olduğunu düşünüyorum.

Hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Elektrik Piyasası Kanun Tasarısının 10. maddesinin 4. fıkrasındaki “ilgili dağıtım şirketinin ortaklarınca aynı kontrol yapısıyla kurulan düzenlemeye tabi” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Alim Işık

Bahattin Şeker

Emin Haluk Ayhan

Kütahya

Bilecik

Denizli

BAŞKAN – Gerekçe mi?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Ticaret Kanununda yer alan hükümler çerçevesinde olayın değerlendirilmesi gerekir.

BAŞKAN – Hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Buna benzer bir önerge var mı?

BAŞKAN – Gelirse bakarız efendim, okunuyor tek tek.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Elektrik Piyasası Kanun Tasarısının 10. maddesinin 5. fıkrasındaki “ilgili bölge veya bölgeler için son kaynak tedarik yükümlüsü tedarik şirketi kurul tarafından yetkilendirilir” ibaresinin “bölgeler için son kaynak tedarik yükümlüsü tedarik şirketi kurul tarafından yetkilendirilir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bahattin Şeker

Emin Haluk Ayhan

Bilecik

Denizli

BAŞKAN – Buyurun efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ederim.

Bu önergeyi vermemizin sebebi, hepiniz de dikkat ederseniz tasarının özellikle dilinde bir sıkıntı var, anlamakta problem oluyor, bölge veya bölgeler dediğimizde. Bölgeler dediğimizde hangi bölge olursa olsun bunu kapsar zaten. O amaçla biz bu önergeyi verdik.

BAŞKAN – Sayın Hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, yine bir başka önergede daha kapsamlı bir düzenleme var. Buradaki amacı da büyük ölçüde karşıladığını düşünüyoruz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Birleştirelim o zaman bizimkinin bir hükmü yokmuş gibi olacak yani.

BAŞKAN – Evet, birleştirelim.

Peki, diğ er önergeyi okutuyorum, bunu birleştiriyoruz.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 10. Maddesinin 7. fıkrasında bulunan ‐yüzde yirmi‐ ibaresi ‐yüzde on‐ şeklinde değiştirilmiştir.

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit  zg m ş

Edirne

Aydın

Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAşKAN – Gerekçe mi efendim?

ÜMIT  ZG M ş (Adana) – Konuşacağım.

BAşKAN - Buyurun Sayın  zg m ş.

ÜMIT  ZG M ş (Adana) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; biz daha önce Türkiye’de bu piyasanın monopol piyasa hâline gelmesinin önümüzdeki süreçteki sıkıntılarını ya da tehlikelerini dile getirmiştik ama daha önce üretim maddesindeydi. O zaman hem birkaç üretici arkadaş hem de AKP milletvekilleri ‐Bırakın  retsinler, üretim önünü engellemeyelim.‐ dediler. şimdi aynı şey 7’nci maddede de karşımıza  ıktı. Burada  retim de yok. Burada tedarik firmalarının, tedarik lisans sahibi firmalarının piyasaya hâkim olması tehlikesiyle karşı karşıyayız. Onun için burada yine aynı şekilde yüzde 20 maddesinin yüzde 10’a düşürülmesinin daha doğru bir piyasanın oluşacağını ve piyasa mekanizmasının daha doğru çalışacağı görüşünde yiz.

BAşKAN – Teşekkür ederim.

H k met katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIğI MüSTEşARI METİN KİLCİ – Katılamıyoruz efendim.

BAşKAN – H k metin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğ er  nergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 10. Maddenin 8 fıkrasının birinci cümlesinde bulunan ‐bağımsız bir iktisadi işletme olarak çalışabilmesini sağlayacak tedbirler‐ ifadesinden sonra gelmek üzere ‐4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde hazırlanacak‐ ibaresi eklenmiş, fıkranın sonunda bulunan ‐kısıtlandırılmasını ya da sonlandırılmasını da içeren tedbirleri‐ ifadesinden sonra gelen ibareler yerine ‐almasını Rekabet Kurumu’ndan talep eder.‐ ibaresi getirilmiştir.

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit  zg m ş

Edirne

Aydın

Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAşKAN –  nerge üzerinde söz?

Gerekçeyi mi okutalım Sayın Susam?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) –  mit Bey konuşacak.

BAşKAN – Buyurun.

ÜMIT  ZG M ş (Adana) – şimdi burada iki tane sıkıntı yaratacak konu var Sayın Başkan, değerli arkadaşlar. Bunlardan bir tanesi zaten biz kanunun başından beri bütün maddeleri görüşüldüğünde piyasanın çalışabileceği, tekelleşmeyi ya da işte monopol piyasayı engelleyecek rekabetin korunmasını öneren konulara dikkat çekiyor ve o konularda önerge veriyorduk. Bu maddede de son c mlmeye kadar olan amaç tamamıyla doğru ve bugüne kadar baştan beri bizim savunduğumuz şeylerle birebir örtüşüyor. Ama burada bir sıkıntı var. Bunlardan bir tanesi şu: Eğer piyasada rekabeti kısıtlayıcı, engelleyici etki doğuracak davranış ve ilişkiler varsa şirketlerde bunu hem denetlemesi, ortaya çıkarması hem de bunun sonlandırılmasıyla ilgili kararı verecek olan kurum, sıkıntı burada. Yani bize göre birincisi burada birebir ilişkide olan yani kurumla dağıtım şirketleri birebir ilişkide olduğu için buradan subjektif kararlar çıkabilir bu şekilde kalması durumunda.

İkincisi: Kurum, zaten teknik bir kuruluş, teknik konularla uğraşsın. Eğer bu konuda, saydığımız konularda yani rekabeti engelleyecek konularda bir oluşum ortaya çıkarsa bize göre Türkiye’de bu konuyla ilgili kurulmuş ve uzman olan, olması gereken

Rekabet Kurumu var. Rekabet Kurumuna bildirmesi gerekir. Aksi takdirde burada kurum hem savcı hem de yargıç durumundadır. Eksikleri tespit edecek hisse devirleriyle ilgili konularda bile karar mercisi, karar mekanizması hâline gelecektir. Bize göre kurum burada hukuk dilindeki savcılık görevini görmeli, tespiti yapmalı, belirtileri ortaya koymalı ama bu işle ilgili kurulmuş olan Rekabet Kurumundan talep etmelidir bunları.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ben de aynı cümle üzerinde şey yapacağım. “Bu dağıtım şirketi tarafından kurulan tedarik şirketinin piyasada rekabeti kısıtlayıcı veya engelleyici etki doğuran davranış ve ilişkilerinin tespiti hâlinde.” diyoruz. Zaten bunları tespit eden bir makam var. O makamla -biraz önce sayın vekilim de söyledi- bu işin nasıl örtüştürüleceği önemli. Aksi takdirde burada belirlenen kurumların bu işin rekabeti bozduğunu falan ifade etmesi, söylemesi burada kanunda yazsanız da bir hüküm altına alamazsınız diye düşünüyorum. Sonradan sıkıntılı olur. Onun için zaten çıkarılması için de önergem var benim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Hükûmet önergeye katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/724 Esas numaralı Kanun Tasarısının 10. Maddesinin 8. fıkrasında geçen son cümlelerin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Alim Işık	Emin Haluk Ayhan	Bahattin Şeker
Kütahya	Denizli	Bilecik

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutalım efendim?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Konuşacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Biraz önce ifade ettim, aynı husus. Yani biz sonradan bu anlaşılmaz diye diğer kanunlarda çözülecek meseleleri de buraya dercetmeye kalkar ve kanun yapımında da her hususta ilgili kanunda yönetmelik gibi çok detay hususları geçmeye başlarsak bu işin altından kalkamayız. Zaten bidayetinde bu işin başlangıcında “Alt komisyona gitsin.” demekteki amacımız da buydu. Bu, yarın bir gün yeni bir düzenleme olarak sizin önünüze bir tasarı olarak bunların hepsi gelecek. Nitekim zaten söylediğimiz ifadeleri “Başka önergede de var.” diyerek -iktidarın vereceği muhtemelen, niyet okumayayım ama- “O önergelerde zaten var.” diyorsunuz. Ama hakikaten bunların ne yapılması lazım? Çıkarılması, ayıklanması lazım. Daha net anlaşılabilir bir metin olması lazım. Onun için önergeleri veriyoruz. Dikkate almanızı istirham ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Sağ olun efendim.

Sayın Susam, söz talebiniz var mı efendim?

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi Sayın Başkan, 8’inci maddeyle ilgili bizim verdiğimiz, Sayın Ayhan’ın verdiği ve Hükûmetin verdiği önergeler var. Şimdi bu kanunu çıkartırken piyasacı bir anlayışla kanun çıkartmaya çalışıyoruz ve piyasada bu anlamıyla liberalleşmeyi, daha çok oyuncu girmesini söylüyoruz. Ama bu maddede şöyle bir durum var ki: Tüm var olan rekabet kanunları...

(Mikrofon kesildi)

BAŞKAN – Açıyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bütün bu şeylere rağmen Rekabet Kurulu yani bu kanunda 16’ncı maddede lisans iptalleri her şey açıkken, bir de bu maddede şunu getiriyoruz: Yönetim kurullarını dahi görevden almayı dağıtım şirketlerini içeren bir anlayışı getiriyoruz. Bu nokta gerçekten kurulun bu şirketler üzerinde çok ciddi bir baskı unsuru oluşturması ve muğlak ifadelerle keyfi kararlar tartışmasını getirebilecek bir noktadır. Bu anlamıyla burada şunu yapmak doğrudur: Bunu rekabet şartlarını ortadan kaldırdığı noktada

Rekabet Kurumu Kanunu çerçevesi içerisinde bu firmaların zaten rekabeti ortadan kaldırdıklarıyla ilgili yasal müracaatlarla kurulun bu iptal yetkisi vardır, oraya müracaat etme yetkisi vardır.

İki: Aynı şekilde bu nokta itibarıyla da dağıtım şirketinin burada yaptığı herhangi bir kurulla ilgili incelemede rekabete gitme şansı vardır. Yönetim kurullarını görevden alma yetkisi dâhil, yönetimi atama yetkisi dâhil verilebilen bir madde çok ağır bir madde hâline gelmiştir. Bunu bu anlamıyla bir değerlendirmeye tabi tutulması, Sayın Emin Haluk Ayhan'ın da bizim de verdiğimiz önerge aslında bu anlamıyla bu maddeyi daha liberal, anlaşılabilir, karşılıklı tarafların hak ve menfaatlerini koruyan bir anlayış içerisindeydi. Bunun altını çizmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi okutuyorum. Demin Sayın Haluk Ayhan'ın ve Bahattin Şeker'in vermiş olduğu önergeyle birlikte işleme alacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının 10 uncu maddesinin;

- ikinci fıkrasında yer alan "sınırlaması olmaksızın" ifadesinden sonra gelmek üzere, "serbest tüketicilere" ifadesinin eklenmesini,

- dördüncü fıkrasında yer alan, "ilgili dağıtım şirketinin ortaklarınca aynı kontrol yapısıyla kurulan" ifadesinin, "görevli" olarak; aynı fıkra da yer alan "bu kapsamda kurulan" ifadesinin "Görevli" olarak değiştirilmesini,

- beşinci fıkrasının aşağıda yer alan şekilde değiştirilmesini,

- altıncı fıkrasının madde metninden çıkartılmasını ve diğer fıkraların teselsül ettirilmesini,

- sekizinci fıkrasının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini,

arz ve teklif ederiz.

Mustafa Öztürk

Orhan Karasayar

Bursa

Hatay

"(5) Görevli tedarik şirketi, serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde, başka bir tedarikçiden elektrik enerjisi temin etmeyen tüketicilere, son kaynak tedarikçisi sıfatıyla elektrik enerjisi sağlamakla yükümlüdür. Bu şirketin son kaynak tedarikçisi sıfatıyla faaliyet göstereceği bölge, ilgili dağıtım bölgesidir ve bu husus tedarik lisansına derç edilir. Son kaynak tedarikçisi sıfatıyla sağlanacak elektrik enerjisi tarifeleri, Kurul tarafından belirlenir. Son kaynak tedarik yükümlülüğü bulunan tedarik şirketinin lisansının sona ermesi veya iptali hâlinde, ilgili bölge için son kaynak tedarik yükümlüsü tedarik şirketi Kurul tarafından yetkilendirilir. Son kaynak yükümlülüklerine, son kaynak tedarik tarifelerine, tedarik süre, sınır ve şartlarının belirlenmesine ve son kaynak tedariki uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

"(8) Görevli tedarik şirketinin piyasada rekabeti kısıtlayıcı veya engelleyici etki doğuran davranış veya ilişkilerinin tespiti hâlinde ilgili tedarik şirketi, Kurulca öngörülecek tedbirlere uymakla yükümlüdür. Kurul, bu tedarik şirketinin yönetiminin yeniden yapılandırılması veya dağıtım şirketiyle sahiplik ya da kontrol ilişkisinin belli bir program dâhilinde kısıtlandırılmasını ya da sonlandırılmasını da içeren tedbirleri alır."

BAŞKAN – Sayın Orhan Karasayar, gerekçeyi mi okutalım?

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Konuşma isteklerimiz var.

BAŞKAN – Onu vereceğim. Önce önerge sahibine söz verdim, gerekçe istedi.

Gerekçe:

İkinci fıkra hükmüne "serbest tüketicilere" ifadesinin eklenmesi ile, görevli tedarik şirketi dışındaki tedarik şirketlerinin serbest olmayan tüketicilere satış yapamayacağı hususunun daha açık bir şekilde belirtilmesi amaçlanmıştır.

Dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile, diğer maddelerde yapılan düzenlemelere paralel olarak, hukuki ayrıştırma kapsamında kurulan tedarik şirketinin görevli tedarik şirketi olarak değiştirilmesi ve böylece anlam kolaylığı ile mevzuat tekniğine uygunluk sağlanması amaçlanmıştır.

Beşinci fıkrasında yapılan düzenleme ile, anlam ve düzenleme bütünlüğünün sağlanması bakımından, beşinci ve altıncı fıkraları birleştirilmiştir.

Altıncı fıkrası, beşinci fıkrada belirtilen sebeple madde metninden çıkartılmıştır.

Sekizinci fıkrasında yapılan düzenleme ile, görevli tedarik şirketlerinin piyasada düzenlemeye tabi olmayan ikili anlaşmalarla da serbest tüketicilere satış yapabilmesi mümkün olduğundan, görevli tedarik şirketinin bağımsız iktisadi işletme olmasının sağlanmasına ilişkin hususlar metinden çıkarılmıştır. Ayrıca tekrerrü oluşturmaması için, görevli tedarik şirketinin rekabeti kısıtlayıcı davranışlarına ilişkin hususların bir kısmı madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerge üzerinde aleyhte Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, Sayın Başkan burada aleyhte ve lehte söyleyeceğim bir iki şey var.

4'üncü maddedeki anlam düzenlenmesi sağlanması konusundaki katkıların ötesinde, 5'inci ve 8'inci maddelerde iki tane bu önergeye ilave edilmesini istediğimiz ve daha önce tartıştığımız bir konu var. “Başka bir tedarikçi den elektrik enerjisi temin etmeyen tüketicilere.” Bunun “edemeyen” şeklinde düzeltilmesini geçen tartışmalarımızda da söylemiştik. Temin etmeyen tüketici konusu... Gerçekten niye temin etmek istemez? “Edemeyen” kelimesinin gelmesi gerçekten bizim bu konuda ısrarla üzerinde durduğumuz ve değiştirilmesini istediğimiz bir telaffuz şeklidir çünkü “etmeyen”, “edemeyen” noktasında karşılıklı değerlendirmelerde farklılıklarımız var ama ben “edemeyen” kelimesinin tüketiciler açısından daha doğru bir ifade tarzı olduğuna inanıyorum.

İkincisi: 8'inci maddede az önce dediğimiz gibi “Kurulca öngörülen tedbirlere uymakla yükümlü” den sonra “Kurul bu tedarik şirketinin yönetimini yeniden yapılandırılması veya dağıtım şirketiyle sahiplik veya kontrollük ilişkisinin belli bir program dahilinde kısıtlandırılmasını veya sonlandırılmasını içeren tedbirleri alır.” diyorsunuz. Rekabet Kurulu Kanunu'na bir atıf yapmadan böyle “görevden alır” demeniz çok subjektif ilişkilere ve değerlendirmelere açık bir durumdur. Bu nokta itibarıyla da buradaki 8'inci maddenin yeni şekliyle düzenlenmesinde itirazımız vardır. Bunların kayda geçmesini rica ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Özellikle bu “edemeyen” ve “etmeyen” konusunu tartışmıştık. Orada şöyle bir açıklama geldi, onu tekrar kayıtlara geçsin, hatırlatmak adına söylüyorum: Edemeyen: Bir sebep sonuç ilişkisinin neticesi yani onun sorgulanmasını gerektiriyor ama “etmeyen” ifadesi keyfi olarak da “Ben etmedim ve sen bu işi yapmak zorundasın.” diye tüketicinin daha lehine olduğunu tartışmış, öyle karar vermiştik. Onu tekrar ifade ediyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Vermiyorum” dedi.

BAŞKAN – “Vermiyorum diyemezsin” diyoruz işte.

Önerge üzerinde bir açıklamanız olacak mı? Katılıp katılmadığınızı da peşinen soruyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Önergeye katılıyoruz efendim. Eğer kısa bir açıklama yapmama izin verirseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Önergeyle yeniden düzenlenen 8'inci maddede zaten bu ilişkinin tespiti konusu meri rekabet hukuku çerçevesinde mümkün olur yani bunun bir teville ya da tefsire ihtiyacının olmadığını düşünüyoruz. Kurul bağımsız bir düzenleyici otorite olduğu için birtakım yaptırımlar uygulama durumundadır zaten. Buna ilişkin yaptırımlar da bir sonraki bölümde kapsamlı olarak düzenlenmiştir. Kurulun vazifelerinden bir tanesi de bu yaptırımları uygulamaktır. Düzenleyici bir yapısı olduğu için.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Başka önergemiz var mı? Yok.

Kabul edilen önergeler doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, toplantıya ara vereceğim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İsterseniz yediye kadar ara verin.
BAŞKAN – EPIAŞ'a başlayacağız ya.
Saat 18.15'te toplanmak üzere ara veriyorum.
Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 17.34

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.27

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: İlknur DENİZLİ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – İkinci Oturumu açıyorum.

Değerli arkadaşlar, 11'inci maddeyi okutuyorum:

Piyasa işletim faaliyeti ve EPIAŞ'ın kuruluşu

MADDE 11- (1) Piyasa işletim faaliyeti, organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi ve bu piyasalarda gerçekleştirilen faaliyetlerin mali uzlaştırma işlemleri ile söz konusu faaliyetlere ilişkin diğer mali işlemlerdir.

(2) Bu Kanun ile kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi, Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi ticaret unvanı altında bir anonim şirket kurulur. EPIAŞ, bu Kanun ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine aykırı olmayacak şekilde Kurum tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde hazırlanacak ana sözleşmenin ticaret siciline tescil ve ilanı ile faaliyete geçer.

(3) EPIAŞ'ın teşkilat yapısı ile çalışma esasları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından işletilecek piyasaları ilgilendiren hususlarda Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınır.

(4) EPIAŞ'taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermayeli şirketlerin doğrudan ve dolaylı toplam sermaye payı, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası hariç yüzde onbeşi aşamaz. Bakanlar Kurulu bu oranı değiştirmeye yetkilidir. EPIAŞ'a hissedar olan kamu kuruluşları, kamu sermayeli şirketler ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, EPIAŞ'ın yönetiminde temsil edilir.

(5) EPIAŞ, piyasa işletim lisansı kapsamında, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile TEİAŞ tarafından bu Kanun kapsamında işletilen piyasalar dışındaki organize toptan elektrik piyasalarının işletim faaliyetini yürütür. EPIAŞ, TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı kapsamında işletilen organize toptan elektrik piyasalarının mali uzlaştırma işlemleri ile birlikte gerekli diğer mali işlemleri de yürütür.

(6) EPIAŞ tarafından lisansı kapsamında işletilmekte olan veya piyasa faaliyetlerine ilişkin mali uzlaştırma ile mali işlemleri yürütülmekte olan organize toptan elektrik piyasalarında faaliyet gösteren tüzel kişiler, ilgili yönetmelik hükümlerine göre mali uzlaştırma işlemlerinin yürütülebilmesi için gerekli verileri TEİAŞ'a ve EPIAŞ'a vermekle yükümlüdür. Sağlanan verilerin gizli tutulması ve kamuoyu ile paylaşılmasıyla ilgili usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) EPIAŞ'ın hak ve yükümlülükleri şunlardır:

a) Piyasanın gelişimi doğrultusunda görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarında yeni piyasalar kurulmasına yönelik çalışmaları yapmak ve Kuruma sunmak.

b) Bakanlıkça uygun görülmesi hâlinde; görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi amacıyla oluşturulan veya ileride oluşturulabilecek uluslararası elektrik piyasalarına taraf olarak katılmak, bu amaçla kurulan uluslararası elektrik piyasası işletmecisi kuruluşlara ortak veya üye olmak.

c) Kurumun belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde piyasa işletim tarifelerini belirleyerek

Kuruma sunmak.

(8) EPIAŞ'ın piyasa işletim lisansı kapsamı dışında yapacağı diğer enerji piyasası faaliyetlerine ve emisyon ticaretine ilişkin hususlar Bakanlık görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

(9) EPIAŞ tarafından işletilen veya mali uzlaştırma ile diğer mali işlemleri yürütülen organize toptan elektrik piyasalarında faaliyet gösteren tüzel kişiler, ilgili yönetmelik uyarınca merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından verileceği belirlenen hizmetlerin yerine getirilmesi karşılığında, EPIAŞ tarafından belirlenecek bedelleri merkezi uzlaştırma kuruluşuna öder.

(10) Sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş spot elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü piyasaların işleticisi İstanbul Menkul Kıymetler Borsasıdır. Bu piyasalara ilişkin lisanslama ile piyasaların çalışma esaslarının tespiti, bu piyasalarda işlem görecektir sermaye piyasası aracı niteliğindeki elektrik sözleşmeleri ile dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin standartlarının belirlenmesi, bu piyasalardaki uzlaştırma işlemleri, işletim tarifeleri, ilgili kişi ve kuruluşların yükümlülükleri, gözetim ve denetime ilişkin usul ve esaslar Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından müştereken çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

(11) Piyasa işletim lisansı çerçevesinde işletilen organize toptan satış piyasasındaki bu Kanun kapsamındaki işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

(12) EPİAŞ kurulmasından itibaren altı ay içerisinde Kurumdan gerekli piyasa işletim lisansını alarak piyasa işletim faaliyetlerini yürütmeye başlar.

(13) EPİAŞ piyasa işletim lisansı alana kadar, ilgili piyasa işletim faaliyetinin TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı alınmaksızın yürütülmesine devam edilir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bu konuyla alakalı, Hükûmetten veya uzman arkadaşlarımızdan bir genel değerlendirme ... Önce bir bilgilendirme yapalım, daha sonra da sektörden... Ama maddelere geçince sektörlerden şey alacağız.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, izin verirseniz, ilgili uzman arkadaşımız, daire başkanımız bu konuda biraz teknik bilgi versin. İlâveten sorularınız olursa onları da cevaplamaya çalışırız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir de Sermaye Piyasası, Borsa İstanbul’ dan biri varsa o da...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İMKB Başkan Yardımcısı bizimle birlikte. Ondan da bilgi alabiliriz efendim.

BAŞKAN – Buyurun, kendinizi de tanıtır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT ÖZCAN CANER - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hızlı bir şekilde size şu anda Türkiye’deki piyasayı, ihtiyacı ve artı olarak, tasarı sonucu oluşması beklenen piyasayı özetlemeye çalışacağım.

Bildiğiniz üzere, şu andaki hâlihazırdaki kanun, Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında piyasa mali uzlaştırma merkezi tarafından yürütülen gün öncesi piyasası -ki bu esasında şu andaki spot piyasadır- artı olarak, TEİAŞ tarafından yürütülen dengeleme güç piyasası ve yan hizmetler piyasası var. Kuşkusuz bu üç piyasanın birleşiminden oluşan hizmetler veya ürünler piyasa aktörlerinin uzun vadeli risk transferlerini ve risk yönetimini gerçekleştirecek kapasiteyi ne yazık ki sisteme sunamıyor. Dolayısıyla, şu andaki tasarıdaki gördüğünüz öngörülen değişikliklerin oluşturulması bu açıdan elzem. Yeni piyasa tasarısında kanun tasarısıyla toplam piyasayı üçe, üç ana hatta bölüyoruz. Burada birinci hatta İMKB’nin yani Borsa İstanbul işletmesini yapacağı türev piyasalar; ikinci ana kapsam olarak EPİAŞ tarafından işlem yapılacak spot piyasalar ve üçüncü kapsam olarak yine aynı şekilde önceki piyasa tasarımına uygun olarak TEİAŞ tarafından yürütülecek dengeleme güç piyasası ve yan hizmetler piyasası var.

Şimdi, türev piyasanın tanımından başlarsak: Türev piyasa, bildiğiniz gibi, ileride yapılacak bir teslimata ilişkin kontratın önceden alınıp satılması anlamına geliyor. Dolayısıyla, İMKB’nin bu tür ürünleri piyasaya sunmasıyla başta belirtmiş olduğum risk transferi ve risk yönetimi hizmetleri piyasaya sağlanmış olacak. Bunun dışında, spot piyasanın EPİAŞ içerisinde gün öncesi ne olarak gün içi piyasasıyla, ek hizmetlerin sunulmasıyla, ek ürünlerin sunulmasıyla da aynı zamanda gerçek zamanlı dengelemeye daha sağlıklı olarak yaklaşmış olacağız. En sonunda da, dediğim gibi, TEİAŞ tarafından piyasa tasarımı değiştirilmeyen bir dengeleme güç piyasası ve yan hizmetler piyasası var. Bu piyasalar da devam edecek, öngörülen şekilde devam edecek.

Kuşkusuz bu piyasalar arasındaki bağlantı ve örgütsel iletişim çok önemli. EPİAŞ bu kapsamda aynı zamanda bu piyasaların birleştirici unsuru olacaktır çünkü uzlaştırmanın esas merkezinin burada olması düşünülmektedir. Bu kapsamda da bu üç piyasanın sisteme sunulmasıyla özellikle elektrik piyasası katılımcıları emtia borsalarından bekledikleri unsurları alabilecek ve risk transferlerini yerine getirebilecek pozisyona kavuşacaktır.

Burada EPİAŞ’nin kuruluşuna ilişkin maddelerin yanında, aynı zamanda EPİAŞ’ye ait olan spot piyasa ürünlerinin bir damga vergisi muafiyeti maddesi de çok önemli. Çünkü gelişmiş piyasalarda gördüğümüz damga vergisi muafiyetleri olmadan

piyasadaki ürünlerin gelişmelerinin sağlanması ve bu piyasalarda derinliğin sağlanması çok mümkün olmuyor. Bunun dışında, hâlen piyasanın beklentisi, EPIAŞ'ın ve enerji borsasına ilişkin ürünlerin hızlı bir şekilde devreye alınarak belirttiğim risk mekanizması, risk yönetimi, risk transferi işlemlerinin piyasaya sunulması esastır.

Esas kelimeleriyle sunacaklarım bu kadar. Sizden gelecek herhangi bir soru tabii ki cevaplayabiliriz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sizi de böyle alalım. Bir genel değerlendirme; nedir, ne yapmak istiyoruz, bir şey edelim, ondan sonra da arkadaşlarımızın soruları varsa geneli üzerinde şeye açacağım.

Önce kendinizi tanıtır.

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Biz Enerji Bakanlığının sayın bürokratlarıyla birlikte, bir araya gelerek çalıştık ve spot piyasaların EPIAŞ bünyesinde işlem görmesini, gün öncesi ve ileride açılacak olan gün içi piyasaların EPIAŞ'ta işlem görmesini ve türev piyasaların ise Borsa İstanbul'da işlem görmesi konusunda mutabık kaldık. Levent Bey'in de -Sayın Daire Başkanının- bahsettiği üzere orada damga vergisiyle ilgili bir ufak problemimiz var. Mevcut düzenlemenin 11'inci maddesinin (11)'inci fıkrasında sadece EPIAŞ bünyesindeki işlemler damga vergisinden müstesnaydı. Bu konuda Borsa İstanbul olarak talebimiz, Borsa İstanbul'da gerçekleştirilen elektrik sözleşmelerine ait işlemlerin de damga vergisinden müstesna olması yönünde. Yeni çıkmış olan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda tüm sermaye piyasası araçlarına zaten bu muafiyet getirilmiş durumdaydı. Elektrik piyasası sözleşmelerinin de Borsa İstanbul'da işlem göreceği olması sebebiyle bunlara da getirilmesi yönünde bizim de bir talebimiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne getireceğini düşünüyorsunuz? Biraz da onu söylerseniz... Bu iş birliğinin ne getireceğini, ne kadar bir hacim olacağını...

BAŞKAN – Peki, şöyle yapalım: Arkadaşlarımızın soruları varsa 2 uzman arkadaş... Çünkü bu hakikaten... Ben kendi adıma söylüyorum: Ben bu konunun şeyini bilmiyorum, cahiliyim diyebilirim. Yani arkadaşlarımızın da konuyu açmak adına, daha iyi algılamak adına soracağı sorular 2 uzman arkadaşımıza ve Hükümetimize yönelik olabilir. Böyle bir soru-cevap kısmını açalım.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sordum, Sayın Başkan Yardımcısı anladı.

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Efendim, şu anda İMKB piyasalarında 3,5 trilyon dolarlık işlem hacmimiz var. PMUM'un işlem hacmine bakıldığında -yanlış bilmiyorsam, Nezir Bey yanlışsam düzeltsin lütfen- aylık 2 milyar TL'lik bir işlem hacmi var, oysa bizim piyasalarımızdaki günlük işlem hacmi 13,5 milyar dolar civarında. Amacımız, Enerji Bakanlığı, EPDK, SPK bir araya gelerek ve Borsa İstanbul olarak bu piyasaları büyütmek, hem spotunu hem de vadelisini bir arada büyütmek. Aslında potansiyelimiz çok yüksek fakat şu andaki mevcut, PMUM'un işlem hacmi, olması...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siz ne katacaksınız PMUM'dan hariç?

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – PMUM'un şu anda mevcut sıkıntıları EPIAŞ'la birlikte çözülecek çünkü bu piyasacılığı birlikte yürüteceğiz çünkü bizim borsacılık konusunda ve piyasa oluşturma konusunda ciddi bir know-how'ımız var. Birlikte çalışarak bu piyasaları büyüteceğimizi ümit ediyorum ve günlük işlem hacminin türev artı spot üç yıl içerisinde günlük 1,5 milyar dolar civarına geleceğini ümit ediyoruz biz. Özellikle türevde büyük potansiyel olduğuna inanıyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 1,5 milyar dolar.

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Evet, ama üç yıl içinde.

Çünkü yurt dışı piyasalara baktığımızda özellikle türev piyasalarda offset edilen yani alınıp satılan sözleşmelerden yaratılan hacmin büyük olduğunu görüyorsunuz. Nihayetinde, TEİAŞ'ın ülkemiz için yaptığı zaten ciddi bir faaliyet var. Tabii ki spotta gerçekleşecek işlem hacmi belli ölçüde sınırlı ama türev piyasalarda hem Chicago'da hem New York'ta olduğu gibi potansiyel çok yüksek. Sadece bu amaçla işlem yapan Enerji Ticareti Derneğinin ya da ELDER'in üyeleri değil, aynı zamanda İMKB'de işlem yapan diğer finansal oyuncuların da bu piyasaya ilgi göstereceğini ümit ediyoruz. Birlikte çalışırsak bunu başaracağız.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ben de şeyi soracaktım ama...

Son olarak "Türev piyasalarında bir artış bekliyoruz." dediler. Zaten bu piyasada üretim belli, tüketim de belli. Ekstra neler bu piyasanın büyümesine sebep olacak, yani beklentiler nedir? Sayın vekilimin sorduğu gibi...

BAŞKAN – Türev piyasa...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – “Detayları nedir?” dedi ama siz herhâlde bunu türev piyasalara bağlıyorsunuz ağırlıklı. Reel şey geçerli, durum devam ediyor çünkü. Yani bu sektörün büyümesi, sanayinin büyümesi zaten bu piyasayı yükseltiyor, hareketlendiriyor, cirosunu yükseltiyor.

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Aslında kamunun payının gittikçe azalması ve Enerji Ticareti Derneğine üye olan katılımcıların artması piyasadaki işlem hacmini artıracaktır. Şu anda ikili anlaşmalarla yapılan sözleşmelerin regüle edilmiş EPİAŞ bünyesindeki piyasaya geleceğini ümit ediyoruz biz. Şu anda belli sebeplerle buradaki işlem hacmi maalesef büyüyemiyor. Aylık 2 milyar ciddi bir rakam değil -yani günlük 100 milyon lira gibi bir rakama tekabül ediyor baktığınız vakit- hâlbuki borsada yani İMKB’da gerçekleşen işlemlerin nevine baktığınızda, toplam stokla işlem hacmini karşılaştırdığınızda dünyada en yüksek turnover’a sahip 5’inci borsayız biz. Yani toplam el değiştirebilir miktarın çok daha üstünde işlem hacmimiz var. Niye? Çünkü piyasa faaliyeti nedeniyle bir mal “n” defa el değiştirebiliyor ama önemli olan bunun manipülasyon olmadan, sağlıklı bir şekilde el değiştirmesi. Bu konuda da yaptığımız çalışmalar hep sonuç verdi ve olabildiğince temiz ve sağlıklı bir piyasa kurabildik. Aynı şekilde, türev piyasalarda da bu tür alım satımların fazlaşacağı yani aynı malın çevrilebileceği bir ortam yaratacağız biz İMKB olarak, dolayısıyla işlem hacmimiz de artacak doğal olarak. Olabildiğince çok piyasa katılımcısını bu işin içine sokacağız ve bu konuda da yeni düzenlemeler yaptık. Eskiden sadece sermaye piyasası aracı kurumları üyemiz olabiliyorken şimdi “piyasa üyeliği” kavramına geçtik. Artık, elektrik ticaretiyle uğraşan insanlar da ya da kurumlar da borsamıza üye olabilecek ve bu da maliyetlerini düşürecek. Aynı zamanda vergi konusunda da Meclisimiz olumlu bir karar alırsa bu da bizim için...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Borsanın fiyat konusunda rekabete katkısı ne olabilir?

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Borsa en iyi fiyatın oluşabileceği bir mekândır malumunuz. Yani biz nihayetinde piyasa işletmeciliği yapıyoruz, olabildiğince çok katılımcının, olabildiğince çok arz ve talep içeren emirle bir araya getirileceği platformu oluşturuyoruz. Bu konuda da oldukça başarılı olduğumuz yurt dışı borsalar tarafından da kabul ediliyor ve çok yakında da bu başarımız bu yeni kanun sonrası ortaya çıkacak ve özelleştirilme sürecine giriyoruz. Aslında “özelleştirme” demeyelim de kendimizi satacağız -bu ifade ne kadar doğru bilmiyorum- bizim halka arzımız gerçekleşecek.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Aman dikkat edin bu ifadeye.

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Doğru, bu laflar biraz sıkıntılı.

Halka arzımızı yapacağız ve inanılmaz da bir talep var şimdi, ilk nabız yoklamalarında bunu da görüyoruz. Bizim piyasacılığımızın uluslararası borsalar seviyesinde de kabul edildiğini görmek bizi fevkalade mutlu ediyor çünkü olabilecek tüm işlem sistemlerini içeren bir işletim sistemimiz var. Enerji piyasalarındaki başarımızı da... Zaten bu konuda bu anlamda başarılı olacağımıza inanıyorum birlikte çalışırsak.

BAŞKAN – Peki.

Daire Başkanımızın herhâlde ilaveleri var, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT ÖZCAN CANER – Ben çok ufak bir ekleme yapmak istiyorum. Kesinlikle katılıyorum Aydın Bey’in söylediklerine fakat başlangıçta söylemiş olduğum risk transferi konusunu biraz daha vurgulamak gerekiyor. Burada emtia borsalarının menkul kıymetler borsalarına nazaran daha fazla getirdiği üstünlük esasında işte bu risk transferinin sağlanmasıdır. Bundan neyi kastediyoruz? Örneğin, bir toptan satış firmasını düşünün. Aralıkta 100 megavat saat teslim gibi bir yükümlülüğünüz var, müşterilerinizle sözleşme imzalamışsınız, fakat aralıkta bu 100 megavatlık enerjinin size ne kadara mal olacağını bilmiyorsunuz. Borsa gelince, emtia borsası gelince aralık teslimli bir kontratı satın aldığınızda burada bir ters pozisyon yaratıp direkt olarak riskinizi nötr hâle çevirme ihtimaliniz var. Dolayısıyla emtia borsalarının elektrik üreticilerine, elektrik toptancılarına, elektrik dağıtıcılarına getirdiği çok önemli üstünlükler vardır. Bu riskleri üzerlerinden atabilme şansına sahip olurlar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Değirmendereli, buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Ben de şunu sormak istiyorum: Bu yasa üzerine çalışırken temel olarak iki tane önemiz var. Bir tanesi tüketiciler, bir tanesi de üreticiler. Şimdi bu uygulamalar yatırımcılara, elektrik üretimindeki yatırımcılara ne kazandıracak, tüketicilere ne kazandıracak? Ben bunları öğrenmek istiyorum arkadaşlardan.

BAŞKAN – Evet. Bir tarafta tüketen var, bir tarafta da üreten var, bu arada bir sürü oyuncu var. Bunun üretime faydası ne, tüketene faydası ne? Soru çok net.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT ÖZCAN CANER – Ben başlayayım, arkasından Aydın Bey ekleyecektir.

Yine, biraz önceki dediğim gibi, hem tüketici için hem de üretici için, aynı zamanda hem de bu işe aracılık edenler için gerçek fiyata ulaşma imkânını ortaya çıkarır borsa. Gerçek fiyata ulaşırken de siz bundan altı ay sonraki elektriğin fiyatını önceden öngörebiliyorsanız, bu, riskinizi minimize etmek manasına gelir. Bu, tüketiciler için de aynı şekildedir, üreticiler için de aynı şekildedir, dolayısıyla siz bir katma değer yaratıyorsunuz riski minimize ederek.

BAŞKAN – Evet, yani üretici de tüketici de altı aylık önünü görebiliyor, fiyatlar oluşabiliyor, riski satmış oluyor, kendi şeyine bakmış oluyor.

Sizin ilave edeceğiniz...

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Ben de Levent Bey’e bir katkı sağlamak amacıyla şunu söyleyeyim: Diyeyim ki siz altı ay sonra fiyatların yükseleceğini düşünüyorsunuz. Yatırımcı olarak bugün fiyatlar normalken, altı ay sonra sadece sizin düşüncenize istinaden ve öngörünüze istinaden pozisyon almanız bugünden mümkün oluyor yani türev piyasaların açıklanabilir en temel özelliği budur ve bunun için Amerika’da ilginç bir şey var. Mesela, bir meteoroloji uzmanı “commodity” dediğimiz tarımsal ürünlerle ilgili pozisyon alabilir borsalarda. Niye? Çünkü siz havanın aslında buğdayla ilgili olarak kötüye gideceğini düşünüyorsanız, eğer nisandaysak ekim ayında fiyatların yükseleceğini öngörebilirsiniz meteoroloji uzmanı olarak ve buna istinaden de bugünden pozisyon tutmak isteyebilirsiniz ucuz fiyat var iken. Dolayısıyla, zaten türev piyasalarda spotla göre daha fazla işlem gerçekleşmesinin sebebi spekülasyon maksatlı olarak hem arz tarafının hem talep tarafının ya da hem tüketicilerin hem üreticilerin pozisyon tutabilmeleridir. Bunun için zaten hacim fazladır bu tür piyasalarda çünkü bir bilinmezlik var.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – 2 milyar liranın ne kadarının sizin tarafınızdan yükseleceği... Hangi bulguyla nereye ulaşabilecek? Bir de bu el değiştirmelerin miktarı ne olabilir?

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Teorik olarak baktığınızda Amerika’da görülen şu olmuş: Mesela, tarım ürünlerinden örnek vereyim. Buğday rekoltesinin Amerika’nın 100 katı kadar işlem hacmi olabiliyor türev piyasalarda, nedeni de biraz önce bahsettiğim saiklerle. Bunu bazıları çok tehlikeli olarak da görür. Türev piyasaların çok tehlikeli olduğunu ve bu 2008, 2009’daki krizin aslında türev piyasaları nedeniyle çıktığını da vurgulayan çok sayıda akademisyen de vardır. Ancak bizim modelimizde... Mesela, borsada nasıl bir model kurduk, vadeli işlem ve opsiyon piyasalarında? Eğer halka açık kısmın belirli bir yüzdesine açık pozisyon ulaşırsa otomatikman sözleşmenin tek taraflı olarak kapatılmasını zorlayıcı tedbirler aldık biz, çünkü sürekli olarak bizim denetim ve gözetim birimimiz şeyi takip ediyor, piyasada hangi pozisyonlarda fevkalade bir risk unsuru olabilecek - toplama ya da konsantrasyon riski var- bunlar takip ediliyor ve buna göre sürekli feedback sağlanıyor. “Kamuyu Aydınlatma Platformu” diye bir platformumuz var -tamamen herkese açık- oradan da tüm duyurular real time olarak duyuruluyor. Dolayısıyla Sermaye Piyasası Kuruluyla yaptığımız çalışmalar sayesinde, Piyasa Gözetimi ve Düzenleme Dairesiyle ortaklaşa yaptığımız düzenlemeler sayesinde bunlar real time olarak takip edilebilir durumda ve gerekli önlemler de bu şekilde alınabiliyor. Zaten hiçbir dünya borsasında olmadığı üzere bizde limitler vardır. Mesela, Amerika’da bir hisse senedinin fiyatı birdenbire yüzde 90 değer kaybedebilir ya da yüzde 100 yukarıya çıkabilir ama İMKB’de fiyat marjları vardır, aynı şekilde, türevde de biz bunları kullanıyoruz ve spotla vadeli etkileşimini yani “cross market surveillance” denilen şeyi layıkı veçhile yapıyoruz. “Hangi piyasada diğer piyasayı etkilemek üzere ne yapılıyor?”un kontrolünü fevkalade bir şekilde yapabilecek bir sistemimiz var.

BAŞKAN – İlave edeceğiniz...

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT ÖZCAN CANER – Çok ufak bir ilave yapayım: Türev piyasaları, iyi işletilen bir türev piyasası her zaman yatırımcı için de en doğru fiyat sinyalini verir. Yani şu andaki yatırımcılara baktığınız zaman piyasaya girip bir ön araştırma çalışmalarında ancak ileriye dönük tahminler kullanabilirler. Fakat siz türev ürünlerini doğru şekilde yönetebilir, doğru şekilde fiyatlanmasını sağlayabilirsiniz direkt olarak bu tahminler olmadan altı aylık, bir

yıllık, üç yıllık, beş yıllık fiyatları net olarak siz yatırımcının eline verebilirsiniz, bu da aynı zamanda yatırımın artmasında bir rahatlık anlamına gelir.

ÜMIT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Bunları açıklıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT ÖZCAN CANER – Tabii ki.

ÜMIT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – İkili sözleşmeleri açıklıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT ÖZCAN CANER – İkili sözleşmeler değil.

EPIAŞ üzerinde ve türev piyasalarında olacak bütün sözleşmelerin zaten fiyatları şeffaftır, herkes tarafından görülebilir tabii ki.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Biraz önce 2008 krizinden bahsettiniz. Sayın Başkanım, borsa genel bir şey olduğu için müsaadenizle soracağım. Şimdi, dünyada elde edilen finans değerinin birtakım görüşlerce reel karşılığının olmadığı ve bundan dolayı krizin çıktığı noktasında da ciddi eleştiriler var, ben de şahsen bunlara katılıyorum. İşte, borsanın buna etkisi ne? Biraz önce siz “Birtakım sınırlamalar var.” dediniz. Aslında borsa iyi kullanılırsa finansın dağılımı ve finans ihtiyacını karşılamak için güzel bir şey. Bu konudaki düşünceleriniz ne?

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Kesinlikle, yüzde yüz haklısınız. Hani tabirimi mazur görün, kontrolsüz güç güç değildir. Bizim aslında finansal krizden etkilenmeyişimizin en önemli sebebi fazla kontrollü gitmemizdir. Mesela, biz şu anda hisse senetleri üzerine opsiyon piyasası ve futures piyasasını açtık aralık ayında İMKB olarak. Daha önce VOB AŞ kurulmuştu malum, orada “cash settle” dediğimiz, parayla settle edilebilen, parayla uzlaşılabilen ürünler işlem görüyordu. Oysa, İMKB olarak biz kesinlikle onu istemedik. Niye? Çünkü fiziki teslim sonuçlu olabilecek işlemler olabilmesi adına fiziki teslimli sözleşmeleri alım satıma açtık. Aslında bu İMKB’nin toplam işlem hacmini olumsuz etkileyen bir şey çünkü cash settle ürünlerde işlem hacminde -hani 1’e 100 diyorum, o olabiliyor- çok hızlı hareketler olabiliyor fakat biz biraz da kamusal şapkamızı da dikkate alarak olayı -tabiri caizse- at yanına benzetmemek için fazla kaygılıyız ve o yönden de hem de SPK’nın da o konudaki know-how’ı sayesinde fazla tedbirli davranıyoruz. Tüm dünyada uygulanmaya başlanan mevcut kuralları, şu anda Amerika’da veya Avrupa’da uygulanan kuralların hepsini biz daha önceden önlem olarak koymuştuk. Örnek olarak şunu söyleyebilirim: Mesela, Amerika’da 100 tane order gelir, 1 tane trade olur; 99’u wash sale olabilecek tür emirlerdir. Bizde emir iptalinden çok ciddi ücret alınır. Hele en iyi fiyata alışınızı koymuşsunuz, eğer 30 taneyi içinden çekerseniz işlem gerçekleşmiş gibi düşünüp hem ücret alıyoruz hem onun 4 katını alıyoruz. Yani aslında emrinizi gösterip kaçırıyorsunuz. Normalde işlem maliyeti milyonda 9,21-25’ tir, oradan biz yüz binde 4 alıyoruz yani aslında 4,3 kat kadar ceza uyguluyoruz, bu da tabii emir sayımızı azaltıyor bizim. Ama dediğim gibi, kamusal bir şey yaptığımızın farkındayız. İki: Normalde hisse bazında marj uygulanmıyordu ama kriz nedeniyle uygulamaya başladılar. Özellikle endeks yüzde 10 düşüncü uygulamaya başladı Amerika, bizde “circuit breaker” denilen uygulamayı devreye aldılar, hisse bazındadır zaten bizde bu, yani bırakın piyasayı hisse bazında bu kontroller yapılır. Bizim günlük fiyat varyasyonu ortalamız binde 9’ dur yani yüzde 10 koyuyoruz ama bu bizim kontrollü gittiğimizin de bir göstergesidir. Zaten bir de otomatik durdurma kuralları getirdik. Eğer bir hissede anormal fiyat artışı gerçekleşirse real time olarak takip edilip direkt hisse durduruluyor, kamuya da şunu söylemiş oluyoruz: “Bu hissede fiyat artışını açıklayabilecek ekonomik bir haber yok.” Daha temkinli olun anlamında.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu düzenlemede İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının kurulacak şirkette hissesinin oranı belli değil. “Kamu sermayeli şirketlerin yüzde 15’ini geçemez.” diyor. “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası hariç” diyerek borsanın hissesinin üzerine bir limit koymuyor. Ne düşünüyorsunuz? Hangi oranda olmak istiyorsunuz? Neden böyle bir şey düşünüyorsunuz? VOB’da mesela ilk etaptaki oranınızı sonra daha yükseğe çıkardınız. Bu anlamıyla enerji piyasası, EPIAŞ’taki durumunuz ne olacak? Bunları da bir açarsanız bu oranların ne olduğu konusunda... Ne olması gerekiyor? Siz nasıl bakıyorsunuz kurulacak şirketteki ortaklık paylarınıza?

BAŞKAN – Buyurun.

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Müsaadenizle cevap vereyim.

“Biz aslında borsamızı halka açmayı düşünüyoruz.” demişim. Bu kapsamda hem enerji piyasalarına hem de ürün ihtisas borsalarına özel ilgimiz var. Sadece finansal ürünler dışında tüm dünyada yapılageldiği üzere... Çünkü “n” tane borsanın olması aslında o ülkenin toplam değerini düşürüyor yaklaşımla, olabildiğince dikey ve yatay entegrasyonunu Borsa İstanbul bünyesinde Hükümetimiz

de toplamak amacını güdüyor diye düşünüyoruz fakat EPIAŞ bağlamında bu çok spesifik ve özellikli bir iş olduğu için kesinlikle Enerji Bakanlığı, EPDK ve SPK'yla birlikte çalışıyoruz. Payımızın mutlaka olacağı kesin fakat, tabii bu, yönetim kurumumuzun takdiri olan bir şey. Ben size bir oran söyleyemem.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İşleyişi açısından hâkim hisse mi olmalısınız, az hisse mi olmalısınız? Nasıl düşünüyorsunuz? Şu anlamıyla ne tür olabilir yani?

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Aslında direkt bağlı ortaklık hâline...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sizin bakış açınız açısından soruyorum.

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – O zaman kendi adıma konuşayım. Takasbank da mesela bizim iştirakimizdir. Yüzde 50'sinin altında olmakla birlikte oradaki kontrolü elde tutan İMKB'dir, İMBK Takas ve Saklama Bankası.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Altın hisse...

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Yok, altın hisse değil aslında efendim. Yüzde 36'dıydık, en son hisse alımlarıyla yüzde 42'ye çıktık ama oradaki diğer üyelerin yüzde 5'i geçmesi yasak -aracı kurumlar diğer ortakları da- dolayısıyla da yönetim kurulunda söz sahibi olma anlamında yönetim kurulunun yüzde 40'ı İMKB'den gönderiliyor, dolayısıyla orada kontrol bir şekilde Borsa İstanbul'un elinde. Hakeza, MKK'da da borsanın payı yüzde 30 olmasına rağmen geçişme özellikleriyle gene kontrol elimizde yani o anlamda yatay entegrasyon sağlanmış durumda. VOBAS'ı da bir iki ay içerisinde Borsa İstanbul'un altına alıyoruz. Altın borsası zaten kanunun çıktığı an itibarıyla, tescil edildiği an itibarıyla Borsa İstanbul'un altında, dolayısıyla bu entegrasyon da sağlanıyor. Amacımız da olabildiğince büyük bir süpermarket benzeri yapı oluşturmak. Bu bağlamda da Enerji Bakanlığı bürokratları ve yönetimiyle de anlaştık ama oran telaffuz etmem mümkün değil. Belki Sayın Müsteşarım...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ÜMIT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Aynı konuda bir soru soracaktım. Beraber cevap verirler belki.

BAŞKAN – Ümit Bey, buyurun.

ÜMIT ÖZGÜMÜŞ (Adana) - Mehmet Ali Bey'in sorduğu soruyu madde geldiği zaman soracaktım. 4'üncü maddeye göre Borsa İstanbul'un EPIAŞ'taki hissesi yüzde 100 de olabilir, herhangi bir engel yok ya da eğer iki tane başka kamu kuruluşu varsa o kamu kuruluşu yüzde 1-1, Borsa İstanbul'un yüzde 98 olabilir. Gerçekten doğru mu anlıyorum ya da bunun önümüzdeki süreçte böyle olmasını istiyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, sayın vekillerimin söyledikleri ifadeler çerçevesinde bu mümkün. Burada, İMKB'nin söz konusu oranına ilişkin bir kısıtlıma yapılmadı ancak kanunun 2'nci maddesinde ana sözleşmesinin kurum tarafından hazırlanacağı ön görülüyor. Bizim esasen buraya yazmadığımız fakat ihtiyaten öngörü olarak ifade edebileceğimiz gelişim şu yönde: Şimdi EPIAŞ olgusu ülkemiz için çok yeni bir olgu olacak. Şu anda TEİAŞ tarafından yapılmakta olan birtakım görevlerin farklı bir bünyede yapılmasını öncelikle sağlamaya çalışacağız. Diğer taraftan, türev ürünlerde İstanbul İMKB'de işlem görürken eğer bu yapı zaman içerisinde İMKB'nin altına girmesi gereken bir yapıya dönüşürse, Aydın Bey'in de söylediği gibi, bir mükerrerliğin önlenmesi adına bu nasılsa özel statülü bir şirket olduğu için bu mümkün olabilecek, bunun kapısı açık, yani bu hâliyle, özel statülü bir şirket olması sebebiyle bunun kapısı açık ama öncelikle bu geçiş, bu dönüşümü sağlamak için İMKB'nin hissesini yüzde 50'nin altında bir oranda tutup daha çok piyasa katılımcılarının içinde yer alabileceği, İMKB'nin ilk kurulduğundakine benzer bir yapıda piyasa oyuncularının içinde yer alabileceği bir yapı öngörüyoruz. EPDK tarafından ana sözleşme belirlenirken ortaya çıkacak ama belirgin ortaklar, dominant ortaklar TEİAŞ ve İMKB olacak ama zaman içerisinde böyle bir ihtiyaç olduğu, böyle bir gereklilikte bir sinerji olduğu fark edilince bunun İMKB'nin veya Borsa İstanbul AŞ'nin altına girmesi son derece kolay hâle gelebilir ama şu anki hâliyle bütün bu oluşumlara kurul ve SPK'nın onayıyla kapı açılmış olacaktır.

BAŞKAN – Buyurun Ümit Bey.

ÜMIT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Tabii, oradan bir kapı açık ama diğer kapı da benim söylediğim şekilde, yüzde 100'e kadar Borsa İstanbul'un, EPIAŞ'ın tek sahibi olmasının da kapısı açık. Onun için, yasa çıktıktan sonra diyelim ki Bakanımızın, Başbakanımızın kafası dönebilir ve kurulacak olan EPIAŞ bir anonim şirket, anonim şirketin ana sözleşmesi hazırlanırken "Vazgeçtim,

bunu yüzde 100 yapın.” da diyebilir. Onun için, doğru olan şey, yasa çıkarken bunu buraya dercetmek. Yani Borsa İstanbul’un azami hissesinin ne olacağı... Yine burada yeni kuruluş olduğu için elbette ki kamu hâkim hisseye sahip olabilir, yüzde 51 olabilir, 60 olabilir ama diğer oyuncuların da bunun içinde olması için yasayla sınırlandırılmasında yarar var. Daha sonra çünkü tamamıyla sübjektif bir kararla bu anonim şirketin hissesi de değiştirilebilir.

İkincisi: Piyasa oyuncularının da olacağını söylüyorsunuz. Biz doğrudan 4’üncü maddeye girdik. 4’üncü madde piyasa oyuncularının burada sadece ortak olmasını getiriyor ama yönetimde yer alamazlar. Bizim o konuda önergemiz var, geldiği zaman söyleyeceğiz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Geneli üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Önergelere geçiyoruz:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Elektrik Piyasası Kanun Tasarısının 11. maddesinin 1. fıkrasında yer alan “mali uzlaştırma işlemleri” ibaresinin “uzlaştırma işlemleri” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Alim Işık Emin Haluk Ayhan
Kütahya Denizli

BAŞKAN – Alim Hocam, gerekçeyi okutuyoruz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Gerekçeyi okuyun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Daha geniş işlem yapma imkânının sağlanabilmesi amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Elektrik Piyasası Kanun Tasarısının 11. maddesinin 1. fıkrasının ikinci cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Alim Işık Emin Haluk Ayhan
Kütahya Denizli

BAŞKAN – Gerekçe mi efendim?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Zaten Türk Ticaret Kanunu hükümlerine aykırı olamaz.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kısa bir açıklama yapabilir miyim efendim?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, zaten son derece haklı, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine aykırı olması söz konusu olamaz ama KİT olmadığını ifade etmek için genellikle mevzuatta bu tür yapılara da bu ifade konuluyor. Dolayısıyla, muhafazasında fayda var. Bu nedenle önergeye katılmıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 11. Maddesinin 4 fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) EPIAŞ'taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermayeli şirketlerin doğrudan ve dolaylı toplam sermaye payı, Borsa İstanbul A.Ş. hariç yüzde onbeşi aşamaz. Bakanlar Kurulu bu oranı iki katına kadar arttırmaya yetkilidir. Tüzel kişilerin EPIAŞ'a hissedar olma koşulları, EPIAŞ'ın yönetiminin oluşturulma ve karar alma biçimleri yönetmelikle belirlenir. EPIAŞ'a hissedar olan kuruluşlar, kamu sermayeli şirketler ve Borsa İstanbul A.Ş. EPIAŞ'ın yönetiminde temsil edilir.

Kemal Değirmendereli	Osman Aydın	Ümit Özgümüş
Edirne	Aydın	Adana
Mehmet Ali Susam		
İzmir		

BAŞKAN – Arkadaşlar, fıkralar üzerinde sivil toplum örgütlerinden gelen arkadaşlarımızın görüşü varsa işaret buyursunlar. Söz verip, önerilerini alacağım.

Buyurun Sayın Özgümüş.

ÜMIT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Şimdi, madde üzerinde biraz görüştük. Borsa İstanbul'un payıyla ilgili kafamızda soru işareti olduğu için biz önergeye koymadık ama daha önce bu konuyu böyle bilseydik Borsa İstanbul'un da burada payının sınırlanması yönünde bir önerge verirdik. Artık bu saatten sonra ne yaparsınız onu bilemem çünkü dediğim gibi, yüzde100'e ulaşması, 98'e ulaşması sistemin doğru çalışmasının önünde bize göre engel. Birincisi bu.

İkincisi: "Bakanlar Kurulu bu oranı değiştirmeye yetkilidir." diyor yasa. Yani "Kamu kuruluşlarının payı yüzde 15'i geçemez, Bakanlar Kurulu değiştirmeye yetkilidir." demek, "Bakanlar Kurulu değiştirmeye yetkilidir." cümlesi 1'inci maddeyi hukuk dilinde yok sayıyor. Yani yüzde 15'i geçemez ama Bakanlar Kurulu değiştirmeye yetkili. O zaman isterse yüzde 85 de yapar, yüzde 100 de yapar. Onun için, bunun yasayla sınırlandırılması gerekiyor belli bir alan içerisinde. Onun için "iki katına kadar arttırmaya yetkilidir" dedik. Aksi takdirde, burada istediğiniz kadar kanuna yüzde 15-25-35 koyun, Bakanlar Kurulu değiştirmeye yetkiliyse istediği oranı orada belirleyebilir.

"EPIAŞ'a hissedar olma koşulları, EPIAŞ yönetiminin oluşturulma ve karar alma biçimleri yönetmelikle belirlenir." diye onu yasaya koymaya çalıştık çünkü burada bir belirsizlik var ama burada daha önemlisi, yasa diyor ki: "EPIAŞ'a hissedar olan kamu kuruluşları, kamu sermayeli şirketler ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası -onu 'Borsa İstanbul' diye okuyalım- EPIAŞ'ın yönetiminde temsil edilir." Çok fazla kamucu olmuş. Yani bürokrasi tarafından hazırlandığı zaman genellikle böyle oluyor. Biraz önce bizim reddettiğiniz önerimizde olduğu gibi yani kurum hem savcı hem yargıç durumuna geliyor. Burada da tamamıyla kamu kuruluşları yönetiminde olacak ama biz diyoruz ki: Yeni olduğu için kamunun hâkim olması doğrudur, yönetimde kamunun ağırlığının olması doğrudur ama neresinden bakarsanız bakın, kamudan gelenler, bürokratlar işin içinde olmadığı için, işletmede olmadığı için, o sıkıntıları yaşamadığı için özel sektör gibi düşünemezler. Özel sektörden katılımcı firmalar da eğer yönetimde olurlarsa yine çoğunluk sizde olacağına göre anonim şirketlerde karar kamunun istediği biçimde çıkar ama en azından karar alma süreçlerinde, eli taşın altında olanlar, riske girenler de yaşadıkları sıkıntıları ya da fikirlerini söyleme imkânı bulurlar. Onun için oraya sadece kamu kuruluşları değil, "EPIAŞ'a hissedar olan kuruluşlar" diye bir kelime ekledik. O kuruluşlar da EPIAŞ'ın yönetiminde görev alabilirlerse çok daha sağlıklı işler diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Alim Hocam, söz talebiniz mi var?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de önerenin lehine söz aldım.

Burada Bakanlar Kurulunun söz konusu yüzde 15 oranını değiştirmeye yetkili kılınması gerekirse bu yüzde 1'e, gerekirse 99'lara kadar çıkarabileceği anlamını da beraberinde getirir. Sınırlandırılmasında yarar var diye düşünüyorum. Dolayısıyla, Sayın Özgümüş'ün düşüncelerine katıldığımı ifade etmek istiyorum. Önerge yerinde bir önerge dir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Bizim de bir önergemiz var. Onunla ilgili bizim de önergemiz var, 2 katına çıkarılması...

BAŞKAN – Ona ben baktım, o konuyla ilgili bir önerge daha var, bu konuyla alakalı. Herkes aynı kanaatte birleşiyor ama bazı cümleleri farklı. O önerge de geldiğinde onu da okuyacağım ancak burada bazı ifadeler var.

Buyurun, Hükûmete söz vereyim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, burada buna benzer ifadeler diğer önergelerde de yer alıyor. Burada farklı olan “EPIAŞ’a hissedar olan kuruluşlar” ifadesinin hissedarlar arasına dâhil edilmesi söz konusu ki, bu önergede en önemli farklılık, biz buna katılıyoruz. Ayrıca bunun da zikredilmesi doğru olur diye düşünüyoruz, katılıyoruz.

BAŞKAN – O zaman bu 4’üncü fıkrayı birlikte işleme alıyoruz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Diğeriyle beraber not alın.

BAŞKAN – Tamam.

O zaman, bu 4’üncü fıkra ile ilgili, Cumhuriyet Halk Partisinin...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ama yani bu ifadeye katılıyoruz, diğer ifadeler farklı şekillerde de aynı içerikte düzenlenmiş durumda. Bunu Komisyon nasıl takdir eder...

BAŞKAN – Şöyle: Bu ikisi zaten birbirini karşılıyor gibi. Şimdi, diğer şeyi de okutacağız. Yani bu böyle biraz karışık tabii. Şuradan kaynaklanıyor: Cumhuriyet Halk Partisi fıkra fıkra önerge vermiş. Dolayısıyla, AK PARTİ’deki milletvekili arkadaşlarımız madde üzerindeki tüm fıkraları içeren önerge vermiş. Dolayısıyla, ikisini birbiriyle birleştirmek ve ayırtırmakta çok zorlanıyorum. Onun için, müsaade ederseniz, aynı içerik konuşuluyor ama sanki reddediyormuş gibi olacak. Onun için, bunu ayrı oylayayım, öbürünü ayrı oylayayım. Yani hepsi birbirine girmiş olacak.

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bizim önergemizde Sayın Müsteşarın da katıldığı, şirkete ortak olacak EPIAŞ’a hissedar olan özel sektör kuruluşlarının da yönetimde yer almasını bizzat orada ifade ediyoruz. Sizin verdiğiniz 4’üncü fıkra önergesinde bu yok, bakınız, Mustafa Öztürk’ün verdiği önergede. Ondan dolayı, bizim ifadede katılmadığınız şeyler varsa düzeltilmesi gereken, bu şekilde yapalım, onu da katmış olalım.

BAŞKAN – Ben şöyle söyleyeyim, diyor ki: Mustafa Öztürk ve arkadaşlarının verdiği önergede 11’in 4’üncü fıkrasında “bu oran” ifadesinden sonra gelen “değiştirmeye” ifadesinin “iki katına kadar artırmaya” şeklinde değiştirilmesi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Orada bir problem yok.

BAŞKAN – Orada bir problem yok yani burada her iki önerge aynı, Alim Bey’in de katıldığı aynı.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Aynı ama “EPIAŞ’a hissedar olan kuruluşlar ve kamu sermayeli” diye devam ettiğimiz...

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Başkanım, bizim önergemiz daha derli toplu.

BAŞKAN – Bir saniye...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Burada efendim, önergede yer alan üçüncü cümle bir önceki fıkra da yer aldığı için yani “Tüzel kişilerin EPIAŞ’a hissedar olma koşulları EPIAŞ’ın yönetiminin oluşturulma ve karar alma biçimleri yönetmelikle belirlenir.” ifadesine benzer bir ifade 3’üncü fıkra da yer alıyor. Dolayısıyla, tekrar 4’üncü fıkra da bunun...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onu çizelim, “EPIAŞ’ın yönetimini oluşturma” kalsın, “EPIAŞ’ın yönetimini oluşturma ve karar alma biçimleri yönetmelikle belirlenir” 3’üncü maddede varsa ki, öyle diyorsunuz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – “Yönetmelikle belirlenir” ifadesi olan cümleyi silerseniz...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Silersiz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – ...”EPIAŞ’a hissedar olan kuruluşlar” ifadesini dâhil edince 4’üncü fıkra bir önceki önergeyle aşağı yukarı aynı.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Öyle yapalım, biz onu öyle değiştirelim, öyle oylayalım.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Zaten, maddeden “kamu kesimini” çıkarırsanız, EPIAŞ’a hissedar olan kuruluşlar...

BAŞKAN – O zaman şöyle, son hâlini bir netleştirelim, oylarınıza sunacağım onu.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tüzel kişilerin EPIAŞ’a hissedar olan kuruluşları kamu sermaye...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tüzel kişilerin EPIAŞ’a hissedar olma koşulları...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Koşulları” diye devam edecek, öyle olacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – O cümleyi silersek tamam. Bir önceki fıkrada olduğu için siliyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Oradakini sileceğiz. Tamam, öyle yapalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bir önceki fıkrada olduğu için siliyoruz.

BAŞKAN – Bir son hâlini bir okuyalım, dinleyin, itirazınız var mı?

“EPIAŞ’taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermayeli şirketlerin doğrudan ve dolaylı toplam sermaye payı Borsa İstanbul AŞ hariç yüzde 15’i aşamaz. Bakanlar Kurulu bu oranı 2 katına kadar artırmaya yetkilidir. EPIAŞ’a hissedar olan kuruluşlar, kamu sermayeli şirketler ve Borsa İstanbul AŞ EPIAŞ’ın yönetiminde temsil edilir.”

BAŞKAN – Doğru mudur efendim?

Bu ikisini birleştirip geçeceğiz. Önergeyi bekletiyorum şu anda.

Bir diğer önergeye geçiyoruz:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 11. Maddenin 7 fıkrasının (a) bendinin sonuna “Gün öncesi piyasası, gün içi piyasası ve türev işlemler piyasaları gibi enerji borsası dâhilindeki piyasalar EPIAŞ tarafından işletilecektir.” ibaresi eklenmiştir.

Kemal Değirmendereli	Osman Aydın	Ümit Özgümüş
Edirne	Aydın	Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe mi efendim?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

EPIAŞ’ın faaliyetlerinin kapsamının kanun içinde yer alması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Peki, Hükûmet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, buna benzer tanım 3’üncü maddede tanımlar kapsamında zaten vardı, katılamıyoruz burada.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 11. Maddenin 10 fıkrasında bulunan “spot” ibaresi metinden çıkartılmıştır.

Kemal Değirmendereli	Osman Aydın	Ümit Özgümüş
Edirne	Aydın	Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAŞKAN – Bunu da birlikte işleme alıyorum çünkü aynı önergeden bir tane daha var, onu da işleme alıyorum.

Bir diğer önergeye geçiyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının 11. maddesinin 11. fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederim.

Halil Mazıcıoğlu

Gaziantep

(11) Bu kanun kapsamında organize toptan elektrik piyasalarında yapılan işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

BAŞKAN – Gerekçe:

Gerekçe:

Kanunun 3/V fıkrasında yer alan piyasaların tamamının bu kapsama alınması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, üç önergeyi birleştiriyorum, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanun Tasarısı'nın 11. maddesinin 4'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini,

5'inci fıkrasının sonuna "Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun görüşleri doğrultusunda EPIAŞ, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 65'inci maddesi kapsamındaki anlaşmaların tarafı olabilir" ifadesinin eklenmesini,

sekizinci fıkrada yer alan "Bakanlık" ifadesinden sonra gelmek üzere "ve Sermaye Piyasası Kurulu" ifadesinin eklenmesini, onuncu fıkrada yer alan "spot" kelimesinin madde metninden çıkarılmasını, arz ve teklif ederiz.

Mustafa Öztürk

Bursa

BAŞKAN – 4'ü de okutuyorum:

4) EPIAŞ'taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermaye şirketlerinin doğrudan ve dolaylı toplam sermaye payı Borsa İstanbul AŞ hariç yüzde 15'i aşmaz. Bakanlar Kurulu bu oranı 2 katına kadar artırmaya yetkilidir. EPIAŞ'a hissedar olan kuruluşlar, kamu sermayeli şirketler ve Borsa İstanbul AŞ EPIAŞ'ın yönetiminde temsil edilir.

BAŞKAN – 4'üncü fıkra bu hâle geldi.

Bu son kayıtlara geçmiş, birleştirilmiş önergenin son hâline Hükümet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bu konuda bir madde eklenmesi için sektörün bir talebi var. Bir dinleyelim isterseniz.

BAŞKAN – Hangi kurum?

TÜSİAD ENERJİ ÇALIŞMA GRUBU TEMSİLCİSİ KIVANÇ ZAİMLER - TÜSİAD Enerji Çalışma Grubundan.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜSİAD ENERJİ ÇALIŞMA GRUBU TEMSİLCİSİ KIVANÇ ZAİMLER – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hem Levent Bey hem de Aydın Bey çok detaylı bilgiler verdiler ve Aydın Bey'in de konusunda bahsettiği anda belki müdahale etmemiz gerekirdi ama bizim bir ek fıkra eklenmesi hususunda bir talebimiz var. Şöyle ki: "Dayanağı elektrik enerjisi ve veya kapasitesi olan türev ürünlerin fiziksel teslimat ile sonuçlandırılması zorunludur." diye bir ek fıkra ki, şöyle: Bu türev piyasaları çok desteklemekle beraber, uzmanların da söylediği gibi, bu türev piyasalar hem mevcut üretim portföylerinin optimizasyonu hem de risk yönetimi amacıyla kullanılıyor. Aynı zamanda, demin de sayın milletvekillerinin sorduğu gibi, üreticiler ve yatırımcılar için de fiyat sinyalleri üretmek için kullanılıyor. Bunların bir fiziksel teslimat ile sonuçlandırılması tamamen bir piyasa tercihi oluyor. Yani arz güvenliği gibi, bizim ülkemizde öncelik olan bir konuda yatırımlar için fiyat sinyali üretmesi daha öncelikli olarak öngörüyoruz. Yani yine Aydın Bey'in söylediği gibi, piyasalarda manipülasyon ve spekülasyona izin vermeyecek şekilde SPK'da da bu konuda bir know-how olduğundan bahsetti. Physical settlement, cash settlement gibi mekanizmaların bu anlamda koruyucu olduğunu söyledi. Dolayısıyla, üreticilerin ve tüketicilerin fiilî olarak içinde olacakları, yine bahsedildiği şekilde, vadeli fiyatlar ile spot fiyatlar arasında oluşması gereken organik ilişkiyi bozacak sektör dışı müdahalelere izin vermeyecek bir yapının kurulması düşüncemiz var. Levent Bey de bu konudan bahsetti.

Yani özetle söylemek istediğimiz: Elektrik türev ürünlerinin yalnızca fiziksel teslimatla sonuçlandırılması, bunun da yeni yatırımlar için finansman imkânı oluşacak olan vadeli fiyatlar yeni yatırımlar için gerçekçi sinyaller teşkil edeceği düşüncesiyle görüşlerinize arz ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz TÜSİAD'a.

OSMAN AYDIN (Aydın) – "Balonun havası kontrol altında olsun." demek mi bu?

TÜSİAD ENERJİ ÇALIŞMA GRUBU TEMSİLCİSİ KIVANÇ ZAİMLER – Evet.

BAŞKAN – Bu fiziksel teslimatla ilgili bir arkadaşımız daha bana bir bilgi vermişti.

“Bu fiziksel teslimat önemli bizim için.” demiştiniz. Bir açar mısınız. Ve kendinizi tanıtarak lütfen.

Buyurun.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ SELMAN GEZER – Ben de ek madde olduğu için sonuna... Sıranın gelmesini bekliyordum ama TÜSİAD bizim de görüşlerimize tercüman oldu.

BAŞKAN – Hemen şeyi izah edin lütfen.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ SELMAN GEZER – Aynı konuda bizim için de en önemli olan nokta burada, Levent Bey özellikle risk yönetimine, geleceğe dair bir fiyat...

BAŞKAN – Nasıl bir madde öneriyorsunuz? Aynı şeyleri tekrar etmeyin.

ENERJİ TİCARETİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ SELMAN GEZER – “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası piyasa işleticisi olarak sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünleri ile ilgili olarak fiziki teslimat ile sonuçlandırılma seçeneği sunar.” şeklinde de olabileceğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Böyle bir talep.

Teşekkür ederiz.

Sayın Müsteşarım, ilgili arkadaşlar...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, ben kısaca ifade edeyim, yeterli olmazsa Aydın Bey devam etsin.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 3’üncü maddenin (o) fıkrasında türev piyasalar tanımı yer alıyor. Burada ileriki bir tarihte teslimatı veya nakit uzlaştırılması yapılmak üzere elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin bugünden alım-satımının yapıldığı piyasalar, bu piyasalar İMKB altında işlem görecek. Burada “fiziki teslimat” dersek bu tanımı daraltmış oluruz, bir de hacmi daraltmış oluruz. Sanırım Aydın Bey bu konuda daha destekleyici ifadeler kullanacaktır. Dolayısıyla, burada bir de tenakuz ortaya çıkacaktır. O yüzden katılmıyoruz.

BAŞKAN – Bu konu aydınlığa kavuşsun diye Borsa İstanbul’a söz veriyorum.

BORSA İSTANBUL BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN SEYMAN – Bizim de ilk aşamadaki hedefimiz fiziki teslimli settlement yapmak, sözleşmeler hazırlamak ama şu andan elimizi bağlamanın, ben de Sayın Müsteşar gibi, gereksiz olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla, bu maddeye gerek yok. Kaldı ki, Elektrik Ticareti Derneği Başkanıyla da geçen hafta görüştük. Bu konuda kendisine gerekli açıklamaları yaptığımı düşünüyorum. Dolayısıyla, şu anda böyle kalması daha doğru diye düşünüyorum ama tabii, takdir Komisyonumuzun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Konu yeterince aydınlığa kavuşmuştur.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir şey sorabilir miyim? Ya Sayın Müsteşar ya...

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani burada bizim ilgamımızı ve dikkatimizi çeken konu şu oldu: Türev piyasalarla ilgili olarak her ne kadar İMKB’nin bu konuda başarılı sınavlar verdiğini söylemiş olmasına rağmen Aydın Bey, aynı şekilde türev piyasalarla ilgili Sayın Daire Başkanımız da “iyi işletildi” diyerek altını çizdi. Şimdi, iyi işletilmediğinde veya bunun spekülasyonu yapıldığında olabilecek sıkıntıları giderme doğrultusunda böyle bir önerinin buraya gelmesinin, konmasının doğuracağı hangi eksiklik var? Sizin mevcut yasayı ne şekilde değiştiriyor ve anlam bütünlüğünü bozuyor, onu anlamakta zorlandım, bana açarsanız iyi olur.

BAŞKAN – Bir ilave soru da Sayın Değirmendereli’den alalım.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bir de bu fiziki teslimattan kasıt nedir, bunu arkadaşlar biraz açıklayabilirler mi?

BAŞKAN – Daire Başkanına söz verelim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT ÖZCAN CANER – Burada şu ayrımı yapmak lazım: Burada biraz konu sanki finansal ve menkul kıymetler piyasasındaki borsalar üzerinde yapılan teknik tartışmalara girmeye başladı. Finansal piyasalarla emtia piyasalarının arasındaki en önemli fark, emtia piyasalarında ne olursa olsun bir fiziksel edimle başlıyor iş.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ürünün teslim edilmesi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT ÖZCAN CANER – Tabii, ürünün teslimiyle başlıyor.

Fiziksel teslimattan kasıt, örneğin, siz Aralık 2013 kontratını aldığınızda Aralık 2013'te bir fiziksel ürün teslim alacaksınız, yani 1 megavatlık elektrik alacaksınız manasına gelir. Şimdi, bu tür durumlarda bu finansal piyasalardan kaynaklanan sıkıntıların emtia borsalarına yansması çok daha zor. Bu belirtmiş olduğunuz finansal kriz zamanındaki türev piyasalarında çıkan problemlerde ben de Londra'nın SPK'sında görevliydim ve dolayısıyla bunları net olarak yakından inceleme şansı buldum. Finansal piyasalardaki en önemli sıkıntı, siz bir ürünü alıyorsunuz tekrar paketliyorsunuz tekrar sunuyorsunuz, tekrar paketliyorsunuz tekrar sunuyorsunuz bunu yapma şansınız var. Sonuçta da öyle bir ürün oluşturuyorsunuz ki tüketici ne aldığından tamamen habersiz pozisyona geçiyor. Emtia piyasalarında bunu yapmak çok mümkün değil. Dolayısıyla, bu tür türev piyasalardan kaynaklanacak riskler de ister fiziki teslimatla olsun ister nakit uzlaşmalı olsun emtia piyasaları için çok geçerli teoriler olmayacaktır.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “O anlamıyla bu önergeye gerek yok.” mu diyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Kabul edilen önergeler doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

İthalat ve ihracat faaliyetleri

MADDE 12- (1) Elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelere ihracatı, tedarik lisansı sahibi şirketler ve üretim şirketleri tarafından, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, bu Kanun ve ikincil mevzuatı uyarınca Kurul onayıyla yapılır.

(2) Elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelerden ithalatı, tedarik lisansı sahibi şirketler tarafından, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, bu Kanun ve ikincil mevzuatı uyarınca Kurul onayıyla yapılabilir.

(3) Sınırdaki yer alan illerde kurduğu üretim tesisinde ürettiği elektriği iletim veya dağıtım sistemine bağlantı tesis etmeden kuracağı özel direkt hat ile ihraç etmek isteyen tüzel kişilere, üretim lisansı almak kaydıyla Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda Kurulca izin verilebilir.

(4) Sınır bölgelerinde elektrik enerjisinin teinini amacıyla, teknik gereklilik doğması hâlinde geçici olarak izole bölge yöntemiyle elektrik ithalatına Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda Kurulca izin verilebilir.

(5) İthalat ve ihracat faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslar kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – 12'nci maddenin geneli üzerinde söz isteyen?

Osman Bey, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, 12'nci maddede ithalat ve ihracat faaliyetlerini düzenleyen bir maddemiz var. Bu maddede özellikle ithalatın sınırlandırılmasını, ithalatı yapanın sadece kamunun olması, devletin elinde olması konusundaki önerimizde ısrar ediyoruz ve bunun düzeltilmesi gerektiğini düşünüyoruz. İthalatın bu şekilde özele açılması, özel şirketler marifetiyle ithalatın genişletilmesi, ithalat felsefesinin artırılması, özel şirketlerin ithalat konusunda da enerjilerini harcamalarının yanlış olacağı kanısındayız. Özel sektörün enerji üretimi konusunda, yerel kaynakların devreye sokulması konusunda, Yüksek Planlama Kurulunun hedeflerine ulaşılması konusunda bütün enerjisini, gücünü, sermayesini, birikimini yoğunlaştırmasının daha faydalı olacağı kanısındayız.

O nedenle, yine bu maddede düzenlenen ithalat izninin tamamının ihracat kaydıyla özel sektöre böyle bir görev verilmesinde bir sakınca yok ama özellikle iç tüketim için özel sektörün ithalat yapmasının önümüzdeki süreçte, önümüzdeki hedeflerin gerçekleştirilmesine, üretimin yerelleştirilmesine darbe vuracağı kanısından dolayı bu maddede bu görüşümüzün, düşüncemizin yer almasını özellikle istiyoruz. İthalat, yine ihtiyaç varsa yapılsın ama sadece sınırlı olarak devletin tekelinde yürütülün istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakanlık nasıl bakıyor bu konuya?

BAŞKAN – Madde 12'yle alakalı iki tane önergemiz var.

Geneli hakkında Hükümetin bir açıklaması olacak mı efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, bu kanunun genel sistematigi içerisinde sektöre ilişkin bütün faaliyetlerin ayrı ayrı düzenlenmesi gereği çerçevesinde düzenlenmiş bir madde. Yine, benzer hükümler mevcut meri mevzuatta yer almaktadır. Burada, ilaveten söyleyebileceğimiz bir şey yok efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Peki, geneli üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde önergeler var, okutup işleme alacağım.

Buyurun.

Komisyon Başkanlığına

1/724 Esas Numaralı Tasarının 12. Maddesinin (1). fıkrasında geçen “yapılır” ibaresinin “yapılabilir” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Önerge üzerinde Alim Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bu, hem ithalatla ilgili fıkradaki cümleyle paralellik sağlaması hem de bir esneklik kazandırılması açısından kesin hükmün “yapılabilir” şeklinde değiştirilmesiyle daha doğru olacaktır. Onun için, bu şekilde olması kanuna daha rahatlık sağlayacağı düşüncesiyle bu önerge verildi.

Takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Susam, şurada, özellikle belediyelerle ilgili bir konu vardı, özellikle Sayın Değirmendereli’nin söylediği. Bu, belediyelerin atıktan enerji...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Osman Aydın’ın söylediği evet.

BAŞKAN – Bunu bir okuyalım da ona göre ortak önerge hâline getirebiliriz, ona bir bakıverin.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 12. Maddenin 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(3) Sınırdaki yer alan illerde kurduğu üretim tesisinde ürettiği elektriği iletim veya dağıtım sistemine bağlantı tesis etmeden kuracağı özel direkt hat ile ihraç etmek isteyen tüzel kişilere, üretim lisansı almak kaydıyla Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, Kurulca izin verilir. Bu hususta talebin kısıtlı olması, arzın ise birden fazla firma tarafından yapılmak istenmesi durumunda, firmalar arasında Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenen esaslar dahilinde bir yarışma düzenlenir. Bu tür ihracat faaliyetine ilişkin yetki, usul ve esaslarına ilişkin kurallar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit Özgümüş

Edirne

Aydın

Adana

Mehmet Ali Susam

Hasan Ören

İzmir

Manisa

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bu madde tasarıda eksik kalmış, diyor ki: “Sınıra yakın bölgelerde ihracat yapmak isteyen dağıtım şirketine kurum karar verir.” Biz, burada açıklık getiriyoruz. Diyelim ki birkaç tane dağıtım şirketi var, kuruma yetki vermek yerine bu müracaat eden şirketler arasında bir yarışma -rüzgârda, diğerlerinde olduğu gibi- yaparak en iyi şekilde bu işi verebilecek olanın vermesi noktasında bir önerimiz var. Bu öneri bu anlamıyla anlamlıdır, subjektifliği ortadan kaldırıp sadece kurulun hangi firmayı seçeceğine değil eğer birden fazla talep varsa o talepler arasında adil bir yarışma yapılarak, bu yarışma kurallarında kurulun belirlediği şekliyle yapılarak verilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN – Sayın Susam, benim şeyim şu: Yani, burada sınıra yakın, mesela, diyelim ki Suriye benden elektrik istedi, ben karşılıklı anlaştım, Türkiye’de tesisi kurdum, oraya da elektriği satacağım. Oradaki zaten benim müşteriye nasıl yarışma yapacağız yani? Adama da “İlla, elektriği buradan al.” mı diyeceğiz?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Birden fazla şirket orada bunu satmak isterse...

BAŞKAN – Müşterisini buluyorsa hepsi de kursun satsın.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Anladım da...

BAŞKAN – Yani niye yarışma yapalım? Mesela, atıyorum, açıklık...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, niye kurul karar veriyor? O zaman, kurulun kararını da kaldır, burada “kurula karar verir” deme. Şöyle diyorum ben: Zaten biriyle anlaşmışlarsa aynı işe ikinci bir talebi yapabilecek firma çıkmaz ama...

BAŞKAN – Hayır, şu açıdan, şimdi, fiil...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – ... demiş ki mesela sınırdaki bir şirket “Türkiye’den ben enerji istiyorum.” Ad belirtmemiş, buna talipli de iki, üç tane dağıtım şirketi çıkmış diyelim. Bunlar konusunda bir karar verme sürecini kurul mu versin, yarışmayla objektif mi olsun?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bu konuyla ilgili bir sakıncaya da özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum. Şimdi, biliyorsunuz, uluslararası ilişkiler konusunda çok yakın zamanlarda çok kötü örnekler yaşadık. Özellikle “sıfır sorun politikası” dedik, canciğer olduk ama iki gün sonra ilişkilerimiz kanlı bıçaklı hâle geldi. Şimdi, millî kaynakların böyle sadece yurt dışına elektrik üretecek ikili anlaşmalar çerçevesi içinde bir yatırımların yönlendirilmesi, önünün açılması, teşvik edilmesi, destek verilmesi yarından sonra kaynakların heba olmasına neden olacaktır çünkü dış ilişkilerde bunu sürekli yaşıyoruz yani bu bir sürpriz değil. Yani sürekli, her gün iyi olacağız diye bir olay yok ama sınırda sadece dış bir ülkeye satış için tesis kurulmasının önünün açılmasının, bunu sanki destekliyormuş havasında kanuna böyle bir madde dercedilmesinin doğru olduğuna inanmıyorum ben, bu sıkıntı. Yarından sonra, o tesisi mutlaka üretimde tutmamız lazım, milyonlarca dolarlık yatırım, bu millî bir kaynak, millî servet, Ahmet’in Mehmet’in olması bir tarafa, Türk insanının veyahut da insanlarımızın bir kaynağı. Bunu durdurup da devre dışı bırakmamız mümkün değil. Özellikle dışarıya yönelik böyle tek başına bir üretim şekliymiş gibi bir şekil daha çıkartmanın doğru olduğuna inanmıyorum. O açıdan bu fıkranın sakıncalı olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Selvi, buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Başkanım, ben iki şeyden bahsedeceğim.

Birincisi: Madde 12’nin (1)’inci ve (2)’nci fıkrası aslında cümlelere bakıldığında sadece bir fark var yani ilk kısımları aynı, son kısımları aynı, aralarda ithalat ve ihracat ayrımı var. Bunları, bu iki fıkrayı birleştirerek tek fıkra hâline getirebiliriz. Şu andaki durumu yanlış değil, bir problem yok ama kanunu kısaltmak ve daha anlaşılır hâle getirmek adına bunu şöyle birleştirebiliriz, redaksiyon talebinde bulunuyorum yani ben: “Elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelere ihracatı, tedarik lisansı sahibi şirketler ve üretim şirketleri tarafından ve ülkelere ithalatı, tedarik lisansı sahibi şirketler tarafından, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, bu Kanun ve ikincil mevzuatı uyarınca Kurul onayıyla yapılabilir.” Birinci redaksiyon olarak bu.

İkincisi; (3)’üncü fıkrada şöyle bir şey dikkatimi çekti: İşte, sınır dışına ithalat yapacak üretim tesisinin “üretim lisansı almak kaydıyla, Bakanlığın uygun görüşüyle” diyor. “Üretim lisansı almak kaydıyla” dediği zaman zaten üretim lisansı olmayan üretim tesisi 14’üncü maddedeki lisanssız üretim noktasına geliyor. Yani burada tam olarak ben idrak edemedim. Buraya bir açıklık getirmek gerektiğini ben düşünüyorum. Zaten, normalde firmaların ya üretim lisansı var ya da yoksa da zaten bu insanların dışarı satış imkânı yok. O zaman biz şöyle bir şey mi yapıyoruz? 1 megavata kadar olan yenilenebilir enerji üretim tesislerine ithalat hakkı verebiliyor muyuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükümet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, 1’inci ve 2’nci maddeler ithalat ve ihracat hakkındaki maddeler olduğu için bunların tek bir maddeyle ifade edilmesi mümkün tabii, buna katılıyoruz.

Diğer taraftan (3)'üncü fıkrada yer alan "üretim lisansı" ifadesi, zaten bu fıkrada çok açık bir şekilde belirtildiği için üretim tesisinde üretilen elektrik yani kendi üretim tesisinde ürettiği elektriği kendi hattıyla özel direk hattıyla kurul kararıyla ihraç edebileceğine ilişkin bir durum söz konusu burada.

BAŞKAN – Üretmek için de lisans alıyor, satmak için de yetki istiyor, kurulun kararını istiyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani tekrar "üretim lisansı almak kaydıyla" ifadesinin belki biraz fazla olduğu düşünülebilir. Yani varlığından zarar gelmez, olmaması hâlinde de eksiklik sayılmaz efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, bizim dediğimize ne diyorsunuz?

ÖMER SELVİ (Niğde) – Şöyle bir şey var Sayın Başkanım: Eğer kalırsa dediğim gibi, 14'üncü maddedeki lisanssız üretimi de bunun içine almış oluruz. Bir zararı var mı, onu bilemiyorum ama "üretim lisansı almak kaydıyla"yı çıkarırsak otomatikman lisanssız üretim yapan firmalar, daha doğrusu o 1 megavatlık sistemleri kuran, üretim sistemini kuranlar bu işin dışında olurlar. Böyle olduğu zaman mesela yenilenebilir enerjiyle 1 megavatlık sistem kuranlar da eğer sınırlara yakın bir yerde kurdularsa ve ithalat yapmak istiyorlarsa, hattını döşerlerse 1 megavatlık üretimlerini satabilme noktasına geliyorlar.

BAŞKAN – Ama şimdi şöyle bir şey var: Üretim lisansı alacak ve Bakanlığın uygun görüşünü alacak, kurulca da izin alacak.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Yani bunu koyduğumuz zaman biraz genişletiyoruz, Bakanlığın uygun görüşü de giriyor. Yani ben bunda problem görmüyorum ama netleştirmek, yani flu olan bir fotoğrafı netleştirmek adına ben bunu ifade etmek istedim.

BAŞKAN – Anladım.

Peki, CHP'nin önergesi doğrultusunda... CHP de şöyle diyor: "Eğer böyle bir tesis kurulacaksa bunu yarışa açalım. Beş tane talipli varsa..." O ne, onu ben çok anlamadım doğrusu. Ona Sayın Müsteşarım veya EPDK'dan bir cevap alalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Burada yarışmaya konu olacak bir şey yok yani herkes kendi hattını kendi döşeyecek. Yani böyle bir şey yapmak isteyen sınırdaki üretim tesisinden kendisi hat döşeyerek ihracat yapıyor olacak. Dolayısıyla burada yarışma konusu bir durum yok, yani rekabet söz konusu değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İki firmaysa iki firma da satabilir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İki firma birlikte belki bir iletim hattı döşeyebilir veyahut da eğer ihraç etmek istiyorlarsa, yerleri farklıysa ayrı ayrı da yapabilirler.

BAŞKAN – Peki, Hükûmet olarak bu son önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bu (1)'inci ve (2)'nci fıkraların redaksiyon talebine olumlu bakıyorsunuz, birleştirilmesine.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, yalnız, izin verirsiniz, belki geriye dönüş...

BAŞKAN – Ayrı ayrı kalsın, maddeleri de değiştirmemiz lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Başlıkları "ithalat ve ihracat" olduğu için, ayrı ayrı fıkralarda kalmasının eğer zararı yoksa... Belki öyle düzenlenebilir ama...

BAŞKAN – Peki, efendim, tamam, teşekkür ederiz.

Başka önergemiz yok.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Başkanım, 13'üncü maddeye geçmeden usul hakkında bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, 13'üncü maddede ve 14'üncü maddede önergelerimiz var ama eğer 14'üncü maddede bu konuyu bitirecekseniz, bu akşamki çalışmayı bitirecekseniz 13'üncü maddedeki önergelerimizi çekelim, çok önemli bir farklılığımız yok. 14'üncü maddedeki önergelerimizi görüşüp bugün noktalayalım işi.

BAŞKAN – Açıkta pazarlık!

13'te zaten yok, 13 zaten şey, denetim var, 16...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Önemli bir madde çünkü.

BAŞKAN – Hangisi ?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 13' üncü madde. Yani bu maddeyi hazırlanmış şekliyle kabul edelim, önemli bir madde, çok katkı koyacağımız...

BAŞKAN – Şöyle yapalım: “Yaptırımlar ve yaptırımların uygulanmasında usul...”

Arkadaşlar, bu iş çok uzuyor, yalnız, bunu bitirmemiz lazım.

13' üncü maddeyi okutuyorum:

Organize sanayi bölgelerince yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 13- (1) 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerinden Kurumun yönetmelikle belirleyeceği şartları sağlayanlar 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre şirket kurma şartı aranmaksızın, onaylı sınırları içerisinde, Kurumdan üretim ve/veya dağıtım lisansı alarak üretim ve/veya dağıtım faaliyetlerinde bulunabilir.

(2) Dağıtım lisansı sahibi olmayan organize sanayi bölgesinin onaylı sınırları içindeki dağıtım faaliyeti, ilgili dağıtım şirketi tarafından yürütülür. Bu durumdaki organize sanayi bölgeleri, katılımcılarından dağıtım bedeli talep edemez, katılımcılarının serbest tüketici olmaktan kaynaklanan haklarını kullanmalarına ve elektrik piyasalarında faaliyet göstermelerine engel olamaz.

(3) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesi katılımcılarından serbest tüketici sınırını aşan tüketiciler, tedarikçilerini seçme hakkını, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine dağıtım bedeli ödemek kaydıyla kullanabilir.

(4) Organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin üretim veya dağıtım lisansı alması için sağlaması gereken özel şartlar, lisans alınmasına ilişkin usul ve esaslar, ürettiği veya serbest tüketici sıfatıyla temin ettiği elektrik enerjisinin; katılımcılarının kullanımına sunulmasına, dağıtım bedellerinin belirlenmesine, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin bu madde kapsamında gerçekleştirebileceği faaliyetlere ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesinin onaylı sınırları içerisinde olup, bedelsiz olarak veya sembolik bedelle TEDAŞ'a devredilen dağıtım tesislerinin mülkiyeti ve işletme hakları Kurul tarafından belirlenecek süre içerisinde devir tarihinden itibaren yapılan yatırım tutarlarının finansal maliyetlerinin eklenmesiyle bulunacak olan bedelle ilgili organize sanayi bölgesine devredilir.

(6) Organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği, katılımcılarının elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla tüketim miktarına bakılmaksızın serbest tüketici sayılır.

BAŞKAN – Organize sanayi bölgelerinin lisanslı dağıtımını, üretimini düzenleyen bir madde. Dolayısıyla, organize sanayi bölgeleri adına burada katılan arkadaşlarımız var mı? Önce katılımcı sivil toplum örgütlerinden görüş alacağım.

Buyurun.

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Sayın Başkan, değerli üyeler; efendim, öncelikle bizi kabul ettiğiniz ve söz verdiğiniz için teşekkür ederiz. Hepinize saygılar sunarız. Sonra, bu kanun tasarısını hazırlayıp buraya kadar gelmesinde emeği geçenlere de teşekkür ederiz, saygılar sunarız.

Malumunuz, organize sanayi bölgeleri 2006 yılından beri elektrik piyasasında bir söz sahibi ve bir piyasa aktörü ve 4628 sayılı Kanun'da yapılan bir değişiklikle OSB'lere lisanslı elektrik temini, üretme ve dağıtım yetkisi verildi. Bu taslağa da bu yetkilerin büyük bir kısmı korunmuş. Onun için de tekrar ayrıca teşekkür ederiz fakat küçük bir iki önerimiz var, kabul ederseniz memnun oluruz.

Efendim, 13' üncü maddenin mevcut taslağıdaki son maddesinde şöyle bir husus var: EPDK'ya yani kuruma organize sanayi bölgelerinin faaliyetlerinin sınırlarını her kademede düzenleyen bir yönetmelik çıkarma yetkisi veriyor. Bu yetki daha önceden de vardı ve bu yetkiye istinaden de bir yönetmelik çıkarıldı, biz de bundan memnunuz fakat bu tasarıda bu yönetmelik yetkisi olmasına rağmen EPDK'nın, özellikle (1)'inci fıkrada bir ilave var, şöyle ki: “12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerinden Kurumun yönetmelikle belirleyeceği şartları sağlayanlar 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre...” devam ediyor. Bu “Kurumun yönetmelikle belirleyeceği şartları sağlayanlar” cümlecisi yeni ilave edilmiş burada.

BAŞKAN – “Kurumun yönetmelikle belirleyeceği şartları sağlayanlar...”

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Evet. Biz diyoruz ki: EPDK zaten piyasada düzenleyici ve denetleyici kurum ve bunun (4)'üncü fıkrasında yönetmelik çıkarma yetkisi var ve her türlü düzenlemeyi de yapıyor. Ayrıca bu (1)'inci fıkraya “Kurumun yönetmelikle belirleyeceği şartları sağlayanlar” diye lisans alacak OSB'lerin kriterlerini belirleme yetkisini alması sayın

Medisin verdiği yetkiyi tekrar bir EPDK'nın süzgecinden geçirmek olarak anlıyoruz. Siz Medis olarak diyorsunuz ki: "Türkiye'nin organize sanayi bölgeleri lisanslı dağıtım yapabilir." Bu tasarıda EPDK diyor ki: "Hayır, ama önce benim bir onayımı alması lazım, ben bir kriterler koyacağım."

BAŞKAN – Önce değil, sonra.

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Yok, artık sizden önce oluyor efendim.

BAŞKAN – Olmuyor.

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Sizler yetkiyi vermenize rağmen...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – "Şu an bizim lisansımızı alma kriterlerimiz var zaten. Siz tekrar kurula, bunları bir daha şeye sokuyorsunuz."

BAŞKAN – Peki, birinci itiraz bu.

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Birincisi bu.

İkincisi: Efendim, demin bahsettiğim 4'üncü maddede, mevcut kanunda şöyle bir hüküm var: Yönetmeliği sayıyor, şöyle, şöyle, şöyle bir yönetmelik hazırlanır diyor, ancak bu yönetmeliği hazırlarken "Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görüşü alınarak kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir." diyor şu andaki kanun. (4)'üncü fıkra, 13/4'te. Eski hâline baktığımız zaman "Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görüşü alınarak kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir." diyor. Şimdi, bu yeni gelen tasarıda bu "Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görüşü alınarak" hükmü çıkarılmış. Biz diyoruz ki...

BAŞKAN – "O çıkarılmış, biz kendimizi yetim hissediyoruz." Niye? Siz gene buranın da organize...

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Organize sanayi bölgelerinin kuruluşuna izin veren, denetleyen ve her türlü işlevini yakından takip eden Sanayi ve Ticaret Bakanlığımız var. Bunlar hakikaten organize sanayi bölgelerini EPDK'dan daha yakından tanıyorlar ve takip ediyorlar. Bu yönetmelikle yine Sanayi Bakanlığının görüşü alınarak hazırlanma yetkisi korunsun istiyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani siz hakkınızı savunan bir kuruluş olarak Sanayi Bakanlığını görüyorsunuz. EPDK bu yönetmeliği hazırlarken Sanayi Bakanlığından görüş alırsa kendimizi daha güvencede hissedeceğiz diye düşünüyorsunuz. Yanlış yorumlamıyorum değil mi?

BAŞKAN – Aynen.

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Efendim, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, bu işin, bizim sahibimiz, tabiri caizse babamız, anamız, her şeyimiz. Neden çıkarılıyor yani?

BAŞKAN – Evet, anlaşıldı. Neyse bunlar da enişteniz olsun, bir şey olmaz!

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Şu ana kadar da bu görevini başarıyla yaptı. Şimdi neden çıkarıldığını anlayamadık. Biz bu yetkinin korunmasını istiyoruz Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının.

BAŞKAN – Peki, başka?

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Üçüncüsü: Bir (7)'nci fıkra eklenmesini arz ediyoruz, diyoruz ki: "Dağıtım lisansı sahibi bir organize sanayi bölgesinin dağıtım sistemine bağlı olup üretim faaliyeti gösteren üreticiler, kurulu gücü oranında organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine emre amade güç bedeli ödemek kaydıyla üretim faaliyeti gösterebilirler. Aynı üreticiler organize sanayi tüzel kişiliğine dağıtım bedeli ödemek kaydıyla OSB dağıtım sistemine enerji verebilirler, OSB dağıtım sisteminden enerji alabilirler." Bu organize sanayi bölgesi içinde enerji santrali kuran ve üreten tesislere bağlı, dışarıdan enerji alabiliyor tersi. Bir kurup üretenler var, satanlar var; bir de tersi, bir serbest tüketici şirket OSB dışında bir pazarlık, anlaşma yapıyor. Bu bağlı enerjiyi alırken OSB'nin içinde, OSB'nin haklarını kullanıyor ve dışarıdaki müşterisi herhangi bir sebeple bir enerji veremediği zaman enerjisini sağlayacağı yer organize sanayi bölgesi, dışarıdan gelmeden OSB'den alacak, OSB de bunu sağlamaya mecbur fakat OSB bunun için ne zaman talep edeceğini bilmeden bir emre amade güç tutacak, gücünü, o firma bugün almıyor ama her an alabilir düşüncesiyle yüksekte tutmak zorunda karşılayabilmesi için. Bu sebeple, bu firmanın organize sanayi bölgesine az da olsa EPDK'nın belirleyeceği tarifeler üzerinden emre amade güç bedeli vermesi uygun olur diyoruz. Bu bir detay ama uygun bulursanız...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O sizin kendi aranızda.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Efendim, saygı sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, aslında o son tedarikçi bulamayıp geri döndüğünde son tedarikçi tarifesine girmiyor mu?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani siz o zaman aynı tüccar gibi bakıyorsunuz, organize sanayi bölgesi gibi bakmıyorsunuz, olur mu?

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Üyemize?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, üyenize. Daha önceki söylediklerinizle bu çelişir. Bu maddeyi hiç söylemeyin isterseniz.

BAŞKAN – Son tedarikçi oluyor, evet.

Bir organize daha vardı.

Buyurun siz de görüşlerinizi söyleyin.

KAYSERİ OSB TEMSİLCİSİ CEMAL UYSAL – Organize sanayi bölgelerinin özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı tesis kurması konusunda bir önerimiz olacak.

Şu maddenin özellikle 13'üncü veya 14'üncü maddeye ilavesini öngörüyoruz, hangisine uygun olursa tabii, ikisi de aynı olur: "Organize sanayi bölgeleri kendi yatırımları veya kendilerinin devralan olacağı yap-işlet-devret yöntemiyle gerçekleştirdikleri ve şebekeye enerji beslemek ve üretilen enerjiyi sadece kendi bünyelerinde tüketmek kaydıyla kendi ihtiyaçlarının yüzde 20'sini karşılayacak kapasitede solar güneş veya diğer yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kurma."

Burada özellikle yenilenebilir enerji kaynakları tesisinde solar üretim öngörülmekte çünkü diğer şeyler yüzde 20'sine çok fizibil olmuyor yani bir termik santral kursa çok fizibil olmaz veya bir hidroelektrik santrali kursa fizibil olmaz veya rüzgâr santrali zaten bütün organize sanayi bölgeleri için olmayabilir lokasyon açısından ama solar tesisleri hepsi kurabilir.

Ayrıca Avrupa Birliği'nin ve Avrupa Birliğine üye Almanya'nın kendi meclis kararlarında almış oldukları birtakım kararlar da var, özellikle solar üzerine. Mesela 23 Nisan 2009 tarihli Avrupa Birliği Meclisinin almış olduğu bir karar var 2009/28/EC sayılı.

Şimdi, 2020 yılı stratejilerinde, solardan üretimlerine yüzde 20... Yani, Avrupa Birliği ülkelerindeki toplam tüketimin yüzde 20'sini solar güneşten elde etmeyi planlıyorlar. Ayrıca, Almanya bir hedef koymuş yine kendi kanunlarında, 2020 yılında yüzde 35'ini, 2030 yılında yüzde 50'sini, 2040 yılında 65 ve 2050 yılında da yüzde 60'ını, yani toplam tüketiminin yüzde 60'ını sadece solardan karşılayacaklar.

BAŞKAN – Evet.

Siz Kayseri Organize'yi temsilen mi geldiniz, yoksa firmayı temsilen mi?

HALİL MAZICIOĞLU (Gaziantep) – Firmayı...

KAYSERİ OSB TEMSİLCİSİ CEMAL UYSAL – Firmayı ama Kayseri Organize Sanayi Bölgesiyle görüştük.

BAŞKAN – Müşavirlik hizmeti veriyorsunuz.

KAYSERİ OSB TEMSİLCİSİ CEMAL UYSAL – Kendilerine bir proje önerimiz olmuştu.

BAŞKAN – Tamam, düzeltelim onu.

Teşekkür ederim.

Hükûmete söz veriyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Hepinizin malumu organize sanayi bölgeleri ayrıcalıklı yapılar ve bunun için de apayrı bir kanun var. O kanun kapsamında ne tür ayrıcalıkları ve farklılıkları olduğu apaçık ortaya konulmuştur.

Diğer taraftan, diğer kanunlarda da organize sanayi bölgeleri lehine birtakım hükümler düzenlenmekte, Elektrik Piyasası Kanunu'nda organize sanayi bölgeleri lehine düzenlenen en önemli hüküm organize sanayi bölgelerine –daha önceki kanunda da yapılmıştı- dağıtım lisansı verilebilmesi hükmü. Ancak, burada, biz organize sanayi bölgelerinin alanının belirlenmesi, sınırlarının faaliyet alanlarının belirlenmesini filan kastetmiyoruz. Bu dağıtım lisansı veya üretim lisansının verilmesi EPDK tarafından, kurum tarafından çıkartılacak yönetmelikte belirlenir diyoruz ki bu son derece doğal. Elektrik konusu... Yani organize de yapıyor olsanız üretim ve dağıtım faaliyetini düzenleyici kurumun düzenlemelerinden arı olmak gibi bir şey söz konusu olamaz. Buradaki düzenleme bu kanunda getirilen en önemli düzenlemedir, bu maddeyle getirilen en önemli farklılık budur; bunun nedeni de şudur efendim açıkça söylemek gerekirse: Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nda ıslah organize sanayi bölgelerinin de organize sanayi bölgesi gibi değerlendirileceğine ilişkin bazı düzenlemeler olduğu için, birdenbire dağıtım bölgesinin sınırları, organize sanayi bölgesinin kendi dağıtım alanının sınırları bütün dağıtım şebekesinin büyük çoğunluğunu içerecek şekilde büyüme eğilimi gösteriyor. Bu da takdir edersiniz ki, sınırları belli, önceden öngörülmüş bir dağıtım şebekesinin sınırlarını beklenmedik ölçüde ıslah organize sanayi bölgesi

yaparak, henüz daha organize sanayi bölgesi olgunluğuna erişmemiş bir yapı için dağıtım şebekesinin bütünlüğünü bu denli dönüştürmek çok doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Dolayısıyla, biz madde metninin olduğu gibi muhafaza edilmesi konusunda ısrarlıyız efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN - Buyurun.

AHMET ERDAL FERLAN (Nevşehir) - Sayın Müsteşarım ıslah organizeden bahsetti. Ben, burada bir hususu hem kayıtlara geçmesi açısından hem açıklığa kavuşturmak açısından gündeme getirmek istiyorum.

Bu, 13'üncü maddenin (2)'nci fıkrası ıslah organize kurulumuyla alakalı Enerji Bakanlığının koyduğu şerhi ortadan kaldırıyor, değil mi bu yasal düzenleme?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, biz fiilen ıslah organize sanayi bölgelerinin dağıtım şebekesine dâhil edilmemesi için olumsuz görüş vermek suretiyle buna engelliyor idik, doğru olduğuna inandığımız uygulama bu yöneydi. Dolayısıyla, bu düzenlemenin EPDK tarafından yönetmelikle belirlenecek olması bizim bu kaydımızı, bu şerhimizi ortadan kaldıracaktır.

AHMET ERDAL FERLAN (Nevşehir) - Tamam.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Öztürk.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ben de, (5)'inci fıkrada bir karışıklık yaşadım kendi içimde.

Şöyle bir şey var: Dağıtım lisansı sahibi OSB'lerin bedelsiz veya sembolik bir bedelle TEDAŞ'a devrettiği dağıtım tesislerinin mülkiyeti ve işletme hakları daha sonra tekrardan bunlara bir bedelle mi devrediliyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bunlar tamamlanmış olan ihaleler.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Tamamlanmış derken, şimdi, şöyle bir şey var...

Bizim OSB'mizde de aynı şey vardı, sistemini devretti, devretmesi karşılığında bir bedel ödenecekti, hâlâ gerçi alamadı Niğde OSB de. Rakam cüzi tabii ki de değerinin altında. Şimdi, bunların tekrardan o lisans sahibi OSB'ye devri esnasında...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu arada o dönemde yapılan yatırım bedelleri...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sadece onlar mı? Fakat burada...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Finansman maliyetleriyle...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Anladım. Yani, o süreçten sonraki dağıtım lisans sahibi OSB'nin bedelsiz veya sembolik bir bedelle devrettiği şeyi tekrardan bedelsiz olarak OSB'ye devrediyoruz ve üzerine o günden itibaren yapılan masrafları alıyoruz, bu tamam. Ama bura tam olarak bunu anlatıyor mu? Yani okuyan anlıyor mu bunu buradan?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Uygulamada devri anlaşılan bir hüküm, belki daha düzgün yazılması mümkün ama daha önce uygulaması olan, böyle anlaşılan...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Öyle mi? Tamam, yani problem yoksa uygulamada şey değil; bu, bir seferlik olacak bir şey olacak bir şey olduğu için tamam ama eğer bu OSB'ler 1 milyon dolar yatırmışlar ve daha sonra onu sembolik bedelle devretmişler, yarın bir gün onlara onu verirken tekrar 1 milyon dolar bunun değeri var deyip alırsanız bu olmaz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Devirler tamamlandı zaten, işlemler yapıldı.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Hayır.

Şimdi, o devirler TEDAŞ'a tamamlandı; bu devirlerin tekrardan OSB'lere devri var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tesise dönüşü tamamlandı efendim. Yani bu maddenin hükmü gerçekleşti, sadece aynı hüküm olduğu için bir önceki kanunla...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şeyi dinleyeyim de o zaman, ıslah organizelerle ilgili OSBÜK'ün bir değerlendirmesi var.

BAŞKAN – İslah organize...

Efendim, ıslah organizelerle ilgili benim söyleyeceğim bir şey var, bunu söylüyorum, sonradan söz vereceğim. Burada ben de başkan değil de üye olarak kanaat belirtmek istiyorum.

İslah organize sanayi bölgelerini biz ilan ettik. Bunların hepsini bir araya getireceğiz, organize sanayi bölgesi olacaklar ama bunlar organize sanayi bölgesinin her türlü faaliyetlerini kendi içlerinde müteşebbis heyetleri olarak yapacaklar. Yalnız, daha önce, biz o bölgenin elektrik dağıtım işini ihale yapmış ve bitirmişiz.

Şimdi, söylenen şey şu: Bize dağıtım lisansı verecek misiniz? İslah organize sanayi bölgelerine ihalesi yapılmış olan bölgelerin dağıtım lisansı ayrıca verilemez. Çünkü, bu şuna benziyor: Adama bir pet şişe su vermişsiniz, ondan sonra da dönüp gelip altı ay sonra diyorsunuz ki: Ya kusura bakma bunun yarısını ben içeceğim. Böyle bir şey olmaz. Yani ihale şartlarını bozarsınız, teminat şartlarını bozarsınız, yeni, daha henüz dağıtım lisansı özelleştirilmemiş yerlerde ıslah organize bölgeleri varsa bunları ihale edilmeden evvel ayırırsınız, onlar lisans alabilir ama altı ay önce satışı gerçekleşmiş, bitmiş bir yerde ıslah organize bölgesi yaptım bunu da ayırıyorum derseniz, bu hukuken mümkün olmaz. Onu peşin peşin, açık ve aleni söyleyeyim. Gerek Bursa Organize Sanayi Bölgesinin, gerekse Çerkezköy'deki ıslah organize sanayi bölgeleri arkadaşlarımızla beraber beni ziyaret ettiklerinde aleni ve açık, çok net olarak söyledim.

Bunu takdirlerinize sunuyorum.

Ali Bey buyurun.

Bu konuyla ilgili...

OSBÜK GENEL SEKRETERİ ALİ YÜKSEL – Efendim, bu konunun ıslah OSB'lerle ilgili olduğunu şimdi açıklamalardan anladık ve öğrendik. Biz de kendi aramızda acaba böyle midir diye yetkililerimizle görüşürken şöyle düşünce akla gelmişti: İslah OSB'lerin olduğu bölgedeki dağıtım faaliyetlerini ihaleye alan özelleştirmede ihaleye alan firma belli bir süre ile dağıtım bedeli benim şuradan şu kadar kuruş olacak diye taahhütte bulundu. Hakikaten o sürenin sonuna kadar, arada ben oynamıyorum, senin müşterilerini çekiyorum denirse hoş olmaz. Acaba o sürenin bitiminden sonra yeni bir fiyat verecek, öneri verecek; o fiyat döneminden sonra OSB'ler bu eski mevcut yetkiyi kullanabilir mi diye düşünebilir misiniz bilmiyorum, ancak bu olabilir

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Madde üzerinde gerekli şeyler oldu, önergelere geçiyorum.

Bir tane önerge var, okutup işleme alacağım:

Komisyon Başkanlığına,

1/724 Esas Numaralı Kanun Tasarısının 13. Maddesinin 5. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Dağıtım lisansı sahibi organize veya ıslah organize sanayi bölgesi onaylı sınırları içerisinde olup bedelsiz ya da sembolik bir bedelle veya işletme ve bakım karşılığı TEDAŞ'a devredilmiş veya TEDAŞ tarafından ibra edilmiş olan dağıtım tesislerinin mülkiyeti bedelsiz olarak ilgili organize veya ıslah organize sanayi bölgesine devredilir.”

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Evet.

Alim Hocam, buyurun.

ALIM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu, ıslah organize sanayi bölgelerinin önemli bir talebi. Tabii ki, organize sanayi bölgelerinin ülkemizdeki yeri tartışılmaz, biraz önce Sayın OSBÜK Genel Sekreterimiz de ifade etti. Organize sanayi bölgeleriyle beraber ıslah organize sanayi bölgelerinin de bu düzenlemelerden yararlandırılması yerinde olacaktır diyorum; Komisyonun takdirine bırakıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Az önceki ifade ettiğim gerekçelerle katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 14'ü okutuyorum:

Lisanssız yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 14- (1) Lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf faaliyetler şunlardır:

- a) İmdat grupları ve iletim ya da dağıtım sistemiyle bağlantı tesis etmeyen üretim tesisi.
- b) Kurulu gücü azami bir megavatlık yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi.

BAŞKAN – Evet.

“Lisanssız yürütülebilecek faaliyetler” önemli bir başlık.

Arzu ederseniz, hızlanmak adına, lisanssız yürütülebilecek faaliyetlerle ilgili önerileri... Sayın Susam, Sayın Işık...

Arkadaşlar şöyle yapalım: Lisanssız yürütülebilecek faaliyetlerle ilgili ortak öneriler de olacak, orada talepler de olacak, önerileri alıp önerge üzerinden işlemlere devam edelim.

14'üncü maddede geneli üzerinde söz talebi yok.

Önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 14. Maddenin 1. Fıkrasının (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıda bulunan (c) bendi eklenmiştir.

“c) Belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan tesisi”

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit Özgümüş

Edirne

Aydın

Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAŞKAN – Evet.

Osman Bey açıklama yapacak mısınız efendim?

OSMAN AYDIN (Aydın) – Evet.

BAŞKAN – Sizin emeğiniz var burada, size söz veriyorum.

Buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – 2'nci madde hususunda mı?

BAŞKAN – Evet.

OSMAN AYDIN (Aydın) – 2'nci madde olarak ilave edilmesi hususunda mı?

BAŞKAN – Lisanssız üretim... (1)'inci fıkrasına (2)'nci fıkra eklenmiştir.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Evet.

Bu (2)'nci fıkranın eklenmesinin amacı, özellikle belediyelerin katı atıkları ve arıtma tesisi çamurlarının bertarafıyla ilgili kurulacak olan tesislerin üretmiş oldukları elektrik ekonomiyeye büyük bir katkı sağlayacaktır. Hem de büyük bir çevre felaketinin önlenmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü, ben on iki yıl belediye başkanlığı yaptım, on iki yıl belediye başkanlığı dönemim boyunca çöplüğüm yanmadan geçen bir tane yıl olmadı. Yani, her yıl katı atıklarını depoladığım o çöplükte mutlaka ve mutlaka yangın çıktı. Yangını hiçbir söndürücüyle söndürmek mümkün değil. Bu katı atıkların yanması büyük felaketler yarattı.

Bir defasında, çevresini yapmış olduğumuz bu yangın önleme şeridi yangının yayılmasına engel olmadı ve engel olmadığı için de etrafta büyük bir tahribat yarattı, zeytinliklere ormanlık alanlara kadar sıçrayan birçok yangın meydana geldi; büyük alanların tahribine neden oldu. Ayrıca, duymuşsunuzdur, Bodrum Belediyesinin çöplüğü her yıl yanar. Eğer engelleyebilirlerse etraftaki o ormanın yanmasını engelleyebilirler ama birçok defa da engelleyememişlerdir, o çöplüğün etrafındaki geniş bir alan her yıl mutlaka orman yangın felaketiyle karşı karşıya kalmıştır. Bunların kontrollü bir şekilde yakılarak bertaraf edilmesi ve bu enerjiden elektrik üretilmesinin desteklenmesi gerekmektedir. Belediye, bu enerjinin bir kısmını kendi ihtiyaçları için mutlaka kullanacaktır ama artan miktarını satabilme imkânı vermemiz, verebilmemiz açısından bu madde ilave edilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

“1/724 14'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (b) bendinden sonra gelmek üzere, aşağıda bulunan (c) bendi eklenmiştir.

(c) Belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan tesisi”

Evet, önergeye Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım başka bir önerge var elimizde. O önergede söz konusu (1)’inci fıkraya (c) ve (d) bentleri ekleniyor. Eğer, az önce ifade ettiğiniz önerge takip eden bent olarak eklenirse daha uygun olur efendim. İçeriğine katılıyoruz.

BAŞKAN – Tamam, onu redakte ederiz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Dolayısıyla, silsile açısından (c), (ç) ve (d) olarak onun eklenmesinde fayda var efendim.

BAŞKAN – Tamam.

Biz onu redaksiyon yetkisiyle birlikte...

Siz katılıyor musunuz bu önergeye?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Biz birine katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki.

Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyonla birlikte...

Diğer önerge...

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 14. Maddenin 1. Fıkrasının sonra gelmek üzere aşağıda bulunan 2. Fıkra eklenmiştir

“(2) Lisanssız üretim yapan yenilenebilir enerji tesisleri ile belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan tesislerin ürettiği elektrik enerjisini kanun ve yönetmelikle desteklenen fiyatlardan satış hakkına sahiptir”

Kemal Değirmendereli

Edirne

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Bu tesislerden elektrik satışının desteklenmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

Tutanaklara geçsin de tekrar edeyim...

“Belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan elektrik üretim tesisi”, “Elektrik üretim”i ilave ettik.

Tamam mı efendim?

Bu hâliyle oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Diğer önerge de, buradan üretilen elektriğin satışına ilişkinse efendim buna gerek yok. Zaten bu tür elektrik sisteme bağlanmış olduğu için YEK kapsamında satılacak.

BAŞKAN – Satılacaksa lisans alır, tabii.

Bir daha okuyoruz, önerge dağıtılmadı diye:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 14. Maddenin 1. Fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıda bulunan 2. Fıkra eklenmiştir

“(2) Lisanssız üretim yapan yenilenebilir enerji tesisleri ile belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan tesislerin ürettiği elektrik enerjisini kanun ve yönetmelikle desteklenen fiyatlardan satış hakkına sahiptir”

Kemal Değirmendereli

Edirne

Mehmet Ali Susam

İzmir

Osman Aydın

Aydın

Ümit Özgümüş

Adana

BAŞKAN – Bu, deminkiyle...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 3’üncü maddede de bu paralellik arz ediyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Az önce katılmadığımızı ifade ettiğimiz önerge galiba Sayın Başkanım bu.

BAŞKAN – Peki.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önerge var, o kojenerasyonla ilgiliydi değil mi Susam?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet.

BAŞKAN – Onu birleştirebiliriz, burada da var kojenerasyon ve mikrokojenerasyon.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 14. Maddenin 1. Fıkrasının (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıda bulunan (c) bendi eklenmiştir.

“c) Rüzgâr enerjisiyle elektrik üreten santrallerin şebekeye düzenli enerji vermesini teminen kurulacak pompaj depolamalı hidroelektrik pH santralleri”

Kemal Değirmendereli

Edirne

Mehmet Ali Susam

İzmir

Osman Aydın

Aydın

Ümit Özgümüş

Adana

BAŞKAN – Bu konuyla benzer bir önerge daha var.

Sayın Değirmendereli’ye söz veriyorum.

Buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; özellikle rüzgâr santrallerinin üretimlerinde rüzgârın dalgalanmasına göre şebekeye verilen üretimlerde dengesizlikler olabilmektedir. İmkânı olan yerlerde -ki Bakanlığımızın da böyle bir çalışması olduğunu biliyorum- çevredeki su kaynaklarından faydalanarak sisteme vereceği elektriği daha düzenli hâle getirmeye yönelik olarak böyle bir önergeyi verdik. Yani, bu pompaj depolamalı HES’ler dünyada da çok yaygın olarak kullanılmakta. Bugüne kadar yaptığımız görüşmelerde bunun ele alınmadığını görüyorum ama rüzgâr santrallerinin sisteme daha kaliteli, daha düzenli enerji vermelerini sağlayacak bir altyapıyı oluşturmaları açısından faydalı olacağını düşünmekteyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu önergeye efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 14. Maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıda bulunan (c) bendi eklenmiştir.

“c) Kojenerasyon ve Mikrokojenerasyon tesisleri”

Kemal Değirmendereli
Edirne
Mehmet Ali Susam
İzmir

Osman Aydın
Aydın

Ümit Özgümüş
Adana

Gerekçe:

Ülkemize önemli miktarda enerji tasarrufu sağlayan kojenerasyon ve mikrokojenerasyon tesislerinin lisans kapsamı dışına alınarak teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Buna benzer bir önerge daha var.

Hükûmet görüşünü istiyorum, önergeye katılıyor mu? Birleştirelim olmazsa...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – (ç) maddesi zaten maddeyle aynı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Benzer...

BAŞKAN – Aynı aşağı yukarı...

Birleştirmeyi teklif ediyorum, birleştirip öyle oylayayım.

Diğer önergeye geçiyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıda yer alan (c) ve (d) bentlerinin eklenmesi ile madde metnine aşağıda yer alan 2 nci, 3 üncü, 4 üncü ve 5 inci fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Öztürk
Bursa

Metin Külünk
İstanbul

c) Mikrokojenerasyon tesisleri ile Bakanlıkça belirlenecek verimlilik değerini sağlayan kojenerasyon tesislerinden Kurulca belirlenecek olan kategoride olanları.

d) Ürettiği enerjinin tamamını iletim veya dağıtım sistemine vermeden kullanan, üretimi ve tüketimi aynı ölçüm noktasında olan, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi.

(2) Bakanlar Kurulu, rekabetin gelişmesi, iletim ve dağıtım sistemlerinin teknik yeterliliği ve arz güvenliğinin temini ilkeleri çerçevesinde, lisanssız faaliyet yapabilecek yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinin kurulu güç üst sınırın kaynak bazında beş katına kadar arttırmaya yetkilidir.

(3) Lisans alma yükümlülüğünden muaf olan yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten kişilerin ihtiyacının üzerinde ürettiği elektrik enerjisinin sisteme verilmesi hâlinde elektrik enerjisi son kaynak tedarik şirketince, 5346 sayılı Kanun'da kaynak türü bazında belirlenen fiyatlardan alınır.

(4) Bu kişilerin sisteme bağlanmasına ilişkin teknik usul ve esaslar ile satışa, başvuru yapılmasına ve denetim yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Sermayesinin yarısından fazlası belediyeye ait olan tüzel kişilerce, belediyeler tarafından işletilen su isale hatları ile atık su isale hatları üzerinde teknik imkânın olması ve DŞİ tarafından uygun bulunması hâlinde enerji üretim tesisi kurulabilir. Su isale hattı üzerinde birden fazla belediyenin tahsis hakkı bulunması durumunda, hidroelektrik enerji tesisi ilgili belediyeler arasında yapılacak protokole göre kurulur ve işletilir. Bu fıkra kapsamındaki tesisler için DŞİ ile imzalanması gereken su kullanım hakkı anlaşmalarına ilişkin düzenlemeler ve değişiklikler, Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte üç ay içerisinde yapılır.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Gerekçeyi okutalım, son bir madde... Diğerleri zaten belli de, son madde önemli belediyeler için.

BAŞKAN – Evet.

Gerekçe:

4628 sayılı Kanunun 3' üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (d) bendinin (3) numaralı alt bendi esas alınarak düzenlenen (c) bendinde, mikrokojenerasyon tesisi kuracak kişiler ile (d) bendi kapsamında kendi ihtiyaçlarını karşılamak ve iletim ve dağıtım

sistemine vermeden kullanmak kaydıyla, yenilenebilir kaynaklarına dayalı üretim, lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf tutulmuştur.

İkinci fıkrada arz güvenliği ilkeleri çerçevesinde, lisanssız yürütülebilecek üretim faaliyetlerinin kapsamı ve üretim kapasitesinin arttırılabileceğine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Üçüncü ve dördüncü fıkralarda üretim fazlası elektrik enerjisinin sisteme verilmesine dair usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Beşinci fıkrada küçük kapasiteli hidroelektrik tesislerin belediye uhdesindeki tesisler aracılığıyla yapılarak ekonomimize kazandırılması hedeflenmiştir.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu (5)'inci fıkradaki konu son, dönemde bu küçük HES'ler konusuyla paralel bir konu. Yani, burada belediyelerimize bir üretim imkânı sağlıyoruz ancak öyle bir noktaya geldi ki bu işler, bazı küçük üretimler çok ciddi bir üretim kaynağı olmadan, o bölgenin doğal yapısını, ekolojik dengesini bozabilecek noktaya gelen HES'lerimiz oldu. Bununla ilgili birçok geri dönüşümler oldu biliyorsunuz. Bu anlamıyla, bu maddeyle bu tür bir olayın da önünü açma noktasında ciddi sıkıntılar doğabilir mi diye düşünüyorum. Bunu çok iyi tespit etmek lazım, yani bu küçük suların elde edilebilecek enerji kaynağı yerine az önce söylediğimiz gibi belediyelerin katı atıklarından ve benzeri noktalarda belediyelere daha nitelikli bir üretim yapma fırsatları sağlayabilecek ve çok ciddi şekilde kaynağı olan işler yapmamız gereklidir diye düşünüyorum. Bu konuda Bakanlığın da ne düşündüğünü hakikaten öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, Sayın Aydın'ı da bir dinleyelim, ondan sonra hepsini beraber değerlendirelim.

Sayın Aydın, buyurun efendim.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Ben şu 3'üncü maddeyle ilgili, 3'üncü maddenin genişletilmesini özellikle istiyorum çünkü lisans alma yükümlülüğünden muaf olan yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen fazla enerjiyi sadece burada dile getirmesi bizim (c) maddesi olarak ilave etmiş olduğumuz belediyelerin katı atıklarının ve arıtma tesisi çamurlarının bertarafıyla ilgili kurulacak olan tesislerden üretilen fazla enerjinin ne olacağı konusunda bir açıklık getirmiyor, getiremiyor. Onun için, yenilenebilir enerji kaynakları içinde belediyelerin atıkları yer almadığından dolayı bu yatırımın yapılması söz konusu olmaz, mümkün değil çünkü yapılan yatırımdan çıkan enerjinin atık kalan kısmının ne olacağı tarifi getirilmezse bu konuyla ilgili bir yatırımın yapılması mümkün değil. Yani bu sorun lisanssız üretim yapma imkânı vermemizin kanunda bir destekleyici hükmü kalmıyor, esprisi kalmıyor çünkü belediye mutlaka ve mutlaka belli bir kısmını kullanacak bu tesisten üretilen enerjinin, bir atığı oluşacak. Bu atığa tarif getirmesek ne yapılacağıyla ilgili tarifi burada belirleyemezsek yenilenebilir enerjinin içine sokmamız bunu ne zaman olur, ne zaman olmaz bilmiyoruz. Yani olup olmayacağını da bilmiyoruz yenilenebilir enerjinin içinde tarif edilmesinin uygun olup olmayacağını da bilmiyoruz. O açıdan burada 3'üncü maddeye, belediyelerin katı atıklarından ve arıtma tesisi çamurundan üretilen enerjiyi de bu ifadenin içine, 3'üncü maddenin içine koyarsak sorun çözülmüş olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

Bu konuyla ilgili Sayın Müsteşarım kim...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu konuyla ilgili izin verirsiniz ben açıklamada bulunayım.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, söz konusu tesislerden üretilen enerjinin 5346'daki kaynak türü bazındaki belirlenen fiyatlardan alınmasında şöyle bir problem var efendim: Onun ekinde bir cetvel var, o ekindeki cetvelde hangi tür kaynaktan ne üretilirse hangi fiyattan alınacağına ilişkin bir ifade var. Söz konusu önergieyle giren katı atık yakılması o tabloda yer alan kaynak türlerinden biri değil. Dolayısıyla, bu madde içerisinde, bu fıkra içerisinde ona benzer bir düzenleme "O fiyattan alınır." diye bir düzenleme yapmamız mümkün değil. Bunun yeri, yenilenebilir enerji kanununda onu bir kategori olarak tanımlamak ve fiyatını belirlemekten geçer. Ona bir de fiyat belirlemek gerekecek -ki onu bu kanun kapsamında yapmamız söz konusu değil- kaldı ki bu tür tesislerden üretilen enerjinin rahatlıkla dağıtım sistemine bağlanıp ve dağıtım sisteminde ikili sözleşme de dâhil dağıtım şirketiyle anlaşılacak tarife üzerinden satılması mümkün ve bu şekilde de fizibil olacağını da düşünüyoruz.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Müsteşarımızın o dediğine katılıyorum yani normal sistemden ama dağıtım sisteminin alma zorunluluğunu getirmemiz yeterli burada. Yani orada ille de özel bir fiyat olması şart değil, orada dağıtım şirketinin keyfiyetinden çıkarmak bile yeterli.

BAŞKAN – Sayın Aydın, orada şöyle bir şey var: Daha önce düzenlediğimiz şeylerde lisanssız üretim yapanlar dağıtım şirketinden bağlantı görüşü alıyor ya, bu bağlantı görüşünü aldı mı mecbur alacak, onu da zaten EPDK düzenliyor. Dolayısıyla, daha onu üretmeden evvel...

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, o çözmez bu meseleyi. Yani, dağıtım şirketinin keyfiyetine bırakırsak...

BAŞKAN – Keyfiyetine bırakmıyor, EPDK orayı düzenliyor.

OSMAN AYDIN (Aydın) – ... satamayız. Tarife özel bir tarife olmayabilir, Müsteşarımızın dediğine katılıyorum, özel bir fiyat da olmayabilir ama üretilen enerjinin satışı konusunda bir ibare geçmesi yeterlidir.

BAŞKAN – İşte, EPDK orayı düzenliyor Sayın Aydın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bir bağlantı anlaşması çerçevesinde oluyor ve bu sürekli dağıtım şebekesine verilen bir enerji hâlinde.

BAŞKAN – Lisanssız üreticiler dağıtım firmasından izin alıp bağlanıyor. Dolayısıyla, o izni düzenleyen de EPDK'nın kendisi. Yani dolayısıyla, bir belediye bu katı atığı elektriğe çevirip satmadan önce dağıtım firmasına diyor ki: "Ben buradan bunu üreteceğim, lisanssız üretme hakkım var."

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bağlamak zorunda mı dağıtım şirketi?

BAŞKAN – Bağlamak zorunda.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Çünkü rüzgâr enerjisi gibi özel bir enerji değil bu, sürekli ve lineer bir enerji bu.

BAŞKAN – Bağlamak zorunda. Ben EPDK'ya söz vereyim, bir daha netleşsin ve tutanaklara geçsin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu hâliyle bu amaca hizmet edebilir, dağıtım şebekesine bağlanır ve oradan elektrik alır ve satar. Bu hâliyle amaca hizmet eder efendim.

BAŞKAN – Eder.

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Lisanssız elektrik ürettiği hâlde eder.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Lisanssız kapsamında yapıldığı için bu hâliyle amaca yönelik...

BAŞKAN – Evet, aynen öyle, hiçbir problem olmaz.

Sayın Müsteşarımız "Bir arkadaşımız açıklama yapsın." demişti.

Önce ben şikâyetimi söyleyeyim: Şimdi, biz lisanssız üretim faaliyetlerini tarif ediyoruz, diyoruz ki: "Bu insanlar lisanssız üretime tabidir, 500 kilovata kadar veya 1 megavata kadar." Şimdiki tasanı olduğu gibi. Bunların su kullanım izin belgelerini DSI vermesi lazım, bunlar için bir yönetmelik yapmamız lazım. Bu yönetmelik hâlâ çıkmadı; bir.

İki, 1940'larda, 1936'larda kasabalarda 300 kilovat, 350 kilovat, 500 kilovat, böyle santraller vardı. Bunları, böyle, işte, eski mühendis arkadaşlar almışlar, tamir etmişler -köy birliklerinde olan var, belediyede olanlar var- bakımlarını yapmışlar, onarımlarını yapmışlar; "Lisanssız olarak da üretme yetkisi var nasıl olsa, ben üreteceğim." diyor. Şimdi, bunlar EPDK'ya gidiyor, EPDK diyor ki: "Lisans almana gerek yok." DSI'ye geliyor, DSI de diyor ki: "Su kullanım izni vermem için git, lisans al." Dolayısıyla, bunu da daha düzenlemediniz; iki.

Aslında denetim konusunda sizin bir talebiniz var, ben Komisyon Başkanı olarak -yani Bakan Bey rica etti, onun için bunu gündeme getiriyorum- onu hiç gündeme getirmeyecektim ama bu şikâyetlerimi lütfen ciddiye alın, bunu önümüzdeki günlerde gündeme getireceğim. Hâlâ o noktada yönetmelik açısından ciddi anlamda bir boşluğunuz var. Bunu ciddi anlamda eleştiriyorum, bilin.

Evet, şimdi, söz sizde, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, müsaadenizle, müşavirimize...

BAŞKAN – Biriniz bize cevap verin. 14'üncü maddedeki öneriniz buradaki ayrıca yapacağınız açıklamalara bağlı, onu bilirsiniz.

Evet, buyurun.

DSİ SU YAPILARI DENETİM HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ MURAT DAĞDEVİREN – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok değerli bürokrat arkadaşlar; ismim Murat Dağdeviren. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde Su Yapıları Denetim Hizmetleri Şube Müdürü olarak çalışıyorum. DSİ'de yedi yıl Deriner Barajı'nda görev yaptım, altı yıl da Adana'da Etüt Plan Şube Müdürlüğü görevini yürüttüm.

Şimdi, bu lisanssız HES başvuruları ile ilgili biliyorsunuz yönetmelikte ilk olarak il özel idaresine başvuruda bulunuluyor. İl özel idareleri de tesis yerinin koordinatlarını, 1/25.000 ölçekli haritadaki yerini işaretleyip Devlet Su İşleri ilgili bölge müdürlüğüne gönderiyor. İşte, asıl olay ondan sonra gerçekleşiyor çünkü binlerce başvuru var. Neredeyse mevcut su kaynaklarının optimum bir şekilde değerlendirilmediği bir durum oluyor, yani suyun bir borudan çıkıp başka boruya girmesi gibi bir durum söz konusu oluyor. Bu başvuruların doğru bir şekilde değerlendirilmesi için de gerçekten iyi bir, DSI'nin kendi iç yönetmeliğini çıkarması gerekiyor, bu konuda acele edilmemesi gerekiyor. Gerçekten binlerce diye tabir edebileceği sistemi de tıkayan şekilde başvuru var. "Neredeyse her vadiye HES yapalım, peşi sıra yüzlercesini yapalım." gibi bir anlayış var. Yani o anlayışın da önünü kesecek, doğru bir şekilde bizi planlamaya götürecek bir düzenleme yapılması gerekiyor. Biz içme suyu tahsisi yaparken de, sulama suyu tahsisi yaparken de, enerji suyu tahsisi yaparken de havzanın bütüncül bir yaklaşımla ele alınması DSI'nin ana prensibi. Buradaki en önemli kriterlerden bir tanesi de mevcut ve mutasavver su haklarının korunması konusu. Tabii, su ihtiyacı talep edildiği zaman Devlet Su İşlerinde... Örneğin, tarımsal sulama talep edildiği zaman da burada bitkinin su ihtiyacına varıncaya kadar o yöredeki bitki patenti üzerinden bunlar hesaplanıyor ve ona göre de su ihtiyacı belirleniyor. Bölgedeki içme suyu kaynakları vesaire durumu da var.

Bir de şu tarz konular bizim elimizi bağlıyor: Mevcutta lisans almış hidroelektrik santraller var. Lisans almış hidroelektrik santrallerin de tabii su kullanım hakkı anlaşmaları var. Şimdi, bu, "mantar gibi" diye tabir edebileceğim binlerce küçük mikro HES de aslında bu hidroelektrik santrallerin ve DSI'nin mevcut santrallerinde yağış havzalarında bulunuyor. Yani bir kısmı mikro da olsa ufak çaplı depolama özelliği içerebiliyor. Yani bunun çok iyi bir ön çalışmayla değerlendirilmesi gerekmekte, yani DSI'nin kendi içinde, bunu, belki de bir çalıştayla düzenlemesi gerekmekte. İl özel idaresi olduğunuz zaman kolay. Yani siz diyebiliyorsunuz ki "Tamam, ben verdim gitti, 25.000'liği işaretlemiş, prosedürü benim açımdan yerine getirmiş, DSI gitsin, suyu versin." demesi kolay ama bir yandan da suyun olmadığı durumlar var, meteoroloji mühendislerimiz hesaplıyor buradaki suyun olup olmama durumunu. Tabii, bütün bunlar değerlendirildiği zaman zaten mevcuttaki başvuruların yüzde 90'ı diyebilirim ki son derece olumsuz. Bir de bu başvuruların olumlu olabilecekleri de Devlet Su İşlerinin tesislerini kullanarak enerji üretmek niyetindeler. Örneğin, DSI'nin bir sulama kanalından faydalanmak niyetindeler. Bu sefer de "ortak tesis maliyetleri" diyebileceğimiz maliyetler devreye giriyor. Bu küçük yatırımcının da örneğin, DSI'nin bir sulama kanalındaki o ortak maliyetlere ortak olarak bu işi yapması da zaten yatırımın rantabilitesini olumsuz yönde etkileyebilecek bir şey. Dolayısıyla, yani çok yönlü bir düzenleme yapılması gerekiyor.

BAŞKAN - Yani, doğru, çok yönlü ama ben sana çok müşahhas bir örnek vereyim, DSI'ye: Şimdi, 1940'tan beri çalışan ve bir müddet sonra atıl kalmış küçük tribünler var. Şimdi, bu faaliyete geçti, elektrik üretecek, suyu da var, akıyor zaten. "Bu bir işe yaramaz." diye bir kenara bırakmışlar ama 3 tane cengaver gitmiş, almış, temizlemiş, su da akıyor zaten. Buna bile izin vermiyorsunuz, "Kanunda düzenleyin." diyorsunuz. Biz şimdi kanunda onu nasıl düzenleyeceğiz, nasıl ayıracağız? Bu kadar detaya nasıl gireceğiz? İkinci mevzuatlarda hiç olmazsa bunların önünü açmanız lazım bir şekilde.

DSİ SU YAPILARI DENETİM HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ MURAT DAĞDEVİREN – Yani EÜAŞ'ın o şekilde küçük santralleri var daha önceden.

BAŞKAN – EÜAŞ'ın değil, bak, belediyelerin var. Eskiden, bizim zamanımızda vardı. Kasabaların şeyleri vardı 1 megavattın altında, köy kooperatiflerinin vardı. Şimdi, bunların hepsi yeniden faaliyete geçti. Suyu da var, tesisi de hazır. Zaten su kullanmış, epey de üretmiş, mahkemeye gitse o su iznini mecbur vereceksiniz ama onları bile çözümüyorsunuz arkadaşım, herkes buraya geliyor. Yani bunun yeri değil ama burası ama bu eleştirilerimizi lütfen ileriye iletin.

DSİ SU YAPILARI DENETİM HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ MURAT DAĞDEVİREN – Tabii, başüstüne.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA - (5)'inci fıkrayı özellikle diyorum. "Sermayesinin yarısından fazlası belediyeye ait olan tüzel kişilerce belediyeler tarafından işletilen su isale hatlarıyla, atık su isale hatları üzerinde teknik imkânın olması ve DSI tarafından uygun bulunması hâlinde enerji üretim tesisi kurulabilir. Su isale hattı üzerinde birden fazla belediyenin tahsis hakkı bulunması durumunda hidroelektrik enerji tesisi ilgili belediye arasında yapılacak protokole göre kurulur ve işletilir. Bu fıkra kapsamındaki tesisler için DSI ile imzalanması gereken su kullanım hakkı anlaşmalarına ilişkin düzenlemeler ve değişiklikler elektrik piyasasında üretim faaliyetinde bulunmak üzere su kullanım hakkı anlaşması imzalanmasına ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelikte üç ay içerisinde yapılır."

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne diyorsunuz?

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Katılıyoruz buna.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne yapmak istiyorsunuz? Ben bunu anlamadım, bir açar mısınız Sayın Genel Müdür Yardımcım?

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Efendim, şimdi, bildiğiniz gibi...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Su isale hatları dediğiniz akan dereler değil, değil mi?

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Akan dereler değil. Diyelim ki bir belediyenin içme suyu güzergâhı üzerinde bir HES tesisi kuruldu, bununla ilgili özellikle, belediyelerle bu protokol yapılarak bu tesisin kurulması için...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu kadar, enerji üretebilecek kadar su isale hattı olan belediye örneği bir tane verebilir misiniz? Mesela, hangi belediye bunu yapmayı düşünüyor.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Çok var ya, Malatya da bile var.

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Örneğin, Konya diyelim, Bağbaşı Barajı, Mavi Tünel çıkışı yanında içme suyu projemiz var. Bu da yaklaşık 30-35 megavat kurulu gücünde bir örnek olarak verebiliriz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu doğal akan nehirler veya şeyler değil?

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Onlar ayrı.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İsale hattı değil mi? Altını çizmek istiyorum.

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – İçme suyu amaçlı yapılmış isale hattı üzerinde olan tesislerden bahsediyoruz, normal dere güzergâhı üzerinde olanlar değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, burada nasıl... İsale hattında iki belediye varsa “Anlaşır.” diyorsunuz, anlamadım?

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Bir protokol yapılacak.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Protokolü imzalamadılar. Burada sizin dediğinize göre protokol imzalamadıktan sonra bu iş olmayacak demektir, öyle mi?

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Evet.

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Hayır, alt düzenlemesinin Genel Müdür Yardımcımızın buradaki...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hayır, önce protokol imzalamaları lazım. İsale hattının sahibi 3 tane belediye diyelim...

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Şimdi, bakın, orada...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 2 tanesi bu konuda böyle...

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – O protokolda şey yapmak lazım, yani kim ne düzeyde faydalanacak...

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – İkincil mevzuat düzenlenecek, yönetmelikte düzenleme hakkı tanınıyor kanun içerisinde. İkincil mevzuatta o detaylar zaten yer alacak. Sayın Başkanımızın sözünü ettiği bu anlamdaki değişiklikler zaten yeri geldiğinde, ki bu kanun maddesi kabul edildiğinde yönetmeliğe atfediliyor devamında. Yapılacak iş...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakın, ne diyor? “Su isale hattı üzerinde birden fazla belediyenin tahsis hakkı bulunması durumunda hidroelektrik enerji tesisiyle ilgili belediyeler arasında yapılacak protokoller kurulur ve işletilir.”

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Evet. Bunun devamı var Sayın Vekilim. Devamı var, bakın...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Bu fıkra kapsamındaki tesisler için DSİ ile imzalanması gereken su kullanım hakkı anlaşmalarına ilişkin düzenleme ve değişiklikler elektrik piyasasında üretim faaliyetlerinde bulunmak üzere su kullanım hakkı anlaşmalarına imzalanmasına ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelikle üç ay içerisinde oluşturulur.”

O ayrı, bu ayrı.

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK Buna ilişkin.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hayır efendim. Ben anlaştıktan sonra sen bunun mevzuatını düzenleyeceksin. Ben önce 3 belediye anlaşacağım aramda, sen su kullanım hakkıyla ilgili olarak usul ve esaslarına göre şey yapacaksın.

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Sayın milletvekilim, bakınız, fıkrada, diyoruz ki cümlelerin devamında: “Bu fıkra kapsamındaki –bu fıkra bir bütün- tesisler için DSİ ile imzalanması gereken su kullanım hakkı anlaşmalarına ilişkin düzenlemeler ve değişiklikler –öngörü var- yapılacak.” Ki ikincil alt mevzuatta o yapılacak zaten.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben benim hattımda böyle bir şey kurulmasını ben istemiyorum. Senin düzenlemenin ne alakası var?

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – İsteyen belediyeler var ve çok...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama aynı hattı kullanıyoruz. Birimiz istedik, birimiz istemedik...

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – O da protokolle...

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Sonuçta bir protokole dayanacak Sayın Vekilim.

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Hukukun temel alarak koruduğu, yasanın, kanunun, mevzuatın koruduğu, iyi niyetli yaklaşımlar ve bunlara ilişkin olumlu pozitif yaklaşımla hazırlanan bir madde ve şu anda boşa akan, deminden beri söz edilen daha doğrusu isale hattında içme suyu olarak giden sudaki enerjinin boşa gitmemesi. Bütün buradaki kanun fıkrası ruhu bu, esasında bu; ikincil mevzuatta da bu yerine getirilecek zaten, üç ay içerisinde kısa zamanda yapılması sağlanıyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Anlaşırlarsa “Yapılacak.” demek lazım.

EPDK ELEKTRİK DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Hayır efendim... Neyse o tabii takdir...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hayır canım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Anlaşırlarsa protokole ilişkin bir şöyle protokol yapılır, böyle yapılır diye bir düzenleme yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Orayı onun için açmak lazım. Anlaşıp bir protokol yaptıktan sonra...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani “Protokolle yapılır.” ifadesi..

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – İki istiyor, birisi istemiyorsa onun keyfine mi bir şey olsun?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Nasıl olacak? Hukuki bir sorun var, maddeyi düzeltmek lazım.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Adam şimdi, keyfi olur, iki farklı siyasi partiden olur, üretilecekse üretime engel olmayacak şekilde bence şey yapmak lazım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Nasıl yapacağız? Aynı suyu kullanıyoruz, mülkiyet hakkını nasıl? İşte onu düzeltelim diyorum, burada bu muğlak.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Elektrik üretilecek şekilde yapalım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İtirazımız yok ki ama bu madde muğlak.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, burada...

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ İLHAN UMUT – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ İLHAN UMUT – Bu hukuki tartışmaların içine girersek tabii çıkamayız ama esasını belirttik. Buradaki yapılacak olan düzenlemenin ruhunu da belirttik. Boşa akıp giden daha doğrusu içme suyu hâliyle... Şimdi, buradaki alt mevzuata bıraktığında tabii ki bu maddenin içinde Belediyeler Kanunu var, Büyükşehir Belediyeleri Kanunu var, ayrıca bir hususu belirtmekte... Mülkiyet hakkı falan yok hiçbir su üzerinde. Sadece kullanım hakkı var. Mülkiyet hakkı bambaşka bir şey, o detaya girmeyelim. Protokolle Sayın Genel Müdür Yardımcımızın bahsettiği husus kullanıma ilişkin, içme suyunun kullanımına dair protokolle olacak bir husus ve bu da Büyükşehir Belediyeler Kanunu’nda çıkacak uyumsuzlukları giderecek.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siz hukukçusunuz, değil mi?

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ İLHAN UMUT – Evet efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir isale hattı geliyor, ben isale hattına 10 kilometre mesafedeki bir belediyeyim, benim altımda da 30 kilometre mesafede bir belediye var. Burada diyorsunuz ki: “Müracaat edecekler, birden fazla belediyenin tahsis hakkı bulunması durumunda.” Şimdi, bunlar anlaşılmadılar, ikisi de yapmak istiyor. Nasıl yapacaksınız bunu? Burada bir açıklık var mı?

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ İLHAN UMUT – İkisinin de yapması için... Şimdi, bakın...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben ayrı yapmak istiyorum, bu isale hakkını kullanmak istiyorum. Ben öndeyim. Nasıl yapacağım? Yani bu madde sizin amacınızı -bir hukukçusunuz- tam olarak hukuki bir norma oturtmuyor. Ben onu söylemeye çalışıyorum.

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ İLHAN UMUT – Ben sizi kesmeden arz edeyim efendim. Şimdi, bakınız, buradaki Elektrik Piyasası Kanunu’nun geçmişten bugüne yenilenme ihtiyacı da zaten birden fazla. Kamuoyunda bilinen birden fazla yerlerde yapılarak değil, bir bütün hâlinde yapılmasını sağlayıcı. Zaten zorlayan kanunun içindeki özellikler de, nitelikler de bunu gerektiriyor. Yani sizin

bakış açınıza göre, yanlış anlamayın, yani birden fazla bölerek değil, bütünleştirerek yapmak. Protokol de bu manada tüm hâlde, bir bütün hâlinde yapmayı öngördüğü için ve bununla ilgili değişiklikler...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, o zaman şöyle deyin: Protokol düzenleme konusunda DSİ bir görev alsın madem. Yapmıyor protokol, “Ayrı ayrı yapacağım.” diyor.

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ İLHAN UMUT – Zaten DSİ bu işin fizibilitesine olur verirken...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani bu ifadede bir boşluk var diyorum, onu anlatmaya çalışıyorum.

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ İLHAN UMUT – O takdir Komisyonun ama ben esasını belirttim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Takdir Komisyonun değil. Siz hukukçusunuz, hukukçu olarak bana göre açık.

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ İLHAN UMUT – Hukukçuyum ama DSİ’liyim aynı zamanda. Hukukçu ve DSİ’li olarak bildiğim mevzuat ve DSİ olarak da bütünleştirerek söylüyoruz. Bize teknik dairesinin intikal ettirdiği veriler kapsamında şu andaki içme suları üzerinde boşa giden enerjinin dönüştürülmesi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bizim bir itirazımız yok, yapılsın ama hukuki olarak bu ifadenizde bir boşluk var.

BAŞKAN – Evet, bu işin protokolünü kaldıralım, yetkiyi DSİ’ye verelim, bitirsin işi.

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Efendim, zaten şurayı dikkatli okursak “Belediyeler tarafından işletilerek...”

BAŞKAN – Tamam protokolü kaldıralım, belediyelere, DSİ’ye yetki verelim bitirsin.

Evet, buyurun Sayın Genel Müdür.

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – “... isale hatlarıyla imkânı olması, DSİ tarafından uygun bulunması hâlinde.” diyor. Zaten uygun bulunmazsa hiçbir belediyeyle ne protokol yapılacak... “Uygun bulunması hâlinde enerji üretim tesisi kurulabilir.” diyor.

BAŞKAN – Şöyle iki şart var: Bir, protokol. Bir de DSİ’nin uygun görmesi.

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – Evet, önce o uygun görülecek.

BAŞKAN – DSİ uygun gördü, protokolü imzalamadılar ne olacak? Yapmayın diyeceğiz.

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – DSİ uygun görmezse zaten olmuyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hayır, DSİ uygun gördü, onlar da protokolü imzalamadı, yani 3 belediye anlaşılmadı. Farklı farklı aşiretler, 3 belediye anlaşılmadı, siz de uygun gördünüz ama yapılmayacak değil mi?

DSİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GÜVEN KARAÇUHA – O zaman, yapılmayacak, yani DSİ her zaman kendisi yapabilir.

BAŞKAN – Son olarak Sayın Müsteşarımızı dinliyoruz. Bu madde belediyelerin talebiyle ilgili bir maddeydi.

Evet, buyurun Sayın Müsteşarım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Susam’ın tespitleri son derece doğru Sayın Başkanım ama murat da zaten o. Protokolle yapılır, eğer belediyeler protokolü yapamazlar ise santral de yapılmaz isale hattında.

BAŞKAN – Peki, “Anlaşın da gelin.” diyor. Evet, mevzu anlaşılmıştır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, bu konuda DSİ ya da başka bir kurumu icbar edici bir konuma getirmek doğru olmaz çünkü yatırımı yapacak olan kendileri değil.

BAŞKAN – Bu talep belediyelerden geldi, belediyeler anlaşsınlar, eğer isale hatları ortaksa anlaşsın, gelsinler biz de önünü açalım.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Şimdi, burada konuştuğumuz konu yine yukarıda belirtilen 1 megavat kapsamında mı daha büyük ölçekli yatırımları da mı içeriyor? İşte, sözelimi dedi Sayın Genel Müdürümüz “30 megavatlık imkân var.” 30 megavatı lisanssız yapabilir mi belediyeler?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu kapsamda yapabilirler.

BAŞKAN – Bu lisanssız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Eğer isale hattı 30 megavatsa lisanssız yapabilir. Bu o kapsamda.

BAŞKAN – Peki.

Son söz önerge sahibinin.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu hatlardaki enerjinin bana göre boşa gitmemesi gerekiyor Sayın Başkanım. Burada üç belediye varsa, eğer protokolde anlaşamadılarsa, hangi belediyenin elektrik ihtiyacı fazlaysa ona göre bir sıralama yapalım. Enerji boşa gitmesin en azından.

BAŞKAN – Mevzu anlaşılmıştır.

Peki, arkadaşlar, teşekkür ederim. Yeteri kadar tartışma olmuştur.

Bu önergeye Hükümet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki, Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Bizim önergeyle birleştirdiniz değil mi?

BAŞKAN – Evet, birleştirdik, beraber.

Kabul edilen önergeler doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, yarın 14.15'te toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.27